

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 24. MARCA 1977

ŠTEVILKA: 11. LETO: XXVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

SEJE SKUPŠČIN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

Spet imamo »sezono« zasedanj skupščin samoupravnih interesnih skupnosti v občini Jesenice. Tako so se doslej že sestali delegati na občinski konferenci delegatov skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter na seji skupščine občinske zdravstvene skupnosti, o čemer ste v Železarju že brali. Jutri, v petek, 25. marca, bo seja skupščine skupnosti otroškega varstva, v ponedeljek, 28. marca, pa še seja skupščine kulturne skupnosti.

Na seji skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice bodo delegati razpravljali in sklepali o poročilu dela skupnosti otroškega varstva za leto 1976, o zaključnem računu za leto 1976 ter o programu in finančnem načrtu skupnosti otroškega varstva za leto 1977. Izvolili pa bodo tudi delegate za sejo skupščine Zveze skupnosti otroškega varstva Slovenije ter namesto dosedanjega predsednika zbora izvajalcev skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice izvolili novega.

V poročilu o delu skupnosti otroškega varstva Jesenice za leto 1976 je omenjeno, da je ta skupnost program za leto 1976 v celoti izpolnila. Sredstva za financiranje neposrednih nalog otroškega varstva po pro-

gramu so dotečala normalno, v skladu z dogovorjenimi prispevnimi stopnjami.

7.307.597 dinarjev dohodka skupnosti otroškega varstva je bilo porabljenega v skladu s sprejetim finančnim načrtom: za sofinanciranje redne dejavnosti vzgojno varstvenih

zavodov, za subvencioniranje oskrbnin otrok v vzgojnovarstvenih zavodih, za novogradnje in investicijsko vzdrževanje, za dejavnost skupnosti in njenih organov ter za druge programirane dejavnosti. V vseh krajevnih skupnostih je bil opravljen popis otrok v privatnem varstvu in privatnih varuhinj ter popis možnosti za razširitev privatnega varstva otrok. Rezultati o tem bodo objavljeni letos. Za novogradnje so delavci v organizacijah združenega dela prispevali 2.484.000 dinarjev ne-

(Nadaljevanje na 6. strani)

SLOVENSKI PREDSTAVNIKI MEDICINE DELA BODO ZBOROVALI NA JESENICAH

V petek in soboto, 1. in 2. aprila, bo v delavskem domu na Javorniku dvodnevni sestanek sekcije za medicino dela slovenskega zdravniškega društva in društva medicinskih sester Slovenije ob sodelovanju instituta za medicino dela, prometa in športa. Na sestanku se bo zvrstilo kar enajst strokovnih referatov, od katerih jih bodo zdravstveni in drugi delavci iz naše občine prispevali kar deset, ogledali pa si bodo tudi novo hladno valjarno Bela in obratno ambulanto Železarne.

Tovrstni sestanki se redno vršijo vsako leto v drugem bazenu in imajo za namen, da zdravstveni delavci spoznajo najnovejše dosežke s področja medicine dela v tem bazenu in da se med seboj delovno povezujejo. Za naš železarski center prav gotovo ta posvet pomeni afirmacijo in priznanje za dosežke na področju medicine dela, ki smo jo prav v naši železarni, po zaslugi velikega razumevanja samoupravnih in vodstvenih organov, razvili do zavirljive višine.

Iz programa sestanka je razvidno, da bo govor o tem, kar medicino dela trenutno najbolj zanima, to je, ocenjevanje delovne zmogljivosti kandidatov, ki prvič stopajo na delo in to z zdravniškega, psihološkega in kadrovskega aspekta. To metodo dela uporablja dispanzer medicine dela v obratni ambulanti železarne že od leta 1966 in ima pri tem določene prednosti in izkušnje.

V krajšem razgovoru s predstojnikom obratne ambulante Železarne

(Nadaljevanje na 2. strani)

SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

Obsežen in izredno pomemben dnevni red je značilnost naslednjih sej zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, ki jih sklicujejo predsedniki Boris Bergant, Franc Žerjav in Teodor Kreuzer 31. marca. Na ločenih sejah bodo zbori obravnavali naslednja vprašanja:

PREDLOG LETNEGA NAČRTA URESNIČEVANJA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE ZA OBDOBJE 1976 – 1980 V LETU 1977

Delegatom vseh treh zborov je predložen v razpravo in sklepanje predlog letnega načrta uresničevanja družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1976–1980 v letu

1977, vključno z uvodno analizo uresničevanja družbenega plana občine v letu 1976. Predlog je upošteva pripombe, oblikovane v javni razpravi, seveda kolikor le-te v ta dokument sodijo, glede na možnost njihove realizacije v letu 1977. V javni razpravi, ki je potekala od 4. febru-

(Nadaljevanje na 3. strani)

ODSLEJ MORDA HITREJŠE IN CENEJŠE ČIŠČENJE DELOVNIH OBLEK

Tovarna Pobeda iz Novega Sada nam je poslala prospekt, oziroma informacijo v zvezi s kemičnim čiščenjem (suho pranje) delovnih oblek in zaščitne opreme. Kemično čiščenje ali suho pranje delovnih oblek, zaščitnih sredstev in kožnih izdelkov opravljajo v strojih za kemijsko čiščenje. Za čistilno sredstvo uporabljajo topili trikloretilen ali perkloretilen. Ta dva kemijska preparata raztapljata olja, masti (mineralnega, rastlinskega in živalskega porekla), katran, žveplo, parafin, nikotin, kofein, gumo itd.

Proces kemičnega čiščenja je sestavljen iz naslednjih operacij: pranje (čiščenje), centrifugiranje, sušenje in odstranjevanje neprijetnega vonja. Proces čiščenja traja od 30 do 45 minut, obleka pa se ne poškoduje, ne mečka, ne krči in ne izgublja barve.

Topilo kroži v zaprtim sistemu. Umazano topilo gre skozi filter v destilator. Tu se preko hladilnika destilatorja in separatorja regenerira ter se ponovno uporabi za naslednji ciklus pranja. Nečistoča ostane v destilatorju, kjer se med prehodom čistila useda.

Stroj, ki ima kapaciteto 24 kg, očisti v osmih urah 200 delovnih oblek. Pri stroju dela en delavec, prodajna cena pa znaša okoli 220.000 dinarjev.

Predstavniki tovarne strojev Pobeda so nas povabili na veselejšem v Zagreb, kjer so demonstrirali čiščenje. S seboj na demonstracijo sem vzel od mineralnih olj in prahu zelo umazano delovno obleko in rokavice iz TOZD Jeklovlek.

Demonstracija čiščenja je izredno uspela. Delovna obleka in rokavice

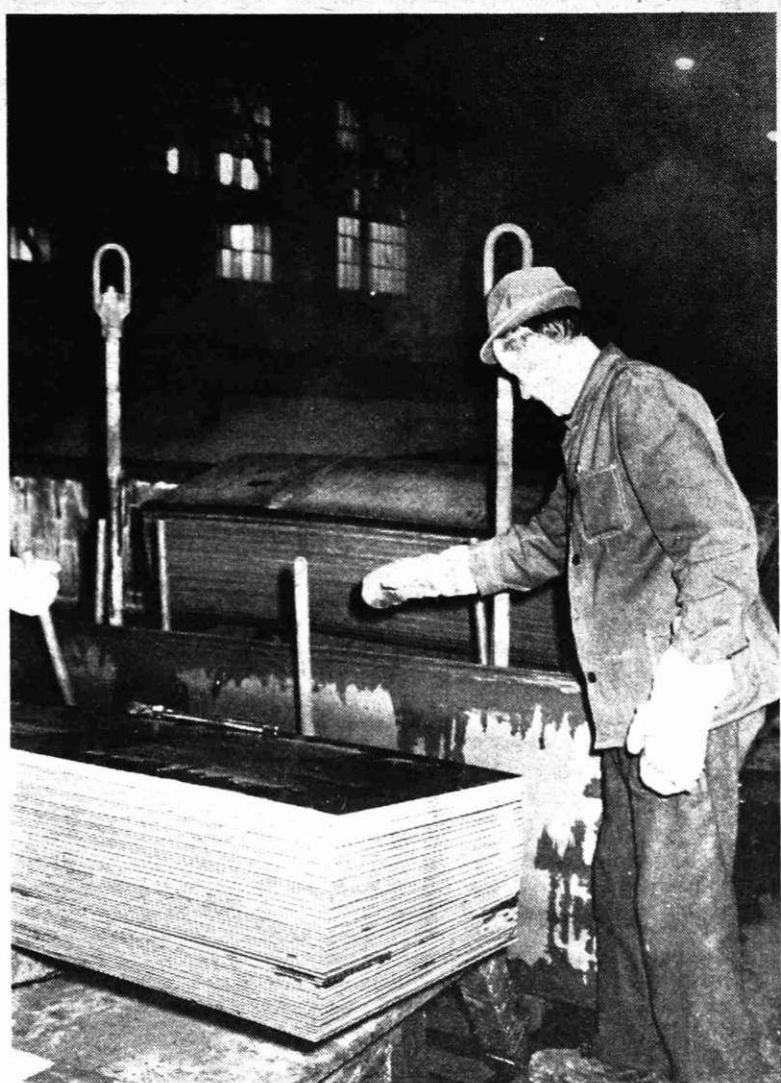
(Nadaljevanje na 2. strani)

DELAVCEM TOZD IN DS – VODJEM DELOVNIH SKUPIN

V današnji številki ŽELEZARJA objavljamo predlog oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1977, skupaj s stališči odbora za delovne in življenjske pogoje pri delavskem svetu Železarne. Predlog je namenjen za razpravo in sprejem na zborih delavcev temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti prek zborov samoupravnih delovnih skupin. Zato predlagamo vsem delavcem temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, da gradivo spravijo in pregledajo ter na zboru samoupravne delovne skupine povedo svoja stališča.

Vodjem delovnih skupin priporočamo, da čimprej skličejo delovno skupino, v dogovoru z delegatom delovne skupine v delavskem svetu temeljne organizacije kolikor v delovni skupini še niste izvolili predsednika zbora samoupravne delovne skupine. Dogovor se nanaša na vodenje zbora in tolmačenje gradiva, na pisanje zapisnika ter na odgovornost delegatov delovne skupine za usklajevanje stališč na seji delavskega sveta temeljne organizacije, oziroma delovne skupnosti. Opozarjamo pa na razmeroma kratek rok za sklicanje delovnih skupin, kajti NAJKASNEJE DO 15. APRILA 1977 bi morali vsi delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti uskladiti stališča samoupravnih delovnih skupin in sprejeti ugotovitveni sklep, ali je predlog sprejet ali ni. V predlogu so tudi letošnje jubilejne nagrade, ki jih po tradiciji izplačujemo za praznik dela, 1. maj, zato je tudi datum 15. april določen kot skrajni rok za sprejem ustreznih sklepov.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Sodelavec v lužnici na Javorniku

ZAKAJ NEODGOVORNO UNIČUJEMO VIRE ŽIVLJENJA

»Delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti imajo pravico in dolžnost zagotavljati pogoje za ohranitev in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja, z namenom, da zagotovijo pogoje za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo, kakor tudi da preprečujejo zdravju škodljive posledice, ki nastajajo v proizvodnji, porabi in prometu.« (Ustava SRS.)

Ob taki ustavni opredelitvi varstva in izboljšanja našega okolja, ob spoznanju, da je kisik, katerega ogromno porabo z asimilacijo nadomeščajo zelene rastline, nujen za naše dihanje, oziroma življenje, je skoraj nemogoče razumeti, kako posamezni izvajalci različnih komunalnih del na Jesenicah neodgovorno uničujejo zelene površine, grmičevje in drevje. Dovolj je, da se ozremo samo leto dni nazaj, koliko tega je bilo uničenega pri rekonstrukciji ceste prvega reda skozi Jesenice, pri nameščanju toplovoda pa tudi pri gradnji stanovanjskih in drugih objektov. Izredno veliko nasadov, drevesc in grmičevja, kakor nasploh zelenih površin je bilo uničenih izključno zaradi neodgovornega odnosa izvajalcev teh del do teh izrednih vrednot okolja in virov našega življenja, ki so splošna družbena lastnina.

Pri tem sta na žalost prednjačili obe domači podjetji: komunalno podjetje Kovinar in SGP Sava, sedaj združeno v SGP Gradbinec, ki bi z boljšim odnosom do življenjsko tako pomembnih zelenih površin veliko tega lahko ohranili s prenosom na druga mesta ali začasnim depojem in ponovnim vračanjem na prvotno mesto. Tako je skoraj popolnoma uničen drevored dragocenega indijskega hrasta od kolodvora do gimnazije, prijeten nasad grmičevja pred TVD Partizan in še in še bi lahko naštevali. Ne morem niti mimo primera, ki se je zgodil pred kratkim na Plavžu. Podjetje, ki je gradilo stolpnico 4, se je pri njeni gradnji izognilo podiranju visokih topolov, ki so krasili to, lahko bi rekli, plavško »betonsko džunglo«. Isto podjetje pa jih je sedaj pri urejanju okolja te stolpnice mirnodušno in neodgovorno odstranilo.

Človeka zaboli srce, če se ozre deset in več let nazaj, s kakšnim entuziazmom, ljubeznijo in prispevkom ogromnega števila prostovoljnih ur so člani jeseniškega hortikulturnega društva sodelovali pri urejanju vseh teh zelenih površin, ki so bile tako neodgovorno uničene.

Bralci lahko spoznajo, da pri vsem tem ne gre za nikakršno nestrpnost niti za nemogoče zahteve, temveč za naše življenjsko vprašanje. Pri tem gre za dvojje, za lepši videz okolja, kjer delamo in živimo, ter za ohranjanje virov našega življenja. Ker so vse te vrednote družbena lastnina in sodijo pod posebno družbeno varstvo, je skoraj nerazumljivo, da pristojne inspekcije nič ne ukrepajo. In ne samo te, temveč vsi dejavniki, navedeni v uvodnem citatu iz ustave, nemo hodijo mimo vsega tega dogajanja.

Pravijo, da je po toči zvoniti prepozno. Toda najmanj, kar družba v tem trenutku lahko zahteva od uničevalcev zelenih površin, je, da le-te nadoknadijo, da se proti njim tudi ustrezno ukrepa v smislu ustavnih določil in da se v prihodnje preprečuje tako barbarstvo do zelenih površin v naši ozki, prenaseljeni dolini, kjer nam vsako drevo, grm in bilka, kot viri kisika, pogojev našega življenja, še koliko pomenijo.

SVETOVNI DAN INVALIDOV

Včeraj, v sredo, 23. marca, smo praznovali mednarodni dan invalidov. Letošnje geslo dneva invalidov je bilo BREZ OVIR. Osrednja proslava v jeseniški občini bo 16. aprila v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Osrednja republiška proslava pa v mesecu juliju v Ljubljani.

»Brez ovir« se glasi letošnje geslo, družbenopolitičnega življenja in dela. Predvsem bi moralo priti bolj do izraza zaposlovanje invalidov, to je, da jim bolj na široko odpremo vrata področju zaposlovanja, kot kulturnega in športnega udejstvovanja ter

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delovne organizacije imajo pravico in dolžnost, da sodelujejo v obrambi domovine in s tem ciljem izvajajo ustrezne priprave na področju ljudske obrambe in izvršujejo obveze in dolžnosti do ljudske obrambe, predvidene s tem zakonom. (Iz zakona o ljudski obrambi SFRJ.)

Koncepcija vseljidske obrambe je svojevrsna in izvirna vojna doktrina naše domovine, zasnovana na samoupravnem socialističnem sistemu. Le-ta izhaja in je zrasla na zgodovinskih tradicijah, naukih in izkušnjah našega narodnoosvobodilnega boja in mirnodobnega razvoja naših oboroženih sil. Tako konceptirana vojna doktrina, je zapisal pokojni general-polkovnik Viktor Bubanj v svoji študiji Doktrina zmage, ima že svojo bogato in preizkušeno teorijo in svojo še bolj bogato prakso, še posebno vsebinsko in poučno iz obdobja po drugi svetovni vojni. Le-ta je dokazala svojo univerzalnost in vojno-znanstveno vrednost ter je z vso pravico zavzela pomembno mesto v vojni znanosti, ker znanstveno in objektivno rešuje probleme obrambe, neodvisnosti in svobodnega razvoja malih dežel in narodov, ki so primorani braniti svoj obstoj in bodočnost pred vsakim agresorjem in v najtežjih vojnih pogojih.

Obramba domovine torej ni samo dolžnost občanov, kakor se to pogosto razumeva, temveč tudi vseh ostalih družbenih dejavnikov. V okviru oboroženih sil naše zemlje, poleg JLA, teritorialne obrambe, civilne zaštite, občanov, družbenopolitičnih skupnosti in drugih družbenih organizacij, vsekakor pomembno mesto, v okviru samoupravnih pravic in dolžnosti pri obrambi svoje domovine, pripada delovnim organizacijam. Z obrambnimi potrebami sta pogojena vsebina in obseg nalog na področju proizvodnje in družbenih dejavnosti, opredeljenih v zakonu o ljudski obrambi. Poleg tega lahko delovne organizacije, v skladu s svojimi potrebami in možnostmi, razširijo obveze, katere jim opredeljuje zakon. Delovne organizacije se morajo v miru pripravljati, da bi lahko v primeru vojne nadaljevale svojo dejavnost, s tem, da si zato zagotovijo materialne pogoje, predvidijo potrebne organizacijske spremembe in da usposablajo svoje delavce za delo v vojnih pogojih, ob istočasni zaščiti in obrambi.

Da bi zagotovila potrebe ljudske obrambe, ki izhajajo iz mesta in vloge delovne organizacije, je le-ta dolžna, da v miru, ob izdelavi vojnega načrta proizvodnje ali uslug, precizira in detajlira uresničevanje odločitev pristojnih organov družbenopolitične skupnosti. Ta obveza izhaja iz načela, da se v delovni organizaciji priprave oblikujejo na lastnih načrtih in odločitvah, kakor tudi na odločitvah družbenopolitičnih skupnosti. Občina, regija, republika in federacija so pooblašene, da usmerjajo priprave delovnih organizacij in da vplivajo, da se njihovi vojni načrti uskladijo z načrti družbenopolitičnih skupnosti in drugih delovnih organizacij.

Poseben značaj podružbljanja ljudske obrambe je izražen v pravici delovne organizacije, da v cilju lastne obrambe v vojni, v miru pripravljajo, usposablajo in organizirajo svoje oborožene grupe, straže, patrle, delavske čete, bataljone, protiletalsko enoto in podobno. Poleg tega delovna organizacija lahko oblikuje tudi druge službe teritorialne obrambe in aktivno sodeluje pri drugih obrambnih ukrepih v okviru splošne koncepcije vseljidske obrambe. Če je z načrtom predvideno usposabljanje teritorialnih enot in služb v okviru družbenopolitične skupnosti, potem se delovna organizacija mora podrediti temu, vendar ima pravico, da se samoupravno odloči za razširitev teh priprav.

DELOVNA ORGANIZACIJA V SISTEMU VSELJIDSKE OBRAMBE

Naloga posebnih enot teritorialne obrambe je obramba delovne organizacije pred sovražno dejavnostjo, vzdrževanje reda in varnosti ter opravljanje del civilne zaštite. Te enote, kakor tudi ostale enote, ki se osnujejo v delovni organizaciji, v vojni branijo delovno organizacijo pred sovražnikom samostojno ali v sodelovanju z ostalimi silami teritorialne obrambe in operativnimi enotami JLA. Če pristojni štab ljudske obrambe smatra za potrebno in je v interesu splošnega sistema ljudske obrambe v prostoru, kjer je delovna organizacija, lahko odloči, da enote delovne organizacije sodelujejo v borbah tudi izven delovne organizacije, kateri enote pripadajo. Delovne organizacije lahko formirajo, še posebno večje, tudi svoje izvidniške službe, obveščevalne službe in podobno.

Delovne organizacije tudi samostojno organizirajo in pripravljajo ukrepe za zaščito in reševanje ljudskih življenj in materialnih dobrin pred vojnimi nevarnostmi in elementarnimi nesrečami. V ta namen že v miru formirajo ustrezne enote civilne zaštite, ki se po potrebi povezujejo v enotni sistem civilne zaštite v občini.

V okviru prioritarnih nalog, ki izhajajo iz nalog civilne zaštite, so delovne organizacije dolžne, da zagotovijo zaščito svojih delavcev v primeru bombardiranja v zakloniščih in ustreznih objektih, ki morajo biti zgrajeni že v miru, da se pripravijo in prilagodijo sodobni zaščiti pred termonuklearnimi napadi, na evakuacijo delavcev in materialnih dobrin, na zatemnitev svojih objektov in prometnih sredstev, da se pripravijo na kolektivne ukrepe glede RHB zaštite in reševanja, na reševanje v primeru elementarnih nesreč in podobno. Seveda v ta sklop sodi zaščita tako tajnosti ljudske obrambe kakor tudi poslovnih tajnosti.

Pri normativnem urejanju odnosov in pogledu obrambnih priprav v delovni organizaciji je treba izhajati iz tega, da se zagotovi popolnost, učinkovitost in pravočasnost pri mobilizaciji in angažiranju ljudskih in materialnih sil. V tem pogledu delovna organizacija ukrepa samostojno in samoupravno v smislu običajnih načel, s katerimi je reguliran njen pravni in politični položaj, ter upošteva naloge in obveze, katere ima na področju ljudske obrambe in splošnem obrambnem sistemu naše države. Zadeve ljudske obrambe v pristojnosti delovne organizacije opravljajo zbori delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, oziroma delovni organizaciji, delavski sveti, izvršilni organi, direktor, oziroma poslovodni organ, kakor tudi organi, ki strokovno neposredno delajo na področju ljudske obrambe, komisija za ljudsko obrambo, štab za ljudsko obrambo in zaščito in strokovne službe ljudske obrambe.

To, da je delovni organizaciji omogočeno, da v tolikšni meri samostojno in samoupravno sodeluje v obrambi, ne samo svojega kolektiva, temveč domovine kot celote, je izraz položaja, kakršnega ima delavec v naši samoupravni socialistični družbi, kakor tudi pomena, vloge in naloge, ki jo delovna organizacija ima v vsesplošnem obrambnem sistemu naše države.

Svetislav Nikolić

SLOVENSKI PREDSTAVNIKI MEDICINE DELA BODO ZBOROVALI NA JESENICAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

dr. Jožem Jenstrlom, ki bo na sestanku govoril o razvoju zdravstvenega varstva delavcev Železarne, je le-ta poudaril, da si danes, po dobrih desetih letih dela, ne morejo več predstavljati sprejema brez kompleksnega pregleda kandidata, to je, brez zdravstvenega in psihološkega pregleda, brez določenih pokazateljev, ki jih da fiziologija dela, oddelka, ki ga je razvila socialno zdravstvena služba Železarne, in seveda brez kadrovskega pristopa, ki daje celovit pogled v psihofizične in zdravstvene ter kadrovske zahteve kandidata, oziroma delovnega mesta, kamor bo delegat sprejet. Brez te celovitosti in povezave, je poudaril, ni mogoče uresničevati načela: pravi človek na pravo delovno mesto. Seveda pa v ta sklep, je nadaljeval, moramo vključevati tudi dragoceno pomoč splošnih zdravnikov, s katerimi uspešno sodelujemo, kajti zavedamo se, da je v SR Sloveniji le okrog 120 zdravnikov medicine dela in da so nam zdravniki splošne prakse velika opora pri našem delu.

Zavedamo se, je nadaljeval predstojnik, da še nismo naredili vsega, vendar pa smo glede tega v desetih letih naredili velik korak naprej. Rezultati se kažejo predvsem v zmanjševanju invalidnosti zaradi dela in delovnih pogojev, manj je neprilagojenosti na delovnih mestih in seveda zaradi ustrežnejše strokovne izbire kandidatov po sposobnosti tudi v boljših uspehih pri delu.

Letos beležimo 80-letnico delovanja obratne ambulante Železarne. Morda naj ob tem omenimo, da je Ruard imel že leta 1860 obratnega zdravnika za svoje obrate. Seveda je ob tem dosti pomembno, da pregledamo osemdesetletno prehojeno pot, ki ni bila vedno najbolj ravna, vendar pa vedno usmerjena v našega delavca in njegovo zdravstveno varstvo. Jože Jenstrle je dejal, da prehojena pot ni bila lahka. Obratna ambulanta Železarne je doživljala svoje vzpone in padce, tako kot jih doživlja vsako iskanje najboljših poti, vsaka napredna misel, vsak razvoj, ki stremi k boljšemu. Vendar pa iz te prehojene poti lahko črpamo bogate izkušnje za jutrišnji dan, za še boljši pristop k našemu delu. Moram pa reči, je dejal dr. Jenstrle, da je bila ta pot veskozi povezana s potrebami delavcev v Železarni.

Razredna opredeljenost zdravstvenih delavcev se je pravzaprav najbolj izrazila v najtežjih dneh naše zgodovine, v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji, ko je bila večina zdravstvenih delavcev izkazovala pomoč borbi z zdravlili in sanitetnim materialom ter z zdravljenjem bolnih in ranjenih borcev, zelo veliko pa se jih je aktivno vključilo v borbo. Tako je

bilo tudi na našem območju, večina zdravnikov je čutila z delavskim razredom. Pa pustimo to in predajmo zopet besedo predstojniku obratne ambulante.

Sedanja razvitost obratne ambulante, še posebno pa medicine dela, je nadaljeval, je rezultat zavestne podpore samoupravnih organov in vodstvenih delavcev Železarne. To je dokaz, da zdravstveno službo z medicino dela smatrajo za svojo, za del tehnološkega procesa, za sestavino združenega dela in delovnih uspehov. Poudariti moram res vzorno sodelovanje med zdravstveno službo, oziroma medicino dela in samoupravnimi organi ter vodstvenimi delavci Železarne. To sodelovanje se odvija na skupnem imenovalcu: očuvati zdravje delavca železarja, ki vsak dan doživlja streso tako na delovnem mestu, oziroma delovnem okolju kakor tudi v ožji in širši okolici. To zavestno podporo delavcev Železarne pa zdravstveni delavci spoštujejo in zato vlagajo v svoje delo maksimalne napore, še zlasti zaradi občutnega pomanjkanja zdravstvenih delavcev. Ravno to pomanjkanje, ki ga delavci ne smejo občutiti, zdravstveni delavci s povečanimi prizadevanji želijo ublažiti. Zategejše še enkrat poudarjam, je zaključil najin razgovor predstojnik obratne ambulante dr. Jože Jenstr-

le, da so nam pri našem delu na področju medicine dela v veliko oporo splošni zdravniki in zdravstveni domovi, ki tudi razvijajo temeljne službe medicine dela.

Naj ob sklepu tega zapisa predstavimo še referente na letošnjem jese-niskem sestanku sekcije za medicino dela slovenskega zdravniškega društva in društva medicinskih sester Slovenije:

Dr. J. Jenstrle bo kot prvi govornik govoril o razvoju zdravstvenega varstva delavcev Železarne, sledili pa bodo referati: dr. M. Kocjančič — Razvoj zdravstvenega varstva delavcev Gorenjske; dr. V. Rus — Vloga in mesto splošnega zdravnika pri zdravstvenem varstvu delavcev; dr. B. Dražič — Sprejemni postopek v obratni ambulanti Železarne (medicinski del); psih. M. Svetina — Sprejemni postopek (psihološki del); psih. J. Tušar — Sprejemni postopek (kadrovski del); psih. F. Belčič — Metodološki postopek pri kadrovanju v novih obratih Železarne; dr. A. Rjazancev — Akupunktura da ali ne; v. m. sestra M. Oštr in soc. del. Z. Pogačnik — Problematika invalidov Železarne; dr. stom. A. Smolej — Zobozdravstveno varstvo delavcev Železarne in v. m. sestra I. Zupančič — Prikaz dela reševalnih postaj v Železarni.

SVETOVNI DAN INVALIDOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

v združeno delo. Znan je, da je zaradi hitrega tempa življenja več nesreč pri delu, infarktov in podobnega ter da je invalidnih oseb vedno več. Imamo posebne službe, ki usmerjajo invalida v določene poklice, imamo pa tudi zakon, ki ureja zaposlovanje invalida, ki se je ponesrečil pri delu. In prav tu naj bo najbolj upoštevano letošnje geslo »brez ovir«. Pri tem bi morale biti bolj aktivne tudi sindikalne organizacije in pomagati pri politiki kadrovanja, oziroma zaposlovanja teh ljudi. Kajti invalida, ki je bil zaradi poškodbe odtrgan od dela, po ozdravljenju preveva ena sama želja, kako naj se vključi nazaj v delo in družbeno življenje. To ima večstranski pomen, kot na primer, socialno ekonomski, ki se kaže v tem, da se skuša čim več invalidov vključiti v proizvodni proces, pri čemer ni važna stopnja invalidnosti, ampak je pomembno potrjevanje njegove lastne sposobnosti. Tu je še politični pomen, ki naj izraža udeležbo invalida v javnem, družbenopolitičnem, kulturnem, športnem in drugih področjih v življenju, ter humani in hkrati najplemenitejši, ki omogoča povezovanje med seboj in z zdravimi ljudmi.

V mesecu januarju letos je bil ustanovljen kot veja društva invalidov Jesenice AKTIV invalidov, zaposlenih v železarni Jesenice. Ta ustanovitev je bila ena glavnih nalog društva invalidov. Družbenopolitične organizacije železarne Jesenice so dale iniciativo, da se ustanovi aktiv. Tako smo se tudi v naši železarni organizirali (drugo se že več let — Ravne, Store, Iskra, Veriga).

Kako pa sedaj naprej »BREZ OVIR«? Vsak začetek je težak. Tudi naš aktiv bo brez pomoči matičnega društva in popolne podpore družbenopolitičnih organizacij Železarne težko izvajal in realiziral svoj pro-

gram dela, ki je zelo obširen in zajema poleg osnovnih nalog še delo v komisijah za kulturo, šport, izlete in socialna vprašanja.

Osnovna naloga aktivna je, da skrbi za invalida in za vse, kar mu iz invalidnosti pripada. Invalidi, ki so zaposleni, morajo zaživeti enakopravno življenje ostalih članov kolektiva in se enakopravno uveljavljati na vseh področjih družbene dejavnosti. Aktiv se mora tudi zavzemati za izboljšanje pogojev dela tam, kjer pogoji dela niso najboljše, da bomo dosegli čim nižjo stopnjo invalidnosti. S socialno službo moramo biti stalno v stiku in imeti vpliv na odločitve, ki so pomembne za invalida. Zavzemati se moramo, da se težjim invalidom omogočijo olajšave pri letnem odih, predvsem pa zdravljenje v raznih zdraviliščih. Komisije imajo nalogo, da zaposlenim invalidom omogočajo športno, kulturno in drugo dejavnost.

To so le nekatere naloge, katerih brez pomoči širše družbe ne bomo mogli uresničiti.

Ena od glavnih nalog aktivna je nedvomno ta, da je v vseh družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih zastopan njihov delegat in da s predlogi sodeluje pri oblikovanju in sprejemanju samoupravnih aktov.

Vsem invalidom, še posebno invalidom, zaposlenim v Železarni, izvršni odbor aktivna želi obilo zadovoljstva na delovnih mestih, sreče v krogu svojih družin, vztrajnosti in poguma v življenju ter jim čestita k prazniku.

Izvršni odbor aktivna invalidov
ŽELEZARNE JESENICE

POŠKODBE V FEBRUARJU

Podatki ki nam jih je posredovala služba za varstvo pri delu, kažejo, da je bilo v februarju na delovnih mestih poškodovanih 37 sodelavcev. Zaradi poškodb smo izgubili 687 delovnih dni. Poleg tega so bile na poti tri poškodbe in 66 izgubljenih delovnih dni.

V TO Talilnice je bilo pet poškodb in izgubljenih 87 dni, v TO Valjarne devet poškodb in 172 dni, v TO Hladna valjarna Bela štiri poškodbe in 48 dni, v TO Hladna predelava devet poškodb in 162 dni, v TO VET devet poškodb in 204 dni in v delovni skupnosti skupne službe ena poškodba in 14 dni.

Na poti v službo v TO Talilnice poškodb niso imeli, pač pa so izgubili šest delovnih dni od prej. Ena poškodba na poti so imeli v TO Valjarne in so zato izgubili 29 dni. Dve poškodbi so imeli še v TO VET in 20 izgubljenih dni. V TO Hladna valjarna Bela, TO Hladna predelava poškodb na poti ni bilo, prav tako tudi ne v delovni skupnosti skupnih služb, kjer pa so zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev izgubili 11 delovnih dni.

ODSLEJ MORDA HITREJŠE IN CENEJŠE ČIŠČENJE DELOVNIH OBLEK

(Nadaljevanje s 1. strani)

so bile očiščene v 35 minutah. Obleka je bila popolnoma čista, nezmečkana, suha in brez neprijetnega vonja, prav tako rokavice. Poleg teh prednosti pa bi lahko nakup stroja za čiščenje v železarni Jesenice upravičili tudi z ekonomskega in zdravstvenega vidika.

V Železarni je približno 4.500 delavcev, ki bi morali, glede na naravo dela, redno čistiti svojo delovno obleko. Več kot polovica le-teh pa ne koristi uslug jesenjske čistilnice. Ravno nekateri najbolj »umazani« obrati v Železarni (valjarna 2400, martinarna, elektro peč, Javornik I, HVZ — razen žičarjev itd.) nimajo organiziranega čiščenja delovnih oblek v čistilnici.

Groba računna utemeljitev je več kot preprosta. Delovna organizacija Pobjeda v prospektu zagotavlja, da stane čiščenje delovne obleke z njihovim strojem le 1,5 din — ob upoštevanju vseh stroškov (poraba elektrike, vode, kemijskega čistila). V izračun ni vključena le amortizacija stroja. V čistilnici na Jesenicah pa očistijo in zlikajo delovno obleko za 14 dinarjev.

Leta 1973 smo v socialno zdravstveni službi naredili študijo o poklicnih kožnih obolenjih v Železarni. Ugotovili smo, poleg drugega, da se največ kožnih obolenj pojavlja v obratih, v katerih so pogoji dela higienko najneustrežnejši: martinarna, valjarna 2400, jeklovlek, elektro jeklarna, Javornik. Ravno ti obrati niso imeli, oziroma še danes nimajo organiziranega čiščenja delovnih oblek v čistilnici. Sani delavci pa morda tudi niso dovolj poskrbeli za pranje svojih delovnih oblek. S tem seveda ne moremo reči, da se kožna obolenja pojavljajo zgolj zaradi umazane delovne obleke. Vzrokov je več. Nedvomno pa umazana delovna obleka veliko prispeva k nastanku dermatitisa, gnojnih vnetij kože (abscesi, furunkuli). Ta obolenja kože pa so bila tudi najbolj pogosta v omenjeni študiji.

Leta 1970 so bili delavci odsotni z dela zaradi kožnih obolenj 3.730 dni, leta 1972 — 2.357 dni, leta 1973 — 2.841 dni, leta 1974 — 3.568 dni, leta 1975 — 3.930 dni.

Glede na vse to nabava stroja za čiščenje delovnih oblek ne bi smela biti vprašljiva. Franc Leskošek

SEJE VSEH TREH ZBOROV

(nadaljevanje s 1. strani)

na, so bili tudi bolj realno ocenjeni, kateri pokazatelj gospodarskih panj v letu 1976 in 1977, ki so upoševani v predlogu letnega načrta, in ko v primerjavi z ocenami v osnut-spremenjeni. Predlog vsebuje ključne naloge za vajanje družbenega plana občine obdobje 1976-1980 v letu 1977, ožne okvire materialne proizvodnje v letu 1977 in naloge za do-ganje ciljev letnega načrta. V gra-vo so navedeni tudi nosilci posa-eznih nalog, prikazane planirane vestitije in nekateri planirani po-aztelji v letu 1977 po delovnih ganizacijah.

ANALIZA GOSPODARJENJA V OBČINI V LETU 1976

Analizo gospodarjenja v občini etu 1976 bodo delegati prejeli nak-dno.

PREDLOG ODLOKA O KOMUNALNIH DEJAVNOSTIH POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA IN O KOMUNALNIH ORGANIZACIJAH, KI OPRAVLJAJO KOMUNALNO DEJAVNOST POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA NA OBMOČJU OBČINE JESENICE

Osnutek odloka so zbori skupščine neje Jesenice obravnavali na ah, dne 4. februarja letos, in spre-jnekate priporočila. Te priporoč-priporočila statutarne komisije je pripravi novega besedila upšte-izvršni svet skupščine občine, ki edlog daje delegatom vseh treh orov v razpravo in jim predlaga, ga v predloženem besedilu s skle-m sprejmejo.

Predlog odloka, ki je oblikovan na nevi zakona o komunalnih dejav-ostih posebnega družbenega pome-ika pa je v oktobru leta 1975 spre-a skupščina SR Slovenije, opre-juje naslednje dejavnosti poseb-ega družbenega pomena:

- urejanje lokalnih in nekate-nzanih cest v zimskem in drugih nih časih,
 - urejanje odlagališč zemljin,
 - urejanje prometne signalizaci-im prometnih režimov,
 - plakatiranje, reklamni napisi okrasitve,
 - vzdrževanje javnih otroških isev naselij,
 - vzdrževanje javnih parkirišč.
- Predlog odloka v nadaljevanju na-ji, da komunalne dejavnosti po-sebega družbenega pomena na ob-čini občine opravljajo:
- Komunalno podjetje Kovinar senice: kanalizacijo, javno snago, ejanje ulic, trgov in cest v naseljih zimskem in drugih letnih časih, ejanje naselij z zelenimi površi-mi, pokopališče in pogrebne je-ano, urejanje lokalnih in neka-goranih cest v zimskem in gh letnih časih, urejanje odlaga-č zemljin, urejanje prometne alizacije in prometnih režimov, akatiranje, reklamne napise in asitve, vzdrževanje javnih otro-ih parkirišč v naseljih in vzdrževanje nih parkirišč.

- Biro za urbanizem in stano-isksko poslovanje Jesenice, TOZD vzdrževanje stanovanj in stano-iskih hiš ter montažo Jesenice, ganizacijska enota železarne senice, ki upravlja centralno ko-ko, opravlja komunalno de-ost oskrbe naselij s toplotno ergijo.

- Zoraj navedeni biro opravlja i komunalno dejavnost posebne-ega družbenega pomena urejanja obnega zemljišča.

- Komunalno podjetje Vodovod senice oskrbuje naselja z vodo in norgom.

- Združeno podjetje DES Ljub-ica, TOZD Elektro Zirovnica, avlja delo s področja javne raz-tiljave v naseljih.

- Prometno, hotelsko in turistič-podjetje Viator Ljubljana, TOZD senice, opravlja javni promet.

- Samoupravna stanovanjska nost ima na skrbi opremljanje otu z javnimi otroškimi igrišči.

- Dimnikarsko podjetje Jesenice vija dimnikarsko službo.

- Trgovsko podjetje Golica bo emljalo naselja z javnimi tržni-čin in javni sejmišči.

- Ljubljanske mlekarne, TOZD enica Jesenice, opravlja dela ega delovnega področja.

- Živnorejški - veterinarski d Gorenjske opravlja delo na očaju uničevanja in predelave evin (kafilernje).

- Na navedeni izvrševalci komunai-del posebnega družbenega po-a so po odloku dolžni vsaj at letno poročati o svojem delu ščini občine in skupščini komu-e skupnosti. Določbe tega od-ka pa smiselno veljajo tudi za ejanje komunalnih dejavnosti obnega družbenega pomena, če neposredno opravljajo krajevne nosti ali komunalna skupnost.

Ok o komunalnih dejavnostih obnega družbenega pomena in c

komunalnih organizacijah, ki opravljajo to dejavnost, je eden od izved-benih aktov, s katerim se postavlja samoupravna razmerja tudi na področju komunalnih dejavnosti. Komunalne in druge organizacije, ki po tem odloku prevzemajo, oziroma že opravljajo predvidene naloge in dolžnosti, se bodo morale tudi samo-upravno ustrezno organizirati.

PREDLOG DRUŽBENEGA DOGOVORA O NAČINU TER ZADEVAH SKUPNEGA ODLOČANJA O KOMUNALNIH DEJAVNOSTIH POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA

Predlog družbenega dogovora, ki se neposredno povezuje s predhodno obravnavanim odlokom, sklepajo skupščina občine Jesenice, krajevne skupnosti in organizacije združene-ga dela na območju občine Jesenice, ki so uporabniki komunalnih storit-ev. Namen dogovora je, da zagoto-vi, da bi lahko delovni ljudje in ob-čani v krajevnih skupnostih in de-lavci v temeljnih organizacijah združene-ga dela kot uporabniki ko-munalnih storitev, skupno z delavci v organizacijah združene-ga dela, ki opravljajo komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena (navedene so v predhodno obravna-vanem odloku), enakopravno odlo-čali o posameznih zadevah na pod-ročju komunalne dejavnosti. S tem dogovorom se postavlja struktura organizacije samoupravljanja na področju komunalnih dejavnosti.

Delegati vseh treh zborov skup-ščine občine bodo razpravljali o predlogu družbenega dogovora in sklepali o pristopu skupščine občine Jesenice k temu dogovoru ter o po-oblastilu predsednika skupščine Slavka Osredkarja, da dogovor pod-piše.

SOFINANCIRANJE KORISTNEGA KOPALIŠKEGA ZDRAVLJENJA ZA BORCE NOV

V okviru celotne politike varstva borcev narodnoosvobodilne vojne je bila v jeseniški občini v zadnjem času organizirana posebna skrb tudi za njihovo zdravstveno varstvo. S sistematskimi zdravstvenimi pre-gledi, ki jih opravlja dispanzer za borce v zdravstvenem domu na Je-senicah, se odkrije vsi tisti primeri, ki so potrebni posebnih oblik zdrav-stvenega varstva, kamor sodi tudi klimatsko zdravljenje.

Glede na predpise, ki jih je spre-jela regionalna zdravstvena skup-nost Kranj v zvezi s klimatskim zdravljenjem, je prišlo tudi do ome-jitve zdravljenja v zdraviliščih za tiste borce, ki jim je zdravljenje sicer koristno, ne pa tudi nujno potrebno. V primeru, ko gre za nujno zdrav-ljenje, krije stroške zdravstvena skupnost v celoti, v primeru, ko gre za koristno zdravljenje, pa plača zdravstvena skupnost samo del stroškov, oziroma zdravstvene storitve, ki jih nudi zdravilišče; stroške nastanitve v tem primeru morajo nositi zavarovanci sami.

V okviru organizacije ZZB NOV, kakor tudi v okviru komisije za za-deve borcev NOV jeseniške občinske skupščine, je bilo ugotovljeno, da so s takimi predpisi prizadeti tisti borci, pri katerih gre za zdravstveno ogro-žnost, ki je glede na naravo vzroka, oziroma udeležbe v NOV tolikšna, da so potrebni preventivnega, ozi-roma koristnega zdravljenja, vendar se bolezen še ni toliko razvila, da bi bilo kopališko zdravljenje nujno po-trebno v smislu bolničnega zdrav-ljenja.

Skladno s tem je bilo v letu 1976 iz jeseniške občine poslanih na kopa-liško zdravljenje samo pet borcev, pri katerih je šlo za nujno zdrav-ljenje in je zdravstvena skupnost poravnala celotne stroške. Občinska komisija za zadeve borcev NOV pa je skupaj z občinskim odborom ZZB NOV sofinancirala še preventivna -koristna zdravljenja za 15 borcev, hkrati pa je bilo regresirano tudi zdravstveno letovanje za 58 borcev. Pri tem je treba omeniti, da je bilo v letu 1976 poslanih na klimatsko zdravljenje 34 borcev, ki imajo kot vojaški invalidi posebne pravice, stroške za te storitve pa pokriva republiški, oziroma zvezni proračun.

Z namenom, da se v letošnjem letu zagotovi še bolj organizirano klimatsko zdravljenje določenemu številu borcev tudi v primeru, ko je tako zdravljenje koristno, je regio-nalna zdravstvena skupnost Kranj pripravljena prispevati del sredstev tudi za te namene, medtem ko še na-dalje krije celotne stroške v primeru, da gre za nujno zdravljenje.

Po sporazumu, ki ga je potrebno v zvezi s tem sprejeti, bo zdravste-va skupnost Kranj zagotavljala polo-vico namenskih sredstev za koristno zdravljenje borcem, ki jim bo pri-stojna komisija to priporočila, pa nimajo sami zadostnih sredstev za plačilo nastanitve in prehrane. Drugo polovico pa naj bi zagotovile občinske skupščine iz postavke »pri-znavalnine«. Predlagano je, da bi to obliko zdravljenja v letošnjem letu

koristili približno trije odstotki bor-cer NOV iz vsake občine. Po tem kriteriju bi v jeseniški občini to ugodnost lahko koristilo 15 borcev.

Pomoč za posameznega udelež-en-ca bi bila odvisna od premoženj-skega stanja, ki bi se ugotavljalo po posebnem kriteriju. Tako bi bilo potrebno v občini v te namene za-gotoviti v občinskem proračunu 34.306,00 dinarjev.

Vsem trem zborom je predlagan sklep, s katerim naj bi pooblastili izvršni svet skupščine občine za sprejem in podpis sporazuma o za-gotovitvi in razporejanju sredstev za koristno kopališko zdravljenje bor-cer NOV pred 9. 9. 1943 z območja regionalne zdravstvene skupnosti Kranj.

LETNO POROČILO O STANJU, POJAVIH IN PODATKIH NA PODROČJU VARSTVA SAMOUPRAVNIH PRAVIC DELOVNIH LJUDI IN DRUŽBENE LASTNINE ZA LETO 1976

Družbeni pravobranilec samo-upravljanja v občini Jesenice Albin Kobentar vsem trem zborom po-sreduje svoje letno poročilo. Naloge in položaj družbenega pravobranil-ca samoupravljanja opredeljujejo ustavne določbe in zvezni ter repu-bliški zakon o družbenem pravobra-nilcu samoupravljanja.

Ta institucija v občini deluje od 1. januarja 1976, v lanskem letu pa je imela v obravnavi 101 zadevo. Z drugimi organizacijami in organi je pravobranilec sodeloval v 41 primerih, v evidenci splošnega poslo-vanja pa je evidentiranih še 154 za-dev. Od obravnavanih konkretnih zadev je družbeni pravobranilec samoupravljanja v občini rešil 78 za-dev, za 23 zadev pa postopek še teče. Postopke za obravnavo so sprožili:

- samoupravne delavske kon-trole v dveh primerih,
- predstavniki samoupravnih or-ganov v štirih primerih,
- posamezni delavci in skupine v 60 primerih,
- poslovodni organi v 16 prime-rih,
- sindikalne organizacije v treh primerih,
- druge družbenopolitične orga-nizacije v petih primerih,
- organi družbenopolitičnih skupnosti in SIS v šestih primerih,
- družbeni pravobranilec sam v treh primerih in
- drugi predlagatelji v dveh primerih.

Zadeve, ki jih je obravnaval druž-beni pravobranilec samoupravlja-nja, se nanašajo na 28 organizacij združene-ga dela, oziroma temeljnih organizacij združene-ga dela ali delovnih organizacij. Osebnne zadeve delavcev je obravnaval v 61 prime-rih, od tega 18 osebnih zadev iz žele-zarne Jesenice. Poleg tega pa še 40 zadev, ki se tičejo večjega kroga prizadetih, oziroma, kot jih v poro-čilu navaja, »skupnih zadev«. Iz žele-zarne so bile sprožene naslednje skupne zadeve: nagrada »novator leta«, ukinitve šamotarne, razpore-ditev delavcev, samoupravna orga-niziranost in kategorizacija delav-cer.

POROČILO O DELU SODIŠČA ZDRUŽENEGA DELA V KRANJU

Gradivo, oziroma poročilo o delu sodišča združene-ga dela v Kranju je bilo posredovano samo tistim dele-gacijam in konferencam delegacij, ki imajo svoja delegatska mesta v po-sameznem zboru. Tega poročila na uredništvo nismo prejeli in ne mo-remo posredovati povzetka.

O PRENOSU PRAVIC UPORABE STANOVANJ V DRUŽBENI LASTNINI NA SAMOUPRAVNO STANOVANJSKO SKUPNOST OBČINE

Vsem trem zborom je predložen v razpravo in sprejem sklep o pre-nosu pravice uporabe stanovanj v družbeni lastnini, zgrajenih iz sred-stev bivšega stanovanjskega sklada ali pridobljenih na drug način, kjer je vpisana kot imetnič pravice upo-rabe občina Jesenice, na samoupravo stanovanjsko skupnost občine Jesenice. Z istim sklepom pa se skupščina občine Jesenice zavezuje, da bo v vsakoletnih sredstvih prora-čuna zagotovila sredstva za nakup stanovanj za delavce upravnih in pravosodnih organov, organov pre-gona ter družbenopolitičnih orga-nizacij, katerih dejavnosti se finan-cira iz občinskega proračuna.

Z vlagateljsko pogodbo bo s tem sklepom občina prenesla na samo-upravno stanovanjsko skupnost skupno 786 stanovanj. Poleg tega pa še stanovanjske objekte, ki jih je leta 1968 kupila od združene-ga železniskega podjetja Ljubljana ob opuščenju železniški progi Jesenice - Rateče - Planica, in sicer: postajni postopji Dovoje - Mojstrana in Kranjska gora, 15 čuvajnic ter devet pomožnih objektov in tudi tri poslovno-stanovanjske objekte, in sicer v Mojstrani (stavba v kateri je

krajevna skupnost, zdravstvena am-bulanta in poštni urad), v Planini pod Golico (bivše župnišče in šola) in na Jesenicah, Prešernova 4.

VOLITVE IN IMENOVANJA

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja predlaga vsem trem zborom v izvolitev pet-najstčlanske komisije pri skupščini občine Jesenice za spremljanje iz-vajanja zakona o združenem delu. Poleg tega predlaga v izvolitev tudi petčlansko komisijo za reševanje pritožb o priznanju olajšav iz občinskega samopriskevka ter eno spre-membo v statutu in komisiji skup-ščine občine Jesenice, zaradi odhoda enega člana na drugo delovno mesto.

PREDLOG ODLOKA O ROKIH ČIŠČENJA KURILNIH IN DIMOVODNIH NAPRAV NA TRDA GORIVA V ZASEBNIH STANOVANJH

Zboru krajevnih skupnosti je predložen v razpravo in sprejem citirani odlok, ki določa, da v zaseb-nih gospodinjstvih v občini Jesenice mora pooblaščen dimnikarska or-ganizacija kurilne naprave na trda goriva, dimovode in dimnike v kuril-

ni sezoni od 1. oktobra do 31. maja očistiti enkrat v dveh mesecih. To pa mora pooblaščen dimnikarska or-ganizacija opraviti tudi na vsako-kratno zahtevo uporabnikov dimni-karskih storitev. V času od 1. junija do 30. septembra pa mora poobla-ščena dimnikarska organizacija opraviti strokovni pregled vseh naprav, ki so omenjene zgoraj, da ugotovi, če so naprave v uporabnem stanju.

V predlogu odloka so predvidene tudi denarne kazni, in sicer od 1.000 do 30.000 din za dimnikarsko organizacijo, če omenjene dejavnosti ne opravlja, oziroma odgovorna oseba v dimnikarski organizaciji s kaznijo od 500 do 2.000 din, ki stori prekršek iz navedene obveznosti. Z denarno kaznijo od 200 do 5.000 din pa se bo kaznoval tudi po-sameznik, ki pooblaščen dimnikar-ski organizaciji ne bo dovolil oprav-ljati navedenih dejavnosti.

Z dosedanjim odlokom je bilo čiščenje navedenih kurilnih naprav določeno enkrat mesečno, vendar pa praksa kaže, da zaradi večje uporabe električnih in plinskih štedilnikov ir-peči to ni potrebno več, oziroma le na vsaka dva meseca.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 28. 3.	SITAR ANTON	BURJA ANTON, ml.
TOREK - 29. 3.	STARE BRANKO	BRUMAT MARTIN
SREDA - 30. 3.	LEBAN IVO	MLAKAR FLORIJA
ČETRTEK - 31. 3.	BENEDIČIĆ MITJA	GMAJNAR JANEZ
PETEK - 1. 4.	PETERNEL JANEZ	POGAČAR KAREL
SOBOTA - 2. 4.	AŽMAN ZVONE	KAVČIČ EDO
NEDELJA - 3. 4.	BURJA ANTON, st.	KOVAČ JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravn stavbi TO Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 28. marca do 2. aprila bodo delale naslednje obratne ambu-lante:

dopoldan: I. in IV. obratna ambulanta,
popoldan: II. obratna ambulanta,
v soboto, 2. aprila, samo dopoldan: IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta,
popoldan: I. zobna ambulanta,
v soboto, 2. aprila, samo dopoldan: II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa 1. seje odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje z dne 15. 3. 1977 in v skladu s samoupravnim spora-zumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v združenem delu, dajemo

OBJAVO

- naslednjih prostih delovnih mest:
1. 7734 U-5 vodja vzdrževanja Bela
 2. 7890 U-5 vodja vzdrževanja HVB
 3. 7784 U-5 vodja vzdrževanja Javornik
 4. 7859 U-5 vodja vzdrževanja jeseniški obrati
 5. 7694 U-5 vodja vzdrževanja jeklarne
 6. 7650 U-5 vodja vzdrževanja plavž
 7. 7825 U-5 vodja vzdrževanja HVŽ

Pogoji za zasedbo delovnih mest:

1. Visoka ali višja izobrazba strojne, elektro ali organizacijske smeri ter 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih.
2. Ustrezne moralno politične kvalitete, ustrezen odnos d razvijanja samoupravnih odnosov, skladno z 19. členom družbeneg dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti poslijte v roku 8 dni na kadrovski sektor, z oznako »Za TOZD Vzdrževanje«.

KADROVSKI SEKTOR

PRILOŽNOSTNA PRODAJA »KLIP KLAP« GARNITUR

Vrtanje, žaganje, brušenje, poliranje, ščetkanje so opravila s katerimi s skoraj vsak dan srečuje vsak praktičen mož. Z golimi rokami bi si pri ter bolj malo pomagali. Vsa ta dela lahko hitreje, pa brez truda in pomoči, oprav ljamo s KLIP KLAP električnim ročnim orodjem.

MERKUR Kranj vam v sodelovanju s proizvajalcem ISKRA Kranj iz konferenco sindikata železarne Jesenice omogoča ugoden nakup KLIP KLAP garnitur BC 117 in BC 114 z desetodstotnim popustom in naslednjimi kredit-nimi pogoji:

	BC 117	BC 114
Cena	1.502,25	1.799,30 din
Odplačevanje:	6 obrokov	6 obrokov
Polog:	10 %	10 %
Obresti:	47,30 din	56,73 din
Zavarovanje kredita	8,40 din	10,05 din
Znesek mesečnega obroka	233,20 din	279,30 din

Prodaja članom kolektiva železarne Jesenice bo v ponedeljek, dne 4. aprila, in v torek, dne 5. aprila, od 10. do 16. ure v veliki dvorani Delavskega doma - pri Jeleni.

Posebej vas obveščamo, da lahko kreditne obrazce dvignete vsak dan v prostorih sindikata.

S potrjenimi obrazci vam bo tako v nekaj minutah omogočen nakup praktičnega orodja, ki vam bo prihranilo veliko časa in truda.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD REMONTNE DELAVNICE

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Remontne delavnice Ivan Tušar je sklical dne 18. marca prvo redno sejo in v obravnavo predlagal: gospodarski načrt za leto 1977 v TOZD RD, program korištenja sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamjenjav in poročilo o organiziranosti priprave dela v TOZD RD.

Gospodarski načrt za leto 1977 v TOZD Remontne delavnice je članom razlagal direktor TOZD VET skupno s pripombami, ki jih je sprejel DS TOZD VET na svoji 34. redni seji, dne 29. 12. 1976. Nadalje je podal pregled izvedenih remontov, kot sledi:

	plan	izvršeno %	odlo-	%	nada-	%
			ženo		ljev.	
JANUAR						
letni plan	20	8	40	12	60	—
operativni plan	17	10	59	5	30	2
FEBRUAR						
letni plan	23	11	47	12	53	—
operativni plan	15	9	60	2	14	4
SKUPAJ januar	43	19	44	24	56	—
SKUPAJ februar	32	21	66	7	21	4

Odbor je gospodarski načrt sprejel s predlaganimi pripombami, člani pa so pri tem postavili vprašanje, iz katerih sredstev se pokrivajo stroški za izredno plačano odsotnost, ki jo odobravajo organi izven temeljnih organizacij združenega dela.

Nadalje je odbor sprejel predloženi IV in AZ program za leto 1977 z nekaterimi dopolnitvami, kakor tudi predlog nove organiziranosti priprave dela v TOZD RD.

Ob koncu je odbor na osnovi sklepa 24. seje odbora samoupravne delavske kontrole pri DS ZJ, z dne 28. februarja letos, o povečanju discipline in prisotnosti delavcev na delu sklenil, da se za vse delavce TOZD RD, katerih značaj dela zahteva različna delovna področja, izstavijo nove propustnice.

NZ

O VPOLJAVI V DELO INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

V reviji Organizacija samoupravljanja v OZD je zanimiv prispevek M. Janoševića, v katerem govori o vpeljavi v delo individualnih poslovnih organov in oseb s posebnimi pooblastili ter odgovornostmi.

Med drugim v svojem razmišljanju pravi, da je najbolj občutljiva situacija ob predaji dolžnosti vodilnega delavca še posebno individualnega poslovnega organa. Pri tem poudarja, da je treba vedno imeti razumevanje do tistega, ki dolžnost predaja. Dobro je vedeti, koliko časa je bil na tej dolžnosti in koliko volje ter truda je vložil v delo in če je za tak ali drugačen uspeh, ki je bil dosežen ali nedosežen, samo sam odgovoren. Star pregovor namreč pravi: »Težko je dobro delati, še težje pa je dobro voditi!« V zvezi s tem avtor daje zelo dober nasvet. Če namreč tisti, ki dolžnosti prevzema, nima dobrih besed za tistega, ki jih predaja, je bolje, da se vzdrži izjav iz dveh razlogov. Prvič mora namreč vedeti, da je v delovni organizaciji več ali manj pristavev bivšega vodilnega delavca, ki slabih izjav o njem ne bodo pozabili, in drugič prišel bo dan, ko bo moral tudi on sam predati dolžnost drugemu in lahko pri tem pričakuje enak postopek, namreč, da se mu to, kakor pravimo, vrne milo za drago. Najbolje je tudi, če tisti, ki predaja dolžnost, ljubez-

nivo sprejme prevzemnika in odkrito pove, kaj vse je nameraval še narediti, in da upa, da bo novi individualni organ to storil.

V nadaljevanju avtor pravi, da je treba biti pripravljen za prihod v novo delovno sredino. Ne glede na to, da ima prevzemnik »ostro oko«, se mora predaja opraviti pismeno. V zapisniku naj bodo vsaj tri poglavja, in sicer: problematika, kaj vse je začeto in kaj vse je treba še narediti.

V razmišljanju je navedenih 17 točk, ki jih mora vsebovati zapisnik o predaji, poleg tega pa so potrebne tudi priloge kot, na primer, inventura in podobno. Da v kolektivu ne pride do motenj, je zaželeno, da se predaja opravi čimprej.

Prevzemnik se mora nato čim hitreje prilagoditi novi okolici. Pri tem mora računati na neko zakonitost, ki se izraža z Gaussovo krivuljo, namreč, da ga vsi ljudje ne bodo enako sprejeli.

Po prevzemu dolžnosti je potrebno, da se poglobi v znanstveno proučevanje situacije in ljudi. Delati mora na tem, da se vpletajo znanstvene metode dela, veliko časa in

truda pa mora nameniti pravilnemu stiku in komuniciranju z ljudmi. Pri tem je treba vedeti, da vsak najbolj spoštuje in ceni sebe. Zato individualni poslovodni organ mora biti skrajno razsoden in sprejemljiv za ocene drugih. Vsak želi, da se ga spoštuje kot človeka in kot delavca. Pri ocenjevanju je treba imeti pred seboj človeka v celoti in poslušati različna mnenja.

Zelo narobe ravna tisti, ki vse za sluge pripisuje sebi. S tem namreč ne doseže ugleda, temveč nasprotno. Ljudje bodo začeli dvomiti in več ne bodo verjeli niti resnici, če se človek hvali, in to še posebno na škodo drugih, ko tuje zasluge pripisuje sebi.

Najbolje ravna tisti, ki spoštuje geslo: »Ni važno, kdo zastavo nosi, važno je, da zastava plapolaja!«

Vedno je treba imeti pred očmi, da vodilni delavec v samoupravni družbi ni isto kot biti vodilni v kapitalistični družbi, in zato se metode dela ne morejo enačiti in vzporejati.

Delo vodilnega delavca ni lahko. Vodi delo in ljudi in ne stvari, zato mora modro opravljati svoj posel. Vedeti mora, da je vsak človek drugačen, da se z vsakim drugače postopa, pri čemer mora vodilni biti pravičen in objektiven. Pri vsem tem se je treba zavedati tudi tega, da v samoupravni socialistični ureditvi isti ljudje odločajo o svojem vodilnem, začenši od njegove izbire do višine njegovega osebnega dohodka. Pri uvajanju reform in reorganizacij mora vodilni delavec prepričati sodelavce o racionalnosti in optimalnosti svojih zamisli, predlogov in odločitev. Po tem ga delavci tudi sodijo in cenijo. Zelo slabo je, ko bi delavci posumili v vrednost njegovih predlogov.

Čas predaje je prilika za vodilnega delavca, da se veliko tega, kar je povedanega v tem sestavku, nauči. Praviloma se namreč ne sme opaziti, da novi vodilni delavec ne zna, kar nova sredina misli, da mora znati. Pri tem ni poglobljeno, kaj misli vodilni delavec, ampak kaj misli nova sredina, ker ga tudi ta sredina ocenjuje.

B.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Hladna valjarna Bela Anton Ravnik je sklical prvo sejo za petek, 18. marca, in v obravnavo ter sprejem predlagal operativni plan za mesec april in tekoče zadeve.

Najprej so sprejeli poročilo o predvidenem operativnem planu za mesec april 1977. Po družbenem planu je bilo planiranih 5.300 ton, in sicer:

- Globoki vlek 4000 ton.
- Dinamo jekel 1000 ton.
- Nerjavni jekel 300 ton.

Člani odbora so ugotovili, da planiranega plana 5.300 ton ne bo mogoče izpolniti, zaradi velikega pomanjkanja vložka od novega leta dalje, in sprejeli naslednja sklepa:

- Planirana količina globokega vleka za mesec april se zaradi pomanjkanja vložka zmanjša za 1.000 ton.

— Zahteva se, da se po planu sprejete obveznosti z oskrbo z vložkom izpolnjujejo, ker se v nasprotnem primeru ne more uresničevati sprejeti plan.

Nadalje so razpravljali o predvidenih zastojih, ki se morajo zmanjšati, predvsem za linijo ZRM in SISL, ki bo v tem mesecu začela obratovati na tri izmene.

Seznanjeni so bili tudi z informacijo o pokrivanju dela stroškov infrastrukture ZTP — Ljubljana v višini 5%, s čimer ne soglašajo in v celoti podpirajo stališče Železarne, oziroma odločitev delavskega sveta Železarne, sprejete v oktobru 1976.

HLADNA VALJARNA BELA

V ponedeljek, 7. marca, je bila tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Predsednik Mladen Azinović je izvršnemu odboru posredoval informacijo občinskega sindikalnega sveta o praznovanju letošnjih jubilejev, ki bo združeno s pohodom pionirjev po partijskih poteh na Pristavo. Proslava bo 21. maja. Da bi se na praznovanje kar najbolje pripravili, je bila dogovorjena skupna akcija z osnovno organizacijo ZKS in ZSMS v hladni valjarni Bela.

V nadaljevanju seje so obravnavali informacijo o odlikovanjih, vendar v njihovi temeljni organizaciji nimajo ustreznih kandidatov.

Opravljen je bil pregled programa dela izvršnega odbora sindikata Železarne. Vprašanja so že vsebovana v programu osnovne organizacije sindikata hladne valjarne na Beli. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je bil informiran o letni konferenci sindikata Železarne, ki je bila 25. februarja. Med 15 razpravljalci je Kikelj iz hladne valjarne govoril o premajhnem kulturnem udeleževanju v občini.

Precejšnjo pozornost so na seji posvetili redu in delovni disciplini. Predsednik je našel nekaj primerov, ko so delavci zanemarili dolžnosti na delovnih mestih. Predlagano je bilo, naj bi takšne primere obravnavali na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Da bi takšne primere omejili, oziroma preprečili, naj bi tesneje sodelovali z osnovnima organizacijama ZSMS in ZKS v temeljni organizaciji.

Ob sklepu seje je bila izvršnemu odboru posredovana še informacija o delu poslovnega odbora in namestnikih članov tega odbora. Pripomba ni bilo. Na seji je bil obrazložen način praznovanja dneva žena, obravnavali pa so še nekatere spremembe v sindikalni listi. Do naslednje seje izvršnega odbora osnovne organizacije je treba uskladiti mnenja.

nja za dodelitev pomoči sodelavcem, ki sta zaradi bolezni že daljša odsotna.

ENERGETIKA

V ponedeljek, 7. marca, je bila prva seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v temeljni organizaciji Energetika. Predsednik Janez Frelj je navzoče seznanil s sklepi sprejetimi na letni konferenci sindikata Železarne. Zanimljivo je ni določena višina regresov in cen za letovanje v počitniških domovih. Tudi pri predlaganju kandidatov za odlikovanja so spremembe, tako da bodo predloge zbirali skozi vse leto in jih posredovali delavskemu svet temeljne organizacije Energetika.

Eden izmed sprejetih zaključkov je, da se priznava 5% dodatek za omejevanje fluktuacije delavcev. Postavljeno je bilo vprašanje, kdaj v Železarni, oziroma v temeljni organizaciji upravičen do takšnega dodatka.

V nadaljevanju seje so imenovali koordinacijski odbor, ki ga sestavlja lojdo temeljne organizacije, vodje obratov EE, TE, PIV, predsednik in tajnik osnovne organizacije sindikata ter predsednik delavkega sveta in sekretar osnovne organizacije ZKS.

Pomočnik referenta za športni dejavnost bo Milan Dolžan iz PIV, pomočnik referenta za oddihe publicista Ivan Smid iz EE. Za pomočnika blagajnika so imenovali Marijo Čufar iz PIV, pomočnik za referenta za kulturo bo Zvone Repselj iz TE.

Sprejet je bil sklep o priznavanju hranarine v višini 30 din za vsakega udeleženca temeljne organizacije Energetika na športnih tekmovanjih, ki jih razpiše izvršni odbor sindikata Železarne. Članom sindikata, ki bodo zaradi bolezni odsotni z dela več kot tri mesece, bodo izplačali denarno pomoč, določeno na sestanku osnovne organizacije sindikata. Okvirna višina pomoči je 600 dinov. Zaradi daljše bolezenske odsotnosti z dela so denarno pomoč dobili trije sodelavci. Govorili so o finančnem poslovanju. V obravnavi bodo organizirali športni dan s smučanjem na Voglu, osnovna organizacija sindikata TO — Energetika bo odkupila nekaj vstopnic na ogled baleta s Slonokošene oba v festivalni dvorani na Bledu.

SKUPNA SEJA VODSTVA DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE JESENICE

V četrtek, 17. marca, je bila prva redna seja skupne seje vodstva družbenopolitične organizacije Železarne. V razpravi je bil predložen letni plan sklada skupne porabe. Sprejeti stališča bodo objavljena v Železarni. Obravnavali so še problematiko pregovov in cen letovanja v počitniških domovih. Delovni kolektiv Železarne bo prek objave v Železarni seznanjen s predlogom regresov cen letovanja v počitniških domovih. Svojem umrlih sodelavcev se solidarnostnega sklada odobri denarno pomoč, obravnavali pa so nekaj drugih tekočih zadev.

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulem tednu smo sprejeli zapisnike s sestankov 180 samoupravnih delovnih skupin, ki so obravnavale osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarne. Zaradi tako velikega števila zapisnikov, ki smo jih večina dobili v teh zadnjih dveh dneh, je nemogoče objaviti vse, zato se samoupravnim delovnim skupinam opravičujemo, če njihovega sestanka ne bomo objavili. Tudi vseh tistih drobnih in po drugi strani pomembnih notranjih problemov tokrat ne bomo mogli objaviti vseh naenkrat in bomo morali nekatere objaviti v naslednji številki ŽELEZARJA ter se opravičujemo tudi za to.

K samoupravnemu sporazumu o združitvi v sestavljeno organizacijo ni veliko pripomb, kar je povsem razumljivo. Po eni strani je takšen sporazum zahtevno gradivo in se je večini težko znajti med tolikšnimi člani in določili, po drugi strani pa ne gre za bistveno novost v medsebojnih odnosih delovnih organizacij, združenih v sestavljeno organizacijo, ki ji bo jeseni že osma obletnica rojstva. Pripombe, ki so, so osamljene, tako da ne bo potrebno usklajevanje v temeljnih organizacijah, in bomo te posamezne pripombe posredovali neposredno komisiji za uresničevanje ustave pri Slovenskih železarnah, da jih pregleda in morebiti upošteva pri sestavljanju predloga, ki ga bomo kasneje sprejemali s referendumom. Tudi pri odločanju o sestavi kolegijskega poslovodnega organa se je le malo skupin odločilo za eno od predlaganih variant. Odločitve so si nasprotne, tako da ne bo mogoče dobiti srednje rešitve in bo odločitev le treba prepustiti komisiji.

Ob rob tej razpravi pa so padle še nekatere pripombe in stališča. Nekatere samoupravne delovne skupine želijo, da se samoupravni sporazum tudi resnično v celoti izvaja in da se s tem doseže še večje sodelovanje med delovnimi organizacijami, združenimi v sestavljeno organizacijo. Nekatere samoupravne delovne skupine pa izražajo bojazen, da sporazum skupnim službam Slovenskih železarn nalaga preveč obvez in se bodo skupne službe morale širiti, kar pa ni interes delavcev temeljnih organizacij, še posebej ne, če bodo skupne službe delovnih

organizacij ostale iste. Nekaj temeljnih organizacij se je pritožilo, da niso prejele gradiva.

Vzroke, zakaj samoupravne delovne skupine teh temeljnih organizacij niso dobile gradiva, bodo morali ugotoviti v sami temeljni organizaciji. Pri razdelitvi ŽELEZARJA je vsaka temeljna organizacija dobila prav toliko izvodov gradiva. Res je, da priloga tokrat ni bila v ŽELEZARJU temveč se je delila v ŽELEZARJEM, ker smo jo tiskali posebej v večji nakladi tudi za ostale delovne organizacije Slovenskih železarn. Pripombe na to, da so gradivo morali tolmačiti in razlagati poverjeniki sindikalnih organizacij, niso utemeljene in bo treba podati širšo obrazložitve. S krajšo ustrežno informacijo vodjem skupin in poverjenikom sindikalnih organizacij bomo v najkrajšem času tudi napravili.

V TO PLAVŽ so se na sestanku delovne skupine aglomeracije 2 dogovarjali o tem, kako je treba postopati, da ne bi prišlo do nezdov, in se dogovorili, da bodo vsaki okvaro ali odstranjenost zaščito strojev in naprav takoj javili in zahtevali popravilo. Smatrajo, da je v garderobi na zahodni strani treba predelati okna, tako da se bodo lahko zračili, tudi nabavo novih garderobnih omari predlagajo. Delovna skupina plavž 1 meni, da bi morali delavci pri razpravi podobnega gradiva priti na sestanek že pripravljeni. Veliko so se pogovarjali tudi o disciplini, zlasti o nerednem prihajanju na delo, o zamujanju dela, o prezgodnjem zapuščanju dela in o izostankarjih na sploh.

V TO JEKLARNA sta delovni skupini SM peti 2 in livna jama 2 ugotovili, da so vsi delavci nabavili čelade, kar bo prispevalo k večji varnosti, ponovčarji pa bodo morali v bodoče pri vlivanju šarža uporabljati azbestna zaščitna sredstva. Delovna skupina SM peti 4 je obravnavala delovno disciplino in menila, da novi zakoni in samoupravni akti ne nakazujejo možnosti hitrega postopka proti delavcu, ki je delovni skupini bolj v breme kot v oporo, zaradi izostajanja in slabe delovne vneme. V delovnih skupinah elektrojeklarne ugotavljajo, da je pri njih produktivnost padla, za planom zastojajo že 600 ton, zlasti zaradi zgrešenih analiz, novega načina izdelave MD jekla in podobnega. Menili so, da bodo morali zboljšati delovno disciplino, da bodo morali bolj gospodarsko ravnati s surovini in bolj vestno izvajati svoje naloge, zlasti pa ne bodo smeli zamujati na delo in predčasno uhajati z dela.

V TO VALJARNA BLUMING ŠTEKEL je delovna skupina bluming štekel 1 obravnavala poleg sporazuma tudi

proizvodno problematiko, zlasti so pregledali zastoj, in izple predtrakov. Trakovi iz potisne peči se morajo rezati na skrajnih koncih pred špičico, pri tem pa gre veliko več v izgubo, kot če bi rezali na skrajnih pred špičico, te pa niso usposobljene. Težave bi bile tudi pri vstopu v vroči navijalec. Če je tempo valjanja več, nastane zastoj in predtrak ni za drugo kot za staro železo. Smatrajo, da bi se to dalo rešiti s kombiniranim valjanjem, pa le redko uporabljajo. Delovna skupina **ajdušča štekel 2** tudi obravnavala proizvodnjo in se pritožuje zaradi pomanjkanja vložka. Menijo, da so zaradi tega prikrajšani tudi pri osebnih dohodkih, ker ne morejo doseči planiranih nalog. Vse štiri skupine **ajdušča bluming** so poleg sporazuma obravnavale delovne naloge za marec, rezultate februarja varstvo pri delu in ostale probleme skupine. Ugotovili so, da produktivnost manjša, pa tudi izplen je za 0,4% manjši od planiranega, zlasti zaradi jeklarskih napak in romboidnih gredic, pa tudi delo brusilcev ni najboljše, poleg tega, da zastoji pri brusilnih strojih še vedno preveliki in prepozni. Ugotovili so, da je zaradi kopičenja materiala večja nevarnost požarka, zato so se dogovorili, da bodo zelo pazljivo ravнали s materialom, zlasti pri prekladanju, da bodo kupi lepo zloženi pravilno podloženi in da bodo prehodi prosti. Tudi prek hladne valjarne ne bodo hodili, ampak bodo uporabljali pohod. Glede slabe discipline, zlasti pa glede predčasnega uhajanja z dela, so menili, da posamezni delavci niso zainteresirani za delo, saj koncu meseca dobijo isti osebni dohodek kot pridni delavci, ne treba čimprej uvesti nagrajevanje po uspešnosti in napredovanje na delovnem mestu. Ocenjevanje uspešnosti pri delu izvedeno že pred letom dni, pa še sedaj ni vpeljano v prakso.

V TO VALJARNA ŽICE IN PROFILOV je delovna skupina valjarna žice 3 obravnavala poleg sporazuma tudi proizvodno problematiko. Ugotovili so, da imajo na njihovi izmeni več 55 kvadrata kot ostale izmene zlasti zato, ker imajo stroji kriterij pri valjanju ohlajenega valjanca. Zaradi tega imajo pa manj zlomov valjev. Predlagajo, da se analiza ugotovi, kje je prava sredina med rizikom valjati ohlajen valjanec in zlomiti valj ali pa prekomerno kopičiti kvadrat. V naslednji številki bomo nadaljevali s pregledom sestankov samoupravnih delovnih skupin predloženega temeljnih organizacij in uslužnostih temeljnih organizacij. Center za proučevanje samoupravljanja in informiranja. — Milan Polak

TEDEN MLADINSKE SOLIDARNOSTI

V tem tednu, od 21. do 28. maja, poteka pri nas vsejugoslovanska akcija pod naslovom: teden mladinske solidarnosti. Začenja se ravno 21. marca ob mednarodnem dnevu za odpravo rasne diskriminacije, katerega je proglasila generalna skupščina OZN. Teden mladinske solidarnosti je namenjen pomoči in solidarnosti z mladinskimi osvobodilnimi gibanji Zimbabve, Namibije, Južnoafriške republike, Palestinske osvobodilne organizacije in antifašistične fronte Čila.

Med najrazličnejšimi dejavnostmi Zveze socialistične mladine prav gotovo posebno mesto zavzemajo tudi solidarnostne akcije, ki predstavljajo eno najpomembnejših obelježij mednarodne aktivnosti ZSMS, ki hkrati pomenijo nadaljevanje revolucionarnega izročila NOB in socialistične revolucije narodov in narodnosti Jugoslavije.

Akcije v letošnjem tednu mladinske solidarnosti so zelo obširne in enovale. Predsedstvo konference sestavlja ZSM Jugoslavije je v vse občinske konference poslalo priložnostne nalepke in plakate. S prodajo nalepk ganizacijo en dinar bo vsak član ZSMS delavcem materializiral svojo moralno in politično pomoč kot solidarnost z vrstniki v boju za izgraditev svojih domov, za osvoboditev in mir. Poleg tega se bodo mladi vključili v akcijo solidarnosti tudi v družbenih organizacijah in društvih z različnimi

priveditvami, manifestacijami in nastopi, ki bodo imeli vzgojno in politično obelježje tedna mladinske solidarnosti. Omenimo naj še, da bo 24. marca izšla 11. številka glasila ZSMS Mladina s posebno prilogo Prizma - namenjeno narodnoosvobodilnim gibanjem in vlogi mladih v njih.

V jeseniški občini je v tednu mladinske solidarnosti nosilec akcije občinska konferenca ZSMS. Prejela je 2.500 nalepk, ki jih sedaj člani

NEKAJ SKUPNIH PROBLEMOV MLADIH

Že navajeni smo, da govorimo le o problemih, o nerešenih vprašanjih in (ne)uspehih nekega dela. Vendar nerešena vprašanja ostajajo, kar pogosto razvija v družbene spremembe. Tudi mladi niso imuni pred takimi problemi, ki jih morajo reševati sami ali pa širša družbena skupnost. Vse te probleme pa bi lahko pri delu v mladinskih organizacijah strnili na nekaj vprašanj.

Ob ocenjevanju dela mladinskih organizacij ni moč mimo problemov finančne narave. Gre namreč za minimalna sredstva, ki za uresničevanje zastavljenih programov doslej vsekakor niso zadostovala. Pred sprejetjem programov dela posameznih mladinskih organizacij je nujno finančno ovrednotiti akcije, ki se načrtujejo.

Potem nekatere osnovne organizacije Zveze socialistične mladine

osnovnih organizacij ZSMS prodajajo po en dinar. Tukaj velja omeniti še nekaj drugih akcij, ki sovpadajo s solidarnostno pomočjo mladim. Tako so pri OK ZSMS letos že prodali večje število značk Angola in 500 nalepk. V omenjeno akcijo se je uspešno vključilo tudi društvo prijateljev mladine Jesenice, ki je preko osnovnih šol v jeseniški občini prodajalo nalepke Angola, značke in posebne markice. Učence osnovnih šol so pri učnih urah družbenomoralne vzgoje seznanili tudi s solidarnostnimi gibanji mladim. JR

nimajo niti lastnih prostorov za sešanje, zlasti je to primer na vaseh, ali pa si jih delijo in so na ta način odvisni od dobre volje drugih. V tej zvezi zavzema posebno mesto tudi kadrovska problematika, zato je potreba po dolgoročni kadrovske in štipendijski politiki upravitelja. Odpira se vprašanje mentorjev, kajti mnoge OO ZSMS nimajo niti svojega mentorja, kar vpliva na njihovo delovanje. Tako so mladi mnogokrat prepuščeni sami sebi, izgubljajo se v številnih vsakdanjih problemih. Poleg tega še precej mladih stoji ob strani in ne najdejo svojega mesta.

Marsikje prav tako niso zadovoljni z aktivnostjo konference mladih delavcev. Vse premalo se mladi delavci zavedajo svoje vloge in položaja, ki ga imajo v delovnih kolektivih. Zastopnost mladih v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah je večkrat le formalna, ne pa plod njihove družbene aktivnosti. Podobno bi lahko ugotavljali za mlade v vzgojnoizobraževalnem procesu. Za uveljavljanje celodnevne šole in usmerjenega izobraževanja pa je še kako pomembno dosledno uveljavljanje samoupravnih odnosov znotraj celovzgojnega dela.

Dejstvo je, da je Zveza socialistične mladine akcijsko bolj učinkovita tam, kjer si je poiskala svoj manevrski prostor tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah. Zavedajo se namreč, da samo usklajena akcija vseh subjektivnih sil pod idejnim vodstvom Zveze komunistov rodi kvalitetno nove razsežnosti v izgradnji samoupravne socialistične družbe. Po drugi strani je resnica, da mladina ni in tudi ne more biti homogena v socialnem, idejnem in političnem smislu; vsa objektivna nasprotja v interesih različnih delov družbe, raznih področjih dela in ustvarjanja se kažejo tudi pred mladimi.

Vendar pa mladi predstavljajo skupno fronto v boju pri graditvi samoupravnega socializma. Čeprav so organizirani v vseh občinskih konferencah ZSMS, je problematika mladim na Gorenjskem celota in je občinske meje ne morejo ločevati. Veliko mladih se namreč vozi iz ene občine v drugo, bodisi na delo, bodisi v šolo. To pa pomeni, da je mladinec ali mladinka obenem lahko aktivna v obeh občinah, tam, kjer živi, in tam, kjer dela.

Jože Žerdin

AKTIV MLADIH V VODOVODU

V četrtek, 10. marca, so se zbrali mladinci podjetja Vodovod Jesenice na ustanovnem sestanku aktivna ZSMS v podjetju.

Udeleženci so bili vsi mladinci podjetja, poleg zastopnika OO ZSMS Jesenice Branka Pagona ter predstavnika samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij podjetja. Na sestanku so izvolili odbor, ki bo v bodoče vodil aktiv.

ŠTAFETA MLADOSTI 19. APRILA V JESENIŠKI OBČINI

V jeseniški občini že tečejo priprave na sprejem letošnje štafete mladosti, ki se bo pri nas mudila 19. aprila. Takrat bo štafeta, ki nosi najiskrenejše čestitke tovarišu Titu s visokim jubilejem, v jeseniški občini le približno eno uro. 19. aprila ob 7. uri zjutraj bodo jeseniški mladinci sprejeli štafeto palico v Begunjah. Od tam jo bodo ponesli po poti proti Žirovnici, kjer bo pred osnovno šolo izveden krajši kulturni program, ki ga bodo pripravili učenci. Od tam bo štafeta krenila skozi energijske Potoke na Koroško Belo, kjer bo pred novo hladno valjarno Bela osrednja slovesnost v občini. Tokrat štafeta ne bo šla skozi Jesenice, temveč bo že na Javorniku krenila

Sprejem štafete mladosti tudi letos pripravlja poseben odbor, ki so ga ustanovili pri OK ZSMS Jesenice. Odbor je že temeljito proučil traso poti štafete in tudi že sklical vse odgovorne, ki sodelujejo v pripravah in izvedbi sprejema Titove štafete na železarskih Jesenicah. Tako so v glavnem že določeni nosilci štafete palice na posameznih mestih. Štafeto palico bodo nosili učenci, vojaški, mladi delavci, planinci, gasilci, in drugi. Tudi letos bodo na vsej trasi skozi jeseniško občino štafeto mladosti spremljali člani AMD Jesenice.

JR

KLUB JESENIŠKIH ŠTUDENTOV VABI

vse študente in študentke, predvsem pa bruce (brucke) na redno letno skupščino kluba jeseniških študentov, ki bo v soboto, 26. marca, ob 18. uri, v spodnjih prostorih restavracije Kazine.

EV
IH
RNE
ez most in od tam na Poljane, kjer je ob 8. uri predvidena izročitev štafete palice zopet sovrstnikom iz v pradedovljske občine. Vodstvo Zvezni štafeti se bo na Beli j Zle priklučila tudi tradicionalna Trilog glasavske štafete, ki jo bodo mladi prejetalpinisti in planinci prinesli z vrha lezarij našega očaka 18. aprila zvečer. Iko re štafeta bo prenočila v osnovni šoli tniški Mojsstrana, kjer ji učenci tudi Zle pripravljajo sprejem in kulturni lezarij program.

asov i
domo
ev so i
rili de
a so š

izple
šk jah
i rezal
bi bil
a večj
železo
em, ka
kel 2 j
zarad
rajsan
niran
spora
ruarja
o, da j
njši o
idnost
da s
ogost
varnos
vnali
zložen
hladn
Gled
dela, s
saj o
lavci i
napre
delu j
so.

delovn
na tve
njihov
r imajo
nova v
leta 19
bala l
politič
čala l
t 55.
egled
ovaln
ij.
niran

aboda z Bleškega jezera sta zašla v Savo pod jeklovlekom na Beli - 4. marca

eliton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton —

SVETOVNA ŽELEZARSKA INDUSTRIJA V PRIHODNOSTI

2 POLJSKA

Tudi poljska železarska industrija je v zadnjih letih trajno povečevala svojo proizvodnjo surovega jekla. Leta 1974 so ga proizvedle poljske železarne 14,6, leta 1975 15,0 in leta 1976 15,9 milij. ton. Med evropskimi socialističnimi državami je bila s proizvodnjo surovega jekla leta 1976 na drugem, tretjem mestu.

Tudi v bodoče namerava železarska industrija v tej državi nadaljevati z večanjem svoje proizvodnje. Njen glavni projekt je nova velika integralna železarna, ki jo gradijo v Katowicah. Do leta 1980, ko bo njena celotna gradnja zaključena, bo proizvodnja surovega jekla za nadaljnjih devet let povečana za 55%.

ČEŠKOSLOVAŠKA

Češkoslovaška železarska industrija je v proizvodnji surovega jekla v evropskih socialističnih državah, pa tudi v svetu, na prvem mestu. Proizvedla je leta 1974 13,6 milij. ton, leta 1975 14,1 in leta 1976 14,7 milij. ton.

Ker so v tej državi šele pred kratkim zaključili z gradnjo nekaterih večjih železarskih objektov, računajo v bodoče na nekoliko počasnejšo rast proizvodnje. Do leta 1990 predvidevajo povečanje letne proizvodnje surovega jekla na okoli 20 milij. ton.

FRANCIJA

Kot druga zahodnoevropska država si tudi francoska železarska industrija še ni čisto opomogla od udarca recesije v letu 1975. Po rekordni proizvodnji surovega jekla leta 1974 v višini 27,0 milij. ton je padla leta 1975 na 21 milij. ton in lani je dosegla 23,2 milij. ton.

Takšna situacija je imela posledice tudi pri investicijski politiki železarskih družb. Razen gradnje nove integralne železarne Fos ob Sredozemskem morju, ki je že zastavljena, drugih večjih investicij na tem področju zaenkrat ni videti.

AVSTRALIJA

Avstralija je bila včasih najcenejši proizvajalec jekla na svetu. Vendar zaradi inflacije temu ni več tako. Pa tudi jekla, ki ga na Japonskem proizvajajo iz avstralske železove rude, se vedno več pojavlja na avstralskem trgu.

Tudi na peti celini proizvodnja surovega jekla stagnira že nekaj let nazaj. Leta 1973 je bila proizvodnja 7,7, leta 1974 7,8, leta 1975 7,9 in leta 1976 7,8 milij. ton surovega jekla.

Kljub temu je v teku nekaj programov za povečanje proizvodnih zmogljivosti avstralskih železarn. Največ je bilo go-

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

POSLEDICE DALJŠEGA BIVANJA V ZAKLONIŠČIH

Čeprav štejejo temperature čez 28 stopinj Celzija za subjektivno neugodne, pa klimatske razmere v zaklonišču niso bile nikdar nevdzorne. Ustvarjanja kondenzirane vode, ki so ga pričakovali, sploh ni bilo.

Glede zdravniškega opazovanja, ločujejo začetne tegobe prilaganja in poznejše tegobe, ki so odvisne od tega, koliko se ostaja v zaklonišču. Prve tegobe so se pojavile predvsem v prvih dveh dneh. Dve tretjini preizkušancev prvo noč nista mogli zaspati. Drugi dan poskusa se je šest udeležencev pritoževalo, da jih sili k bruhanju (na slabost), eden pa je večkrat dejansko bruhal. Četrtega dne poskusa so se začele kazati tegobe v obliki želodčnih in črevesnih motenj, glavobola in hujše nespečnosti. Zaradi tega se je povečala uporaba zdravil. Ob koncu poskusa je jemala skoraj polovica udeležencev uspavalna sredstva, približno ena petina udeležencev pa sredstva zoper glavobol in želodčno-črevesne motnje. Neki udeleženec je imel vnovič močnejše tegobe s starimi bolečinami v plečih, drugi pa je dobil ekcem od potenja. Kljub temu pa se niso pojavile resnejše zdravstvene motnje.

SPRAYEV NE PRIPOROČAJO

Vsak udeleženec poskusa si je urejal svoje ležišče in je bil zadovoljen, ko se je lahko vnovič zavlekel vanj. Jutranjo osebno higieno, kosilo in skupna opravila ter razvedrilo v prostem času (igranje kart in podobno) so opravljali zaradi pomanjkanja prostora po izmenah. Suho stranišče sploh ne povzroča smrada. Dnevno higieno so zmanjšali na najnujnejšo mero. Kot dobra pa sta se izkazala pranje z vodo in osvežilnimi robčki. Sprayev pa ne priporočajo, ker prostor v zaklonišču preveč pretirano nadišavijo. Zmanjšanje telesne aktivnosti je bilo znosno. Udeleženci poskusa pa so se že ob najmanjšem naporu močno potili, kar je bilo zelo neugodno.

Izledki posebnih preizkusov s psihološkimi testi so prikazali nadrobno v disertaciji R. Stoffela, ki so jo posebej natisnili. Gre pravzaprav za to, da se obsežejo vsi vplivi, ki jih imajo klimatske razmere v zaklonišču na razne vidike duševnega stanja (razpoloženje) udeležencev poskusa. Statistično je bilo potrjeno, da je »vitaliteta« upadla vzporedno s porastom temperature, »razdražljivost« pa je naraščala pri povečanju stopnje vlažnosti zraka.

Ob navedenih izvidih in rezultatih poskusa so izčrpno razpravljali, v tem članku pa so podani le podatki, ki so praktično najvažnejši za zdravniško delo v zvezi z zakloniščem. Pri gradnji, oziroma urejanju zaklonišča je treba paziti na to, da bo imel vsak njegov prebivalec svoje lastno ležišče. Suha stranišča naj bi instalirali tam, kjer so odvozi za zrak. Ko ljudje stopijo v zaklonišče, se pojavijo pri njih tegobe prilaganja, ki sicer hitro izginejo, vendar pa jih je treba zdraviti tudi popolnoma simptomatično (nespečnost, slabost, bruhanje).

Ob daljšem ostajanju v zaklonišču pride lahko kot posledica tega tudi do raznih tegob (večinoma želodčnih motenj in nespečnosti).

Z uspavalnimi sredstvi je treba ravnati oprežno, ker je potencialna nevarnost, da se navadimo nanje.

Psihološko je pomembno, da zaklonišče vodi izkušen človek, pri čemer pa mora življenje v njem potekati natančno po predvidenem dnevnem redu in načrtu.

Ob daljšem bivanju v zaklonišču pa se lahko pojavijo tudi simptomi depresije.

PSIHOKEMIČNI VOJNI STRUPI

1

Zadnje čase so se v senci jedrskih vojnih sredstev zelo intenzivno, toda premalo vidno razvijala kemična vojna sredstva. Ta potencial je že dosegel takšne okvire, da bi že sedanje zaloge živčnih strupov zadostovale za to, da postane življenje na zemlji skoraj nemogoče.

Onesposablajoči agens, ki se je prvič pojavil v drugi svetovni vojni, pripada kategoriji dimetilglikolatov, ki povzročajo začasno slepost.

Od leta 1957 dalje so se v ZDA okrepila raziskovanja specifičnih snovi, da bi se uporabile v vojaške namene, oziroma da bi se zmanjšala bojna učinkovitost nasprotnikovih enot za daljše obdobje. Njihovo delovanje pa ne bi smelo ogroziti življenja ali povzročiti trajne posledice za organizem človeka, zato se imenujejo onesposablajoči agensi.

General Krizy je leta 1957 dal tudi prvo sporočilo o tej vrsti onesposablajočih agensov, medtem ko je bil dve leti pozneje prikazan tudi film o njihovem delovanju na človeka.

(SE NADALJUJE)

SEJE SKUPŠČIN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

povratnih sredstev ter 1.500.000 kreditnih sredstev, ki jih bo treba vrniti letos in prihodnje leto. Ta sredstva so bila uporabljena za odkup pritličja v stolpnici S-3 na Plavžu. V Kranjski gori so začasno razširili zmogljivosti vzgojnovarstvenega zavoda za en oddelek, vendar bo treba, glede na potrebe, to temeljiteje razrešiti.

Skupščina skupnosti otroškega varstva Jesenice je imela lansko leto dve seji, tolikokrat se je sestal tudi zbor uporabnikov skupščine, izvršni odbor se je sestel šestkrat, delovali pa so tudi ostali organi (odbor samoupravne kontrole, komisija za denarne pomoči družinam za vzdrževanje otrok).

Ker se del sredstev, ki jih delavci v občini namenijo za otroško varstvo, združuje na ravni republike, podajamo še kratek pregled izvršitve programa Zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije. Zveza je izvršila svoj program dejavnosti in sredstev: izplačevala je otroške dodatke ter druge denarne datjave, pospeševala oblike otroškega varstva na nerazvitih in obmejnih območjih, skrbela za šolanje vzgojiteljskega kadra ter opravila druge programirane naloge in strokovna opravila.

Iz programa skupnosti otroškega varstva Jesenice, ki je sestavni del družbenega načrta razvoja občine Jesenice za leto 1977 (objavljen kot priloga Železarnja 10. februarja 1977), povzemamo le nekaj nalog. Zgrajen bo vzgojnovarstveni zavod na Koroski Beli, sofinancirana bo ureditev - razširitev vzgojnovarstvenega zavoda v Kranjski gori, v okviru možnosti pa bodo izvedene tudi priprave na dozdavno kapacitet za varstvo dojenčkov pri vrtcu Julke Pibernik na Jesenicah. Skupnost bo proučila in opredelila ustreznost sedanje sistema dela vzgojnovarstvenih zavodov, glede na delovni čas, oblike storitev, kriterije cen, sprejemanja otrok ter razvijanja vzgojnovarstvenih zavodov v centru predšolske vzgoje. Skupnost bo tudi organizirala druge naloge: vzgojni program za otroke, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene zavode, vključevanje duševno prizadetih otrok v vzgojnovarstvene zavode, sofinanciranje letovanja predšolskih otrok in podobno.

O tem programu so v Železarni že razpravljali delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin, ko so obravnavali družbeni načrt razvoja občine Jesenice za leto 1977, vendar na to niso imeli pripomb, torej lahko delegati, ki jih bodo delegacije temeljnih organizacij in delovne skupnosti v Železarni delegirale na sejo skupščine otroškega varstva, veljavno sklepajo o programu skupnosti otroškega varstva.

Na seji skupščine kulturne skupnosti Jesenice pa bodo med drugim obravnavali:

- poročilo o izvajanju programa in finančno poročilo za leto 1976,

- začasni program in finančni načrt kulturne skupnosti za leto 1977,

- pripombe z javne razprave na samoupravni sporazum o osnovah plana razvoja kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1976-1980,

- občinski program aktivnosti za uresničitev svobodne menjave dela po zakonu o združenem delu ter

- osnutek samoupravnega sporazuma za zbiranje sredstev za delavski kulturni dom na Jesenicah.

Program kulturne skupnosti Jesenice za leto 1977 je zajet v družbenem planu razvoja občine Jesenice za leto 1977. Tudi na ta program delavci v Železarni niso imeli pripomb. Program zajema:

- knjižnično dejavnost, kjer bodo organizirali potujočo knjižnico, povečali knjižni fond za 1100 zvezkov, zagotovili primeren prostor za ureditev podružnice v Ratečah in drugo,

- varstvo kulturne dediščine,

- gledališko dejavnost s 4 do 5 premierami ter tudi tolikšnim številom gostovanj poklicnih in amaterskih gledaliških skupin,

- dejavnost in razvoj kulturno-umetniških društev,

- spodbujanje kulturnih navad in potreb delovnih ljudi in občanov ter ostale naloge.

Občinska kulturna skupnost bo prevzela tudi naloge v okviru kulturne skupnosti Slovenije, ki obsegajo:

- skupne naloge na založniškem in knjižničnem področju, gledališkem, glasbenem, likovnem in galejskem področju, za proizvodnjo kratkih in celovečernih filmov, za dejavnost italijanske in madžarske narodnostne skupnosti, za dejavnost

in kulturno življenje Slovencev zunaj SR Slovenije, kulturne stike in izmenjave z drugimi narodi in narodnostmi, za delovanje republiških društev in raziskovalno delo, za naložbe v kulturne prostore, pomoč manj razvitim za vzdrževanje obveznih strokovnih služb in knjižničarstva,

- program vzajemnosti, ki vključuje dogovorjeni delež za dejavnost širšega družbenega pomena, ki jo opravljajo določene kulturne delovne organizacije,

- za obogatitev radijskega in TV sporeda RTV Ljubljana.

Delegati bodo na seji skupščine kulturne skupnosti obravnavali tudi pripombe z javne razprave o samoupravnem sporazumu o temeljnih plana kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1976-1980. O tem sporazumu je razpravljala skoraj polovica vseh delovnih organizacij v naši občini, v katerih je približno 90 % vseh delavcev. Med pripombami so tudi pripombe delavcev Železarnice.

Iz gradiva za sejo skupščine zato povzemamo kratek odgovor na te pripombe.

Splošne pripombe na oblikovanje osnutka samoupravnega sporazuma bodo upoštewane v predlogu sporazuma, ki bo oblikovan po enotni metodologiji za vse samoupravne interesne skupnosti. Akcija za izgradnjo novega delavskega kulturnega doma na Jesenicah je že stekla. Izkoriščenost sedanjih kulturnih domov pa je takale: delavski dom na Jesenicah uporabljajo: občinska knjižnica Jesenice, gledališče, radio Triglav, pihalni orkester Jeseniških železarjev, klub zdravljanih alkoholikov, kulturna skupnost, ženski in moški pevski zbor Jesenice, ZKO Jesenice in obrtniško kulturno društvo Jesenice. V zadnjih treh letih je bilo vsak teden v domu povprečno 3,37 prireditve, brez manjših šolskih proslav. Dom družbenih organizacij na Javorniku pa upravlja krajevna

skupnost, uporabljajo pa ga še: DPD Svoboda Javornik, Gorenjka, podružnica občinske knjižnice Jesenice ter krajevne družbenopolitične organizacije. V zadnjih letih je bilo povprečno 2,18 prireditve v večji in mali dvorani na teden.

Sofinanciranje programa RTV Ljubljana poteka prek kulturne skupnosti, vendar se sredstva zbirajo po posebni 0,10 % stopnji, ki je všteta v skupno prispevno stopnjo za kulturo. Lahko pa bi jo pristeli h katerikoli drugi samoupravni interesni skupnosti družbene dejavnosti. Pri oblikovanju srednjeročnega programa pa bo upoštevana zahteva po večjem deležu sredstev za izvedbo občinskega programa ter točnejša opredelitev sredstev za vzdrževanje kulturnih domov in prostorov.

Delegati bodo na seji skupščine kulturne skupnosti obravnavali tudi delovni osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo osrednjega delavskega kulturnega doma na Jesenicah. Predračunska vrednost tega objekta je 58 milijonov dinarjev. Petino sredstev bo prispevala kulturna skupnost, ostalo pa podpisniki sporazuma. Osnutek sporazuma ima odprti dve varianti, glede tega, kdo naj bi združeval sredstva za izgradnjo kulturnega doma: ali delavci v OZD in zasebni obrtniki na področju občine Jesenice ali zaposleni in stanujoči na področju občine Jesenice. Po tem sporazumu bodo podpisniki združevali sredstva takole:

- v letih od 1977 do 1980 najmanj 350 dinarjev na zaposlenega ter

- v letih od 1981 do 1985 najmanj 400 dinarjev na zaposlenega.

Podrobnejša določila v zvezi s tem so opredeljena v 4. členu osnutka sporazuma.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje -

N. Dejak

SEJA SKUPŠČINE SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI

V torek, 29. marca, sklicuje predsednik Mavro Lenardič 15. sejo skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice. Delegatom poleg pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje in delegatskih vprašanj predlaga v razpravo in sprejem naslednja vprašanja:

- Poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976.

- Program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977.

- Finančni načrt sklada stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov za leto 1977.

- Finančni načrt delovne skupnosti stanovanjske skupnosti za leto 1977.

- Razglasitev sprejema samoupravnega sporazuma o izločanju, združevanju in usmerjanju sredstev za stanovanjsko graditev za obdobje 1977-1980.

- Objavo razpisa za posojila organizacijam združenega dela za nakup najemnih stanovanj in individualnim graditeljem.

- Osnutek odloka o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena in o komunalnih organizacijah, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena za območje občine Jesenice.

- Podaljšanje mandata delegatom samoupravne enote za družbene pomoči.

- Izvolitev člana izvršnega odbora skupščine skupnosti in delegata v skupščino socialnega varstva.

K vsem točkam dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

Na vseh točkah dnevnega reda so prejeli delegati obsežno pismeno gradivo, poročilo o poslovanju in delu samoupravne stanovanjske skupnosti v letu 1976 in program investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v letu 1977 pa so prejeli tudi vse krajevne skupnosti, z namenom, da ga obravnavajo in posredujejo svoja stališča, predloge in pripombe.

skupnost, uporabljajo pa ga še: DPD Svoboda Javornik, Gorenjka, podružnica občinske knjižnice Jesenice ter krajevne družbenopolitične organizacije. V zadnjih letih je bilo povprečno 2,18 prireditve v večji in mali dvorani na teden.

Sofinanciranje programa RTV Ljubljana poteka prek kulturne skupnosti, vendar se sredstva zbirajo po posebni 0,10 % stopnji, ki je všteta v skupno prispevno stopnjo za kulturo. Lahko pa bi jo pristeli h katerikoli drugi samoupravni interesni skupnosti družbene dejavnosti. Pri oblikovanju srednjeročnega programa pa bo upoštevana zahteva po večjem deležu sredstev za izvedbo občinskega programa ter točnejša opredelitev sredstev za vzdrževanje kulturnih domov in prostorov.

Delegati bodo na seji skupščine kulturne skupnosti obravnavali tudi delovni osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo osrednjega delavskega kulturnega doma na Jesenicah. Predračunska vrednost tega objekta je 58 milijonov dinarjev. Petino sredstev bo prispevala kulturna skupnost, ostalo pa podpisniki sporazuma. Osnutek sporazuma ima odprti dve varianti, glede tega, kdo naj bi združeval sredstva za izgradnjo kulturnega doma: ali delavci v OZD in zasebni obrtniki na področju občine Jesenice ali zaposleni in stanujoči na področju občine Jesenice. Po tem sporazumu bodo podpisniki združevali sredstva takole:

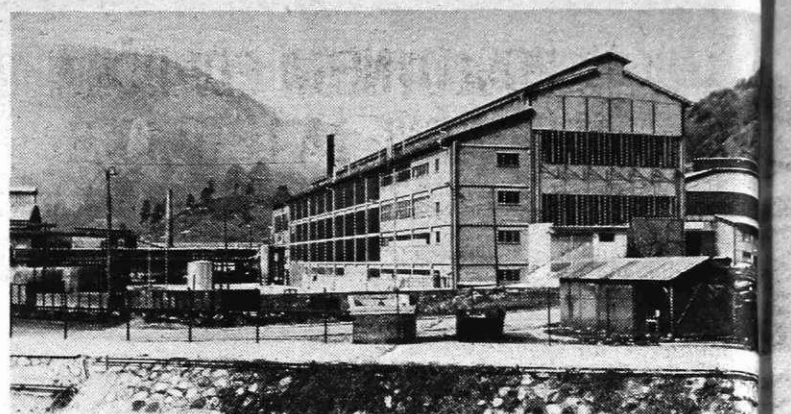
- v letih od 1977 do 1980 najmanj 350 dinarjev na zaposlenega ter

- v letih od 1981 do 1985 najmanj 400 dinarjev na zaposlenega.

Podrobnejša določila v zvezi s tem so opredeljena v 4. členu osnutka sporazuma.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje -

N. Dejak

Proizvodna hala TOZD Vratni podboji

3. Delovna razmera: v drugem poglavju raziskave je bilo ugotovljeno, da je poznavanje področja delovnih razmerij najpomembnejše, čeprav se najtesneje navezuje na pravice in dolžnosti delavcev. Ugotavljanje povezanosti med sociometričnim statusom in informiranostjo s problematiko o delovnih razmerjih pa je pokazalo, da je skupina najbolj priljubljenih delavcev daleč najbolj seznanjena s tem področjem. Njihovo priljubljenost bi zato lahko razlagali tudi tako, da se delavci po te informacije zatekajo k njim, ker sami akte o medsebojnih razmerjih premalo poznajo.

4. Samoupravljanje: kljub enakim hipotezam za vsa štiri področja informiranosti pa smo pričakovali najmanjše razlike prav pri vprašanih, ki zadevajo samoupravne odločitve. Vsi delavci se enakopravno pojavljajo v funkciji odločanja na samoupravnih delovnih skupinah, kot delegati v organih upravljanja in družbenopolitičnih ter samoupravnih interesnih skupnostih (strukture delegacij so aдекватne socialnim strukturam v temeljnih organizacijah), pa so rezultati kljub vsemu pokazali pomembne razlike pri poznavanju samoupravljanja prav med osamljenimi in najbolj priljubljenimi delavci. Razliko pojasnjuje tudi krajši delovni staž prvih, ki informacijo s področja samoupravne organiziranosti in odločanja pridobivajo postopno, z vključevanjem v novo delovno sredino.

Na splošno za vsa štiri področja informiranosti ugotavljamo, da je dobra obveščenost pomemben element priljubljenosti v delovni skupini, vendar bi kazalo rezultate povezati še s članstvom v samoupravnih organih, oziroma delegacijah, ker morajo biti delegati vsaj na nekaterih področjih bolj doma, že sama izvolitev in zaupanje teh funkcij pa izpričujeja tudi večjo priljubljenost.

ZAKLJUČEK

Čeprav smo ob osnovni raziskavi predpostavljali, da bi nam podatki o stopnji povezanosti samoupravnih delovnih skupin in sociometrični

PRIMER, KI NE BI SMEL POSTATI PRAKSA

V Železarni sem pred časom med drugim prebral tudi v rubriki Novice iz sindikalnih organizacij o 14. seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v žičarni. V zadnjem odstavku je omenjen tudi sklep o novem načinu dodeljevanja denarne pomoči. Prav v tem pa sem po mojem mnenju nekaj nepravilnosti.

V tem sklepu je rečeno naslednje (citiram): »Denarno pomoč bodo dodeljevali le članom sindikata, ki bodo vložili pismene vloge z navedenimi podatki o dohodku, bolezenski odsotnosti in o morebitni zaposlitvi svojcev ter njihove zaslužke. Do denarne pomoči bodo upravičeni sodelavci, ki bodo odsotni z dela več kot pet mesecev, in sodelavci, ki so iz različnih vzrokov socialno ogroženi.«

Mnenja sem, da tak sklep ni v skladu z našo celotno politiko. Zamislimo si samo, da bi bil nekdo bolezensko odsoten dva do tri mesece (lažja operacija ali nezgoda pri delu). V tem času bi se mu osebni dohodek znatno zmanjšal. Ker pa ima, vzemimo za primer, še nezaposleno ženo in enega ali dva otroka, je kaj kmalu v težki finančni situaciji. Vsi pa vemo, da bi moral prav tak človek v tem času imeti zaradi delne telesne oslabelosti nekoliko boljše hrano. To poudarjajo tudi zdravniki. Rečeno je tudi, kaj vse bo moral tak član sindikalne organizacije poleg pismene vloge še predložiti, da bi bil upravičen do denarne pomoči. Saj to je več kot pri prijavi osebnega letnega dohodka za eventualno plačilo davka.

Nemalo je takšnih sodelavcev, ki se sramujejo napisati pismeno vlogo, čeprav pridejo v času bolezenske odsotnosti v hude težave. Prav sodelavca v žičarni sem pred časom opozoril, da bi, z ozirom na večmesečno odsotnost z dela, zaprosil za denarno pomoč. Poznam njegove življenjske razmere, zato sem mu to tudi predlagal. Odvrnil mi je: »Ne, fehtal pa ne bom!« Zato mislim, da bi bilo pravilno, ko bi člani sindikalnega odbora v žičarni določili nekoga, ki bi

položaj delavcev v njih lahko poznali marsikatero ugotovitev na področju odločanja, obveščenost o pomenu delovne skupine pri zmanjševanju odtujenosti do dela pa se ta sprejemljivka ni izkazala, to pomembna determinanta delavčevih stališč o teh vprašanjih.

Priljubljenost delavcev v delovnih skupinah je veliko močnejše pogojena z njihovimi osebnostnimi karakteristikami (stažem v skupini, delovno dobo, osebnim dohodkom, narodnostjo, izobrazbo) kot pa s statusom in mnenji o problemih, ki so jih v raziskavi opazovali. Kot pomemben element pa se je pokazala vsestranska informiranost posameznikov in zvezd, ki bi jo lahko razlagali kot dopolnjevanje sicer pomankljivih informacij manj priljubljenih delavcev. V praksi pogosto opazimo celo prepuščanje odločanja takim neformalnim vodjem s pripombo: bolje zadeve poznajo, torej laže predlagajo, sklepaš tudi odločati.

Ob tem pa nas preseneča podatek, da se najbolj priljubljeni delavci niso pomembno bolj zavzemali za voljene vodje samoupravnih delovnih skupin kot ostali delavci, saj jim skupina nedvomno zaupala več funkcijo. Razlagamo pa ga lahko tudi tako, da jim sedanji položaj bolj ustreza, ker se bolj posredno prikrito pojavljajo kot odločujoči subjekti v skupini, medtem ko formalno kvalitativno vodenje samoupravnih delovne skupine zahteva precej dela.

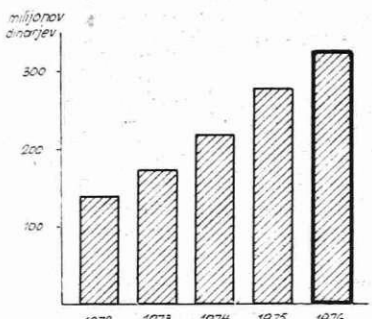
Kljub zgornjim ugotovitvam smem še vedno mnenja, da so odnosi med delavci v skupini še kako pomemben element za dobro delovanje skupine, tudi, kadar se pojavlja v funkciji sprejemanja samoupravnih odločitev. V tesneje povezani delovni skupini se informacije hitro preteka, deformacije so redkeje, statusni položaji delavcev so enotnejši in vsi bolj prizadevajo za njihovo uresničitev. Usklajeno in kvalitetno delo pa je prvi pogoj tudi za učinkovito samoupravljanje, zato ne smemo biti indiferentni niti do odnosa med vodjem in skupino niti med samimi delavci.

Albina Tušar

IZ POSLOVNEGA POROČILA ŽELEZARNE ZA LETO 1976

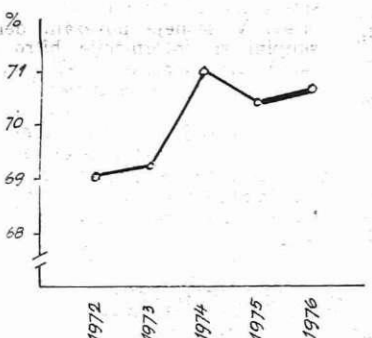
Z današnjim slikovitim prikazom gibanja osebnih dohodkov v preteklem letu in v primerjavi z zadnjimi petimi leti zaključujemo prikazovanje naših uspehov in neuspehov v minulem letu. Sedaj bi morali nadaljevati vodstva temeljnih organizacij združenega dela družbenopolitične organizacije in vodje delovnih skupin ter te prikaze prilagoditi svojim temeljnim organizacijam.

V minulem letu smo prejeli 326 milijonov dinarjev čistih osebnih dohodkov. Na sliki 1 je razvidno, da so čisti osebni dohodki od leta 1972 skoraj enakomerno rasli iz leta v leto. Razlika izplačanih osebnih dohodkov med minulim letom in letom 1972 znaša kar 188 milijonov dinarjev, to pa je celo več, kot je bilo izplačanih osebnih dohodkov v letu 1973 (izplačanih 173 milijonov dinarjev). Zanimivo je, če pogledamo prikaze v zadnjih štirih številkah ŽELEZARJA, da niti v enem prikazu posameznih kazalcev poslovnega poročila (proizvodnja, celotni dohodek, produktivnost), ne zasledimo tako enakomernega gibanja kot ravno pri čistih osebnih dohodkih.

Slika 1: Izplačani čisti osebni dohodki

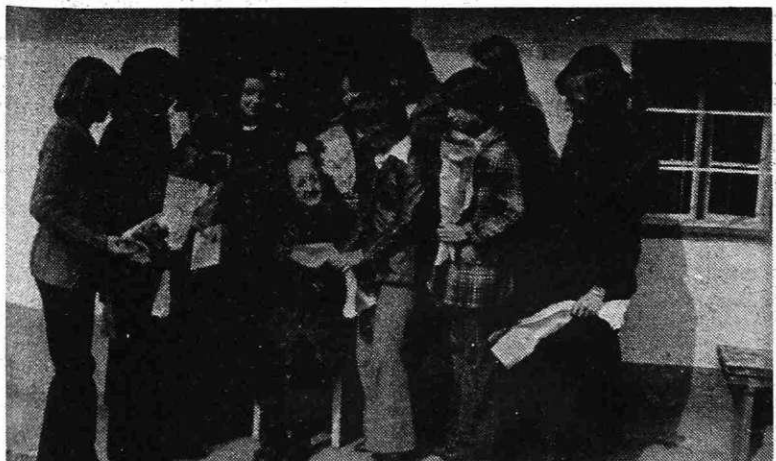
V naslednji sliki 2 prikazujemo odnos izplačanega čistega osebnega dohodka proti kosmatim osebnim dohodkom. Vidimo, da se ta giblje v mejah 2% in v približni višini 70%. To pomeni, da približno 30% kosmatega osebnega dohodka damo za različne prispevke, zato je pri tem odnosu vidno tudi nihanje, zlasti zaradi sprememb ali finančnih predpisov ali pa prispevnih stopenj.

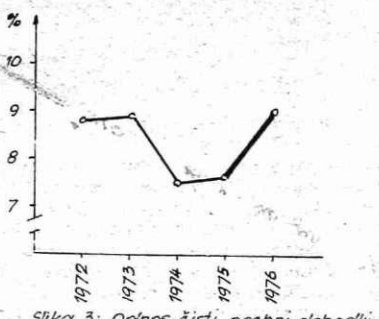
Slika 2: Odnos čisti OD proti kosmatim OD

Slika 3, ki kaže odnos čistega osebnega dohodka proti celotnemu dohodku, pa govori, da smo si v zadnjih letih prizadevali za to, da obdržimo enakomerno rast čistih osebnih dohodkov, zato odnos niha sicer neznatno v mejah 1,5%. Naši čisti osebni dohodki pa so približno 8% celotnega dohodka.

Poleg čistih osebnih dohodkov, ki smo jih v minulem letu prejeli mesečno v kuvertah in na hranilne knjižice, seveda pri tem ne smemo šteti osebnih odbitkov: posojila, članarine, voznine, samoprispevek, posojilo za ceste in drugi osebni odbitki, smo del osebne porabe sprejemali tudi iz sklada skupne porabe. K temu prejemkom pristevamo: regrese za dopuste, regrese za počitniške domove, rezervni sklad sindikata, nagrade jubilejantom dela in odpravnine upokojencem. Slika 4 kaže, da smo lani dobili takšnih prejemkov za

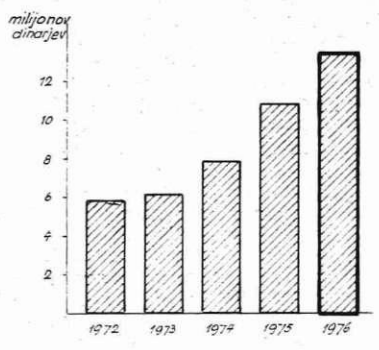

Učenci osnovne šole »16. decembra« Mojstrana, na obisku pri Erženovi mami, najstarejši vaščanki

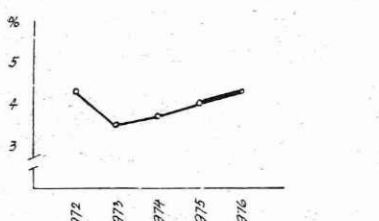
Slika 3: Odnos čisti osebni dohodki proti celotnem dohodku

13 in pol milijona dinarjev, kaže pa tudi to, da so tudi ti prejemki v zadnjih petih letih dokaj enakomerno rasli. Od leta 1972 so porasli za več kot 7 in pol milijona dinarjev, to pa je le nekaj manj, kot je bilo izplačanih v letu 1974.

Slika 4: Izplačila za osebno porabo iz sklada

Naslednja slika 5 pa kaže, da osebna poraba, ki jo krijemo iz sklada skupne porabe, znaša približno 4% čistega osebnega dohodka, od leta 1973 pa je tudi ta odnos v enakomernem porastu. Tudi pri tem odnosu lahko pride do nihajev zaradi spremenjenih finančnih predpisov, vendar manj kot pri odnosu med celotnim dohodkom in čistimi osebnimi dohodki, ker se o osebni porabi iz sklada skupne porabe v zadnjih letih dogovarjamo s sindikalno listo.

Slika 5: Odnos izplačil iz sklada proti čistim osebnim dohodkom

S takšnim načinom prikazovanja naših uspehov in neuspehov v minulem letu, ki smo ga objavili v zadnjih štirih številkah ŽELEZARJA, smo želeli nazorno, po našem mnenju tudi bolj razumljivo, prikazati najbolj značilne kazalce zaključnega računa. Namesto suhoparnih številk v tabelah smo uporabili stolpce in črte, kar pa je številka, so samo za orientacijo. Uspehe primerjamo za pet let nazaj, da bi lahko ugotovili, kam pelje naša pot, kje bomo morali spreminiti odnose, kje narediti več in podobno, ker se težnje že nagibajo h kritičnim.

Veseli bomo vaših pripomb in nasvetov, kaj popraviti in dodati, kako takšen način prikazovanja še izboljšati.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranja

SREČANJE OB OSMEM MARCU

Ponedeljkovo dopoldne je bilo prijetno in toplo. Sonce nas je prijazno pozdravljalo, kot da bi nam hotelo povedati, da je lepo živeti...

Tega prijetnega dopoldneva smo odšli na še prijetnejšo dolžnost, na obisk k udeleženkama NOB tovarišicama Mili Barbo in Kamili Olah z Javornika.

S šopkom in z mnogo pričakovanj smo potrkali na vrata Mile Barbo. Prijetna, topla kuhinja, ki izžareva domačnost, nas je rešila za drege, ki smo jo čutili takoj ob vstopu in ob uradnem in suhoparnem govoru. Posedli smo, v nosnice nam je udaril vonj po kavi in pogovor med nami in tov. Milo je stekel. Sprva počasi, nepovezano, potem vedno bolj sproščeno.

Tov. Mila je povedala, da je kot skojevka delala že v letu 1942. Na terenu so delali v »trojki«, saj si takrat smel vedeti le za dva, od katerih je eden dobival direktive za akcije. Torej, Ivanka Krničar, terenka Marica in Mila so kot mladinke zbirale hrano, cigarete, trosile so lepake in se skrivale po kletah z drugimi mladimi revolucionarji, kjer so imeli sestanke.

Mila Barbo

Komaj 16-letna Mila se je že sprijemala za vojno, se postavila po robu in je ena tistih, ki niso klonile vetru nacizma in fašizma. Prvikrat se je zvrneno uprla, ko je iskala delo, saj ga je bilo takrat težko iskati in še težje najti. Takratna »borza dela« je bila v Radovljici, kjer si moral pri vstopu pozdraviti s Heil Hitler. Ker tega Mila ni storila, ampak je pozdravila z dober dan, so jo štirikrat poslali ven, ona pa je vedno pozdravila tako kot prvič. Seveda Mila dela ni dobila. Naslednji dan so jo gestapovci prišli iskat in jo odpeljali v kazensko taborišče (lager) v Avstrijo, kjer je morala delati po kmetijah.

Po devetih mesecih je ušla in takoj, ko je prispela domov, jo je prijel gestapo in jo odpeljal v Begunje, kjer so jo zaprli in mučili. Takrat je spoznala tudi Clementa Druschkeja. Mila je na »srečo« imela fanta, ki je bil v nemški vojski, in je nekako po nekaj tednih prišla iz Begunje. Ker je še vedno delala za partizane, jim pošiljala hrano, obleko in cigarete, jo je nekdo izdal in terenka Krničarjeva jo je odpeljala v »hosto«, v partizane, kjer je svoje delo nadaljevala, saj je tudi v partizanih skrbel za hrano in cigarete. Bila je v minerski četi, pri vojaških štafetnih kurirjih, skratka, selila se je od odreda do odreda, od čete do čete.

Z nasmeškom na ustih nam je pripovedovala, kolikokrat so morali s polnimi nahrbtniki hrane bežati, kolikokrat so morali hrano na silo vzeti, pa jo potem odvračati, ker so jih preganjali Nemci. Ko je nekoč, v okolici Dražgoš, s soborci zbirala hrano, so jo zaradi tega pred Nemci morali odvračati, ko pa so šli naslednji dan pogledat, so jo našli.

Čeprav je bilo težko, so znali dostikrat izpeljati akcijo, ki je bila v porog Nemcem, saj so nekoč odšli na Bled v hotel Park, kjer je bilo gnezdo gestapa, in tam pobrali plašče »damam« in gospodom in jih zamenjali za kaj bolj uporabnega, kot so hrana ali zdravila. Vprašala sem jo, če jo je bilo zelo strah? Z nagajivim nasmeškom je odgovorila, da je bila premlada za strah in da ji strah ni nikoli delal preglavic. Zanimalo me je tudi, kako so starši reagirali na njeno aktivnost, pa je Mila povedala, da je bila tudi mati aktivna, saj je bila članica ZVEZE ŽENA, ki sicer ni bila velika po številu, ampak velika po delu.

Tudi po vojni Mila ni odnehala. Kljub temu, da je bila bolna, se je udeleževala delovnih akcij na območju Jesenic in ostala borec. Pravi, da je sedaj že »stara« in bolna, toda njene ostre in energične poteze obraza, živahne oči pričajo, da se bo še vedno borila, če bo potrebno.

Mila je zaslužno prejela dve odlikovanji in priznanje OF.

Čas nas je pregnal iz tople, domače kuhinje, od prijazne sobesednice in nas primoral, da smo se poslovili, čeprav bi radi še ostali in »poklepetali«.

Malo naprej stoji hiša, v kateri stanuje druga udeleženka NOB Kamila Olah. Tudi njej smo podarili šopek in ji razložili pomen našega obiska.

Presenečenje in veselje zaradi našega obiska ji je orosilo oči in kar ni mogla verjeti, da smo jo obiskali, še posebej, ker nas ni poznala. Poprosili smo jo, naj nam opiše svoje delo v NOB, Kamila pa je odgovorila, da se mora, kar je hudega, pozabiti. No, počasi smo le prišli na temo, ki nas je zanimala, in tudi Kamila se je razgovorila.

Kot skojevka in kot borka je delovala v okolici Hrastnika in Trbovelj od 1943. leta dalje. Tudi ona nam je povedala, da so delali v trojkah. V njeni trojki je bila še Fanči Kotnik, za katero pravi, da jo je že mnogo krat po vojni poskušala najti, pa brez uspeha, in še Slavko Ahac, ki pa je izgubil življenje v borbi.

V času, ko je bila še skojevka, sta bili obe s Fanči v službi pri takratnem uradu za živilske karte in imeli obe velike možnosti, da sta partizanom pomagali z različnimi informacijami; ko so morale takratne prostunice vsebovati žig gestapa, je ena od njiju, če je bilo potrebno, jemala štampiljko domov in propustnice žigosala, da so partizani in ilegalci z njimi lahko prišli na zaželeno mesto. »To je bilo delo z »dinamitom«, se spominja Kamila, saj je zaradi ene same štampiljke prestajala najhujšo moro: »Nekega jutra, ko sem prišla v službo, sem v predalu svoje mize zagledala štampiljko, za katero sem vedela, da bi jo obvezno morala imeti Fanči. Ker pa nisem vedela kaj in kako, saj s Fanči nikakor nisem smela stopiti v stik, sem štampiljko skrla pod obleko in se delala, kot da se ni nič zgodilo. Ko je prišel moj šef Kitz, mi je povedal, da so Fanči navsezgodaj odpeljali gestapovci in da je izginila štampiljka. Čutila sem, kako me je obil mrzel znoj, toda trdila sem se, da ostanem hladnokrvna, in Kitzu previdno spraševala o Fanči. Štampiljka pa me je žulila in postajala vroča. Počutila sem se ujetu v odprtem prostoru in pričakovala najhujše. Seveda so gestapovci prišli tudi pome, saj so sumili, da sva s Fanči vsaj prijateljici. Ne vem, zakaj me je takrat Kitz zagovarjal, saj me je s tem rešil zasliševanja vsaj za nekaj časa. Mogoče zato, ker sem bila vestna delavka, mogoče pa

zato, ker Kitz ni bil tako zelo na strani fašizma.

Po zasliševanju sem takoj uvidela, kaj mi je storiti, saj sem vedela, da to zasliševanje ne bi bilo zadnje. Na ponedeljek sem se odpravila od doma kot po navadi. Poslovila sem se od matere, pa čeprav nisem vedela, ali jo bom še kdaj videla ali nikoli. Solze so me žgale, jaz pa nisem smela jokati, da se ne bi izdala. Odšla sem v partizane.

Takole nam je Kamila opisala doživljanje, ki si ji je zdel v času NOB najhujši, pa čeprav je bila potem še dostikrat v življenjski nevarnosti. Pravi pa, da je odnesla celo kožo samo zato, ker je vedno hitro tekla.

Bila je v kamniško-zasavskem odredu, katerega komandant je bil Stane Kovačič-Efenko, bila pa je tudi v III. diviziji KNOJ.

Kamila Olah

Kamila nam je povedala tudi, da so leta 1945 v Sočanju zajeli 3000 nemških vojakov in z njimi generala Leera, ki so ga zadržali v njihovem odredu nekaj dni, potem pa s spremstvom poslali v Beograd. Pokazala nam je tudi slike sobe, v kateri so Leera zasliševali, in še nekaj slik, ki so izredno zanimive. Veliko nam je govorila o borbah, ki jih je z borci prestajala, dostikrat si je komaj rešila življenje, toda ni poudarjala svojega trpljenja in vse je hotela prikazati bolj živahno, mogoče zato, da bi nas s kakšnimi težkimi doživljanji ne obremenila.

Stežka smo se odločili, da bomo odšli, kar sedeli bi še in poslušali tovarišico Kamilo, toda v današnjem času je ura tako zelo naš gospodar. Tudi od Kamile smo se poslovili pristrčno in obljubili, da jo bomo še obiskali.

Čeprav smo ta dva obiska pri Mili Barbo in Kamili Olah naredili v okviru praznika dneva žena, še enkrat v imenu vseh mladincev OO ZSMS Valjarna žice in proflor obema borkama iskreno čestitamo k njunemu prazniku. Ana Pagon

MISLI OB OSMEM MARCU

Mednarodni praznik žena! Razmišljam o tem dnevu. Listam po zgodovini in iščem podatke. Ugotovim, da se je žensko gibanje razvijalo vzporedno z delavskim gibanjem. Ze pred 67. leti je bil 8. marec proglašen za mednarodni praznik žena. Minila pa so že dolga desetletja, da si je žena z delom zagotovila tisto mesto v družbi, ki ga zasluži.

Na praznični dan nismo razmišljali o zgodovini. Vsak izmed nas je poiskal presenečenje za svojo mamico. V šolo smo povabili vse žene v kraju in jih razvedrili s pestrnim programom. Najlepša pa so bila za nas srečanja z najstarejšimi ženami v vasi. Obiskujemo jih že več let. Povezali smo se s krajevno skupnostjo in tudi letos obdarili s cvetjem vse tiste, ki so dopolnile osemdeseto leto.

Naš prvi obisk je bil na Belci. Žena je še čila in zdrava. Hotela je v hlev, ko nas je zagledala. S šopkom v roki sem se ji približala. Stisnila sem žuljav roko in se zagledala v njeno lice. Bila je začudena. Takoj sem razumela. Lani je dopolnila 80. leto in je to njeno prvo srečanje z nami. Ko je zagledala fotoaparata, se je razjezila: »Taka se pa že ne bom slikala! Počakaj, fant, da se uredim!« S člani fotokrožka smo se domenili, da bomo vsaki poslali še sliko, spomin na naše srečanje.

Naslednja ženica je bila hudo mušna in šaljiva. Tudi ona se ni hotela slikati v predpašniku. »Toliko let že nosijo na hrbtu,« si mislim, »in še vedno niso ravnodušne do sveta, še vedno jim je mar njihova zunanjost.«

Odšli smo na Dovje. Žena je ležala v postelji. Hčerka jo je ravno hranila, ko smo vstopili. Ko sem ji čestitala, mi je trdno stisnila roko, kot bi hotela izveči iz mene novih življenjskih moči. Devetdeset let že ima. Ona nas že dobro pozna. Vesela je bila rož in tudi nas. Venomer je ponavljala: »Hvala, hvala, otroci!« V obeh sem opazila solzo. Nam pa je bilo toplo pri srcu, ko smo odhajali od nje.

In tako toplo nam je bilo vsakokrat, ko smo se poslovili. Obiskali

smo dvajset žena, starih nad osemdeset let.

Najstarejša med njimi je Erženova mama iz Mojstrane. Poleti bo dopolnila dvaindevetdeseto leto. Dobili smo jo pri hčerki Tinci. Nekaj dni jo neguje ona, nekaj dni pa sin Janez in snaha Mici. »Mama hodi še sama, vendar bolj težko,« nam je dejala. Pomagali smo ji pred hišo in ji ponudili stol. Bilo nas je preveč, da bi se zdrenjali v kuhinjo.

Toplo sonce jo je grelo. Lasje, ki so ji lezli izpod rute, so bili v njegovih žarkih še bolj srebri. Prijazno se nam je nasmehnila.

To je naša najstarejša vaščanka. Dočakala je spoštljivo starost, čeprav ji življenje ni priznalo. Že v otroških letih je občutila revščino in trpljenje. Poročila se je pred prvo svetovno vojno. Rodila je šest otrok. Z možem sta težko preživljala številno družino. Vojna, brezposelnost, pomanjkanje ni šlo mimo njih. Otroci pa so rasli in že desetletni so začeli očetu pomagati pri čevljarstvu. Druga svetovna vojna je prinesla družini hudo bolečino. Sin Stanko je bil partizanski kurir. Star komaj dvajset let, je padel v Karavankah. Trpljenja vojna mati je izgubila sina prenašala tako, kot zna samo mati. Verjetno ji je bilo najlepše takrat, ko je spoznala, da na starost ne bo sama.

Ko sem odšla proti domu, sem se počutila srečno. Misli sem na pristrčne stiske rok in na toplo izrečene želje ob 8. marcu.

Mirjam Klinar
osnovna šola 16. december
Mojstrana

PREDLOG OBLIKOVANJA IN DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1977

I. OSNOVNA IZHODIŠČA

1. Oblikovanje in delitev sklada skupne porabe (v nadalj. SSP) temelji na sprejetih določilih samoupravnega dogovora o uveljavljanju sindikalne liste za leto 1977 v Slovenskih železarnah.

2. S sprejetjem zaključnega računa za leto 1976 je za leto 1977 oblikovan SSP v višini 45.000.000 din. Od te višine je po sklepih DS TOZD in železarne namenjenih 10.000.000 din za odkup stolpiča na Koroški Beli.

3. Odbor za delovne in življenjske pogoje je dne 4.2.1977 razpravljal o izhodiščih delitve ter sprejel naslednje zaključke:

- Prednostno naj se z delitvijo SSP zagotovi neposredna delitev o sindikalni listi (regresi za letni dopust, solidarnostne pomoči, nagrade ob odhodu v pokoj in nagrade ob delovnih jubilejih).
- V odvisnosti od višine oblikovanega SSP naj se predvsem nameni sredstva za: družbeni standard (individualna gradnja), kolektivno življenjsko zavarovanje, storitve družbene prehrane, za rekreativno in kulturno dejavnost sindikata in ZSMS Železarne in minimalna sredstva odborom pri DS Železarne.
- Za preostanek delitve sredstev SSP naj se izdela prioriteten predlog ostalih širših družbenih potreb, pri tem naj se v prvi vrsti upoštevajo že sprejete obveznosti v letu 1976.

II. PREDLOG DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE

1. Delitev po sindikalni listi za leto 1977

1.1. Regresi za letni dopust	9.100.000
1.2. Solidarnostna pomoč — skupno	1.900.000
1.20. 0,36 % neto OD za sind. odbore	1.550.000
1.21. Solidarnostni sklad sindikata	150.000
1.22. Društva upokojencev	200.000
1.3. Nagrade ob odhodu v pokoj	1.500.000
1.4. Jubilejne nagrade	4.200.000
Skupaj	16.700.000

OBRAZLOŽITEV

1.1. Regresi za letni dopust

Sredstva regresa za letni dopust se lahko oblikujejo v višini najmanj 1.100 in največ 1.400 din na zaposlenega.

Regresa za letni dopust ni mogoče deliti vsem delavcem v enakem znesku. Zato se zadržati sprejeti in že uveljavljeni solidarnostni značaj regresiranja. Na osnovi meril sindikalne liste in naših možnosti predlagamo naslednje višine regresov:

	Višina regresa			
	1976	1977	I. var.	II. var.
— za aktivne zaposl.	800	900	900	850
— za nezaposl. žene				
in otroke nad 10 let	350	400	350	400
— za otroke do 10 let	300	300	300	350

Glede na socialne motive in razmerje regresa in cen v naših počitniških domovih, je najbolj primerna I. varianta, ki aktivno zaposlenim pokriva od 100–150 % desetdnevnega penziona, nezaposlenim ženam in otrokom nad 10 let med 45–67 % in otrokom do 10 let med 67–100 %, odvisno od kraja in časa dopusta.

1.2. Solidarnostna pomoč

1.20. Sindikalnim organizacijam v TOZD in DS se odvaja 0,36 % neto OD za solidarnostno pomoč članom sindikata in druge potrebe.

1.21. IO sindikata Železarne se nameni 150.000 din za solidarnostni sklad.

1.22. Za društveno dejavnost naših 2.530 upokojencev se predlagajo enaka sredstva kot v letu 1976. Društvom se dodelijo po ključu 75. — din na upokojenca Železarne.

1.3. Nagrade ob odhodu v pokoj

Te nagrade znašajo najmanj dva in največ tri povprečne mesečne neto OD na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, in sicer:

— do 20 let delovne dobe	2 povpr. mes. neto OD
— nad 20 let do 30 let	2,5 povpr. mes. neto OD
— nad 30 let	3 povpr. mes. neto OD

1.4. Jubilejne nagrade

Letos bomo že sedmič podeljevali pred praznikom dela jubilejna priznanja in nagrade. V preteklem letu smo višino nagrad povečali: osnovno s 100 na 200 din ter delež na leta zaposlenosti z 20 na 25 din za leto.

Dejstvo je, da smo s to korekturo že dosegli zgornjo dovoljeno mejo, ki jo določa sindikalna lista za leto 1977, in bi bilo nesprejemljivo kakršno koli povečevanje.

2. Družbeni standard in splošne neposredne zadeve

2.1. Družbeni standard — skupno	15.000.000
2.10. Odkup stolpiča	10.000.000
2.11. Za individ. gradnjo	5.000.000
2.2. Kolektiv. življ. in nezg. zavarovanje	2.800.000
2.3. Storitve družbene prehrane	2.800.000
2.4. Aktivnost sindikata in ZSMS	1.050.000
2.5. Odbori pri DS železarne skupno	1.800.000
2.50. — za splošne zadeve	250.000
2.51. — za kadre	250.000
2.52. — za del. in življ. pog.	500.000
2.53. — za LO in družb. samozšč.	800.000
Skupaj	23.450.000

OBRAZLOŽITEV:

2.10. Odkup stolpiča

Že s sprejetjem zaključnih računov so DS TOZD in Železarne sprejeli sklep, da se iz SSP nameni sredstva za odkup stolpiča monterjev na Koroški Beli, s tem pridobimo na področju družbenega standarda 51 enosobnih družinskih stanovanj, ki so za razreševanje pereče stanovanjske problematike še kako potrebna.

2.11. Individualna gradnja

Omenjena sredstva SSP ne dovoljujejo povečanja sredstev za kreditiranje individualne gradnje. Že z razpisom posojil se je omejilo podeljevanje posojil izključno za novogradnje in takšne vrste adaptacij, ki rešujejo stanovanjski problem zaposlenega (ne pa vzdrževanje ali modernizacije stanovanjskih hiš).

2.2. Kolektivno, življenjsko in nezgodno zavarovanje

Že vrsto let smo vsi zaposleni v Železarni kolektivno, življenjsko in nezgodno zavarovani. Za pogodbeno zavarovalno premijo se predlaga višina 2.800.000 din ali za 100.000 več sredstev kot v letu 1976.

2.3. Storitve družbene prehrane

Regresiranje ekonomskih stanarin, prehrane za na novo sprejete delavce (prvi mesec), razne pogostitve (40-letniki DS), počitniške dejavnosti in podobne skupne zadeve je možno le iz sredstev SSP. Za leto 1977 predlagamo za te namene minimalna sredstva v višini 2.800.000 din (v letu 1976 = 4.390.000)

2.4. Aktivnost sindikata in ZSMS

Na predlog IO sindikata in sveta ZSMS Železarne predlagamo:

1. Za športno rekreacijo sind.	570.000
2. Za kult. prosvetno dej. sind.	250.000
3. Za aktiv invalidov	50.000
4. Za šport — rekreacija ZSMS	90.000
5. Za kult. prosvetno dejavnost ZSMS	55.000
6. Za funkcionalne stroške ZSMS	35.000
Skupaj	1.050.000

Opomba: Navedeni predlog je enak lanskoletnim dotacijam, povečan za 50.000 din namenjenih za delo aktiva invalidov Železarne, katera naj aktiv namensko koristi v soglasnosti z IO sindikata.

2.5. Odbori DS Železarne

Skupno predlagana vsota odborov DS Železarne je za 1.000.000 višja od preteklega leta. Tako povišanje je utemeljeno: v preteklih letih niso namensko predlagali potrebnih sredstev odboru za ljudsko obrambo in družbeno samozščito. (V lanskem letu smo za to porabili 700.000 din.) Povečanje sredstev odborov za višino 200.000 din predlagamo iz razlogov, da ti odbori rešujejo vrsto manjših vlog iz naslova SSP.

Predlagamo, da se priporoči odborom, da med pomembnimi vlogami upoštevajo:

1. Odbor za splošne zadeve in informiranje:
— Skupno vlogo gorske reševalne službe za prispevek k obnovi, oz. nabavi najbolj nujne reševalne opreme v višini 30.000 din.

2. Odbor za kadre:
— Društvo inženirjev in tehnikov — dotacijo za strokovna predavanja in ekskurzije v višini 80.000 din.

— Gimnaziji Jesenice: za nujno potrebno obnovo in novo opremo kabineta za kemijo. Po predračunu je potrebno preko 120.000 din, česar iz rednih virov financiranja ni mogoče zagotoviti. Predlagamo dotacijo v višini 60.000 din.

3. Odbor za delovne in življenjske pogoje:
— Vlogo meddruštvenega odbora planinskih društev: Jesenice, Javornik — Koroška Bela, Mojstrana, Gozd Martuljek, Kranjska gora in Rateče-Planica. Vloga se nanaša na finančno pomoč za obnovo in popravilo poti in najbolj nujna popravila postojank. Za realizacijo teh načrtov bi društva letos potrebovala preko 4.450.000 din, za kar lastna sredstva in ne dotacije Planinske zveze Slovenije niso zadostna. Predlagamo, da se odobri finančna pomoč v višini 100.000 din.

— Drsalni klub Jesenice prosi za dotacijo v višini 50.000 dinarjev za kritje čistih funkcionalnih stroškov, vezanih na tekmovalna drsalcev. Zaradi omejenih sredstev od telesne kulturne skupnosti se otroci, kljub vztrajnim in uspešnim treningom, ne morejo udeleževati vrste tekmovalnj, razen, če ni to organizirano na Jesenicah. Namen vseh treningov je med drugim sodelovanje na tekmovalnjah.

— Predlagamo, da se zaprosena dotacija odobri.

— Odbor naj prouči še naslednje vloge:

Godba na pihala Gorje prosi za dotacijo k pripravi proslave 70-letnice obstoja.

Turistično društvo Jesenice za dograditev TRIM in sprehalne steze »Bolina—Žerjavca« (Železarne je dala že prispevek v višini 35.000 din).

Krajevna organizacija združenja borcev NOV Javornik — Koroška Bela za finančno pomoč pri že izvedenem kurirskem smuku.

Upravnega odbora sklada za gradnjo in opremo onkološkega inštituta v Ljubljani.

Planinskega društva Radovljica za popravilo Valvasorjevega doma.

SNG — Opera in balet Ljubljana za adaptacije in nakup prostorov.

3. Sprejete obveznosti iz leta 1976

3.1. Krajevne skupnosti — skupno	1.300.000
3.10. KS občine Jesenice	1.102.000
3.11. KS občine Radovljica	180.000
3.12. KS Podbrdo — Tolmin	18.000
3.2. Osnovno šolstvo obč. Jesenice	625.000
3.3. II. TV program	182.000
Skupaj	2.107.000

OBRAZLOŽITEV:

3.1. V prvem polletju preteklega leta so samoupravni organi sprejeli sporazum o financiranju neposrednih in širših zadev v KS občine Jesenice. Po tem sporazumu bi praviloma ob ugodnih poslovnih rezultatih morali nameniti za potrebe KS po 300 din na zaposlenega krajana. Glede na ne najbolj ugodne poslovne rezultate in s tem tudi omejen SSP ter druge širše obveznosti, predlagamo, da se za potrebe KS nameni 200 din na zaposlenega krajana. KS vseh treh občin naj se preko svojih delegatov opredelijo za ključ delitve, oz. namensko porabo teh sredstev. Pri tem je potrebno upoštevati, oz. dati prednost potrebam KS:

— v katerih so strukturno najbolj zastopani delavci Železarne

— in v občini Jesenice upoštevati poravnavo obveznosti v višini 150.000 din do Železarne, ki jo ima KS Javornik — Koroška Bela.

Globalni razrez sredstev za KS je:

KS občine Jesenice 5.510 × 200	1.102.000 din
KS občine Radovljica 900 × 200	180.000 din
KS Podbrdo — občina Tolmin 90 × 200	18.000 din

3.2. Osnovno šolstvo

Prav tako smo sprejeli v prvem polletju preteklega leta sporazum o združevanju sredstev za investicijsko vzdrževalna dela v osnovnih šolah občine Jesenice za leto 1976. Po tem sporazumu smo se obvezali, da za te potrebe namenimo po 350 din na zaposlenega delavca z bivališčem na območju občine Jesenice. Konec leta smo nakazali izobraževalni skupnosti občine Jesenice 1.000.000 din sredstev SSP. Poleg tega smo skupnost pisno obvestili, da njihovo obvezo v višini 300.000 din za izgradnjo telovadnice prevzame Železarne. Tako imamo od skupne obveze 1.925.000 din še obvezo v višini 625.000 din, kar naj se poravnava iz letošnjega SSP.

3.3. II. TV program

Načelno soglasje k predlogu sporazuma o združevanju sredstev za postavitev mreže II. TV programa so samoupravni organi podali že v letu 1976. Na osnovi tega stopa kulturna skupnost Jesenice kot nosilka naloge pred delovne organizacije s predlogom o sprejetju tega sporazuma. Celotna vrednost projekta je 1.624.720 din (za 7 objektov, oz. pretvornikov). Za realizacijo projekta bi morali v letih 1977–1979 združiti sredstva po sporazumu:

SIS	540.000 din
KS	330.000 din
Delovne organizacije	750.000 din

Obveza Železarne po sporazumu bi znašala:

1. leto	182.000 din
2. leto	91.000 din
3. leto	91.000 din
Skupaj	364.000 din

O predlogu je razpravljalo predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice dne 14. 1. 1977 in predlog v celoti podpira. Predsedstvo predlaga vsem delovnim organizacijam, SIS in krajevnim skupnostim, da sporazum podpisajo.

4. Nove vloge

Na naslov Železarne za finančni prispevek iz SSP je bilo podanih 37 vlog društev, KS, SIS in drugih organizacij. Večino smo vključili že v predlog predhodne delitve. Se neupoštevane pomembne vloge so:

1. Skupnost otroškega varstva Jesenice za izgradnjo in razširitev kapacitet otroškega varstva.

2. Kulturna skupnost Jesenice: za nabavo novih instrumentov za pihalni orkester Jeseniški železarji in za finančno pomoč za ureditev muzeja Kosova graščina.

3. Hokejsko društvo za delno kritje funkcionalnih in materialnih stroškov.

4. Občinska zveza smučarskih organizacij za ureditev smučišč in stroškov opreme.

5. Telesno vzgojna društva Partizan (Jesenice, Javornik — Koroška Bela, Žirovnica in Blejska Dobrava) za delno kritje funkcionalnih stroškov (elektrika, kurjava ipd.) ter TVD Partizan Jesenice za finančno pomoč pri obnovi ostrišja nad telovadnico.

6. Gradbeni odbor za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi za dokončno izgradnjo projekta.

7. TOZD »KOBLA« — smučarski center Bohinjska Bistrica za pristop k financiranju zimsko-sportnega središča.

Glede na omejena sredstva in aktualnosti vlog, predlagamo:

4.1. Skupnost otroškega varstva	500.000
4.2. Za kulturno skupnost — pihalni orkester	400.000
4.3. HD Jesenice	350.000
4.4. Obč. smučarski zvezi	350.000
4.5. TVD Partizan — skupno	400.000
4.50. za funkcionalne stroške	200.000
4.51. za adaptacijska dela TVD Jesenice	200.000
Skupaj	2.000.000

OBRAZLOŽITEV:

4.1. Skupnost otroškega varstva ima za leto 1977 po sprejetem srednjeročnem programu predvideno gradnjo novega vrtca na Koroški Beli. Za realizacijo načrta mora skupnost dodatno zagotoviti še 2,5 milijona din. Glede na pomembni delež Železarne v letu 1976 (2 mio. din) za vrtca na Plavžu in omejenih sredstev SSP, je predlagana višina 500.000 din utemeljena. Pričakovati je, da bodo skupnosti za uresničitev tega projekta pomembnejše kot v preteklem letu pomagale ostale delovne organizacije in ustanove v občini Jesenice.

4.2. Kulturna skupnost Jesenice je naslovila dve vloge za finančno dotacijo. Pri tem so se skupaj z Zvezo kulturnih organizacij občine odločili za prioriteten obnovo letov do trajnih instrumentov pihalnega orkestra Jeseniški železarji, od katerih je nadaljnja kvalitetna rast orkestra v mnogočem odvisna. Nabava novih instrumentov bi veljala 700.000 din, za kar imajo iz lanskega leta sredstev že zagotovljenih 150.000 din, dodatnih 150.000 din bodo zbrali iz drugih virov. Seveda vse to ob predpostavki, da bomo našemu železarskemu orkestru za nabavo novih instrumentov pomembno finančno pomagali železarji. Mislimo, da je predlog utemeljen in sprejemljiv. Pripomniti je, da se s tem kulturna skupnost obvezuje zbirati sredstva za muzej delavskega gibanja pri ostalih organizacijah združenega dela.

4.3. HD Jesenice se obrača na naslov pokroviteljstva za delno kritje pri nabavi nove opreme in tekmovalnih stroškov. Predlaga se, da se iz naslova pokroviteljstva odobrijo sredstva v višini lanskega leta. Pripomniti je, da društvo svojo vlogo utemeljuje tudi s povečanimi obveznostmi, ki nastopajo iz naslova prava.

4.4. Občinska zveza smučarskih organizacij se na naslov pokrovitelja obrača za potrebna finančna sredstva, ki bi jih nujno potrebovali za dokončno usposobitev smučarstva v Podmežaklju, za zamenjavo iztrošenega kombija, za delno kritje stroškov na žičnicah in vzdrževanje prevoznih sredstev. Predlagamo, da se kot prioritetenemu športu v občini namenijo sredstva v enaki višini kot v letu 1976.

4.5. Telesno vzgojna društva Partizan so že po svojem poslanstvu prioriteta in poklicana telesno vzgojno delovati predvsem med najmlajšimi občani (cicibani, pionirji itd.) in z rekreacijsko vadbo številnih odraslih občanov. V okviru štirih društev goji redno aktivno telesno-rekreacijsko vadbo preko 1200 občanov, tako da so telovadnice praktično stalno zasedene. Za kritje nujnih stroškov, ki jih v celoti ne morejo pokrivati iz rednih sredstev (za razsvetljavo, ogrevanje in podobno), predlagamo odobritev dotacije v višini 200.000 din, in sicer:

TVD Jesenice	90.000 din
TVD Javornik — Koroška Bela	50.000 din
TVD Žirovnica	50.000 din
TVD Blejska Dobrava	10.000 din

4.51. TVD Partizan Jesenice, v katerem redno aktivno telesno-vzgojno in rekreacijsko vodi preko 700 otrok in odraslih, prosi za finančno pomoč pri obnovi ostrišja. Dotrajanost lesene konstrukcije, strehe, žlebov in odtočnih cevi je takšna, da preti nevarnost, da že v jeseni telovadnico zapro. Za obnovo celotnega ostrišja bo potrebnih 950.000–1.000.000 din, česar pa društvo z rednim financiranjem ne bo zmoglo.

Pripomniti je, da je dom TVD Partizan Jesenice nasploh v izredno slabem stanju, saj so zaradi stalnega pomanjkanja sredstev obnavljali le manjše najnujnejše stvari. Glede na pomembno vlogo telesnovzgojne dejavnosti in veliko število aktivnih udeležencev, predlagamo v odobritev 200.000 din za adaptacijska dela.

(Nadaljevanje na 9. strani)

STRAHOVITO MUČENJE JOŽA IN FRANČIŠKE PAJAR

Danes bomo spregovorili o tragediji neke družine. Družine Pajar s Hrušice. Očeta Joža Pajarja so Druschke in njegovi rablji mučili do smrti in ga telesno zmaličenega ustrelili na Belem polju. Mater Frančiško so po strašnem mučenju na Jesenicah in Begunjah poslali v Auschwitz in bili tako prepričani, da se iz taborišča ne bo vrnila, da so sinu, sedaj inženirju Jošku Pajarju, ki so ga vodili skozi premnoga taborišča, vpisali na njegove dokumente »Elternloss« — brez staršev.

Frančiška Pajar, rojena 21. septembra 1903 na Polici pri Grosupljem. 1928. leta je prišla na Gorenjsko. Zaposlena je bila nekaj časa na Jesenicah, nadalje pa v Bohinju pri Ravhekariju kot natakarija. Ko se je poročila, sta s pokojnim možem Jožem Pajarjem na Hrušici odprla gostilno. In po letu 1935 je prišla v vas, kjer živi še danes. Njen pokojni mož, Jože Pajar, doma iz Senčurja pri Kranju, je bil zaposlen v martinarni železarni na Jesenicah.

Ko je bila v njegovi hiši gostilna, so začeli zahajati vanjo mnogi napredni ljudje tedanjega časa, ne le s Hrušice, tudi z Jesenic. Med njimi so bili prenekeateri, ki so pozneje od prvega dne organizirano delovali proti okupatorju. Tako so bila vezi an prijateljstva, ki so se povezala v odpor proti okupatorjem, ustvarjena že davno pred vojno in vedelo se je, kam sodita Pajarjeva družina in Pajarjeva hiša. Ko so prišli okupatorji, sta postali Pajarjeva hiša in Pajarjeva gostilna eno izmed dokaj priročnih shajališč. Saj ni bilo posebej sumljivo, če si stopil čez gostilniški prag in posedel za gostilniško mizo.

Vendar nekateri, ki so v prvih mesecih in v prvem letu okupacije prihajali k Pajarju, niso sedeli v gostilniškem prostoru, pač pa so se zbirali v kuhinji. Največkrat so sedeli v kuhinji z gospodarjem Jožem Pajarjem Ivan Krivc, Janez Branc, Slavko Črnologar in Franc Mrvica. V rokah so imeli običajne igralne karte, menili pa so se vse kaj drugega kot o igri, ki so jo navidez igrali. V začetku je šlo zgolj za povezovanje, kmalu pa so začeli zbirati hrano in opremo, informacije in razpravljati o poročilih radia London. Ker so večino hiše zasedli Nemci, so pustili Pajarjev radijski sprejemnik, ki so ga ponoči skrivaj poslušali. Takrat še niso vedeli, kdo in s kakšnimi cilji stoji za komentarji londonskega radia v slovensčini in kakšno vlogo igra komentator Kuhar. Z njihovimi hotenji se je skladalo vsako mišljenje, ki je bilo proti nacistom, pa naj ga je bilo slišati od koderkoli.

Vse več hrane in opreme so zbirali in oddajali po tem, ko je odšel v partizane Ciril Taler, torej kmalu po napadu nacistov na Sovjetsko zvezo. Mati Frančiška Pajar-Fani je bila pri tem delu še posebej prizadevna. Naredila je mnogo tistega, kar sta se dogovorila z možem, marsikaj pa tudi na lastno pest.

Z Marijo Robič — Žvagnovo sta izbrali kraj onkraj Save, kamor je Fani odnašala košare hrane, cigaret in drugega. Krivčeva Minka, žena Ivana Krivca, in Slavko Črnologar pa sta najpogosteje zbirala denar. In če mož Jože Pajar pogosto ni vedel za tisto, kar je v košarah romalo čez Savo, je vedel nekaj drugega. Vedel je, kako nevarno je tisto, kar delata z ženo vsak zase ali oba skupaj in zato sta se dogovorila, da v primeru, ko bi aretirali koga izmed njiju ali pa nemara oba, ne bosta rekla nobene besede, povedala ničesar, četudi bi ju ubili.

»In tako je tudi bilo,« pravi Frančiška Pajar. »Ne jaz, ne moj pokojni mož nisva spregovorila, čeprav sva oba prestala strahovito mučenje. Druschke iz naju ni mogel izbiti tistega, kar je hotel izvedeti.«

In tako je potekalo leto 1941. Potekalo je ob delu, s katerim se je širila organizacija Osvobodilne fronte, ob zbiranju in oddajanju vsega potrebnega za tiste, ki so želi v gozdovih, in v utrjevanju zavesti, da so nacistom dnevi šteti. Zlasti ta zavest in pa ljubezen do domače zemlje, ljudi, jezika, kulture... sta v decembru pripeljali do tega, da je bila tudi Hrušica zrela za splošni upor, za vstajo proti okupatorju. Tiste decembrske dni je bilo, kakor da je nekaj v zraku, kakor da vonja skozi mrz nadih svobode.

Hrušičani so sami naredili načrt, kako bi se vključili v vstajo. Kanili so napasti postojanko, v kateri je bila soldateska, ki je varovala karavanški železniški predor. Vojake v tej postojanki naj bi razorožili, potem bi se pa podali v zasnežene Karavanke. Takrat, dan ali dva po vstaji na Dovjem in v Bohinju, so se zbrali pod Pajarjevo hišo in preudarjali o svojem načrtu. Po trezni presoji so od zamisli odstopili, saj so imeli samo nekaj lovskih pušk in ni bilo možnosti, da bi njihova zamisel lahko uspela. Kljub temu da so bili zelo dobro oboroženi z voljo, zavestjo, patriotizmom in junaštvom, so imeli materialnih sredstev za razorožitev Nemcev v postojanki premalo.

Ker niso izvedli zamišljene vstaje, je ostala organizacija nedotaknjena in je nemoteno delovala naprej. Druschke in njegovi možje pa so bili ta čas preveč zaposleni z vohlanjem, aretacijami in racijami na Dovjem, v Mojstrani in višje v Dolini, tako da Hrušica ta čas ni bila v središču njihove pozornosti.

Tudi Pajarjeva hiša, v kateri so bili nastanjeni Nemci, kaže, da ta čas še ni bila prav nič sumljiva, čeprav je bila eden živčnih vzlovov odpora. Poleti 1941. leta so zasedli štiri prostore v nadstropju nemški oficirji, v salonu, ki ima okrog 80 kvadratnih metrov, pa je bilo nastanjen vojaštvo. Frančiška Pajar ne ve natanko, kakšni vojaki so to bili. Ve le, da je takrat prišel neki oficir, brez pozdrava iztrgal v kuhinji nekaj listov s koledarja, odšel v nadstropje in pribil na vrata štirih prostorov napise, iz katerih je bilo razvidno, kdo bo poslej v posamezni sobi. Pajarjevi so se takrat preselili v podprtiličje svoje hiše. Od tistih Nemcev, ki so stanovali v nadstropju, je bil eden zdravnik, tisti, ki so se naselili v salonu, kakor so rekli večjemu gostilniškemu prostoru, pa so se menjali vsakih nekaj tednov. Pajarjeva domneva, da so bili na Hrušici na okrevanju, preden so odhajali na fronto, zdravnik in njegovo osebo iz nadstropja pa so zanje skrbeli. V glavnem se niso dosti menili za razmere v vasi in v Pajarjevi gostilni in zaradi njih je vse potekalo povsem nemoteno, nemara so bile zveze na ta način še manj sumljive.

In tako je šlo do 10. julija 1942. leta, ko je Druschke nenadoma udaril.

Malo po policijski uri, ki je bila takrat še za dne, ob osmih, sta

druge in zjutraj so najprej peljali k zasliševanju v Stanovnikovo vilo Viko Ambrožičevo. Nazaj so jo pripeljali stepeno in zbito, da ni bila več podobna tisti Viki, ki so jo zjutraj odpeljali. In nato je bila na vrsti Fani Pajarjeva.

Ko so jo pripeljali k Stanovniku, so ji najprej razkazali mučilno orodje, ki so ga imeli takrat zločene na polici pod neko mizo. Povedali so ji, da je vse to pripravljeno zanj, če ne bo govorila resnice. Če pa bo povedala vse, kar jo bodo vprašali in če bo govorila resnico, pa jo bodo spustili.

»Le oglejte si te pripravke,« ji je prigovarjal Druschke. »Vse to je pripravljeno za vas, če ne boste govorili ali če boste lagali.«

V sobi je bilo pet ljudi, vendar Fani razen Druschkeja in Zwicka ni poznala nikogar. Zwick je tolmačil.

Hoteli so vedeti, kdo je zahajal k njim, kdaj je zadnjič videla Krivca in kako pogosto je zahajal k njim, kdaj sta bila zadnjič pri njih Branc in Mrvica, pa s kom se je družil njen mož in vse tisto, kar je kazalo na to, da so na sledi vsemu ilegalnemu delu, v katerega sta bila povezana.

Sprva je bil Druschke prijazen prilizjen. Govoril je, kakor da se ji zanesljivo ne bo zgodilo nič hudega. Zato je tudi prigovarjal, naj misli nase in na sina in naj bo poštena v svojih odgovorih.

Ker pa je Fani na vsa vprašanja odgovarjala, da ne ve ničesar in da si ne more misliti, da bi se v njihovi hiši dogajalo kaj nepravilnega, je Druschke še povsem mirno dejal:

»Vidim, da nečete biti poštene do nas. Nič zato. Boste pa pozneje povedali tisto, kar hočemo vedeti.«

Rablji, ki so stali okoli, so razumeli, kaj te besede pomenijo. Zgrabili so jo in ji v trenutku zavili glavo v pripravljeno odejo. Potegnili so jo k steni in jo upognili, da je imela glavo na zaboju za drva. Videla ni nič, zato ne ve, kdo ji je sedel na glavo. Potem je začelo padati po njenem telesu. Ves čas ji je eden izmed rabljev sedel na glavi. Zaradi tega in

Kovarjeva hiša, v kateri je bila pred vojno žandarmerija, med vojno pa mučilnica gestapa

potrkala na Pajarjeva vrata Druschke in Zwick. Ko so ju spustili noter, sta izlekla seznam z imeni. Zahtevala sta, naj jima pokažejo hiše tistih ljudi, ki so bili na seznamu. Tako sta Joža in Fani morala eden s Zwicom, drugi z Druschkejem na vas.

Cez dan so odšli v gozdove Ivan Krivc, Janez Branc in Franc Mrvica. Tako pri Čušu niso dobili nikogar, pri Gorjancu pa so aretirali oba fanta, Minko Krivc z obema otrokoma, Albino Branc in še nekatere. Ko so vse zbrali v Pajarjevi gostilni in je Druschke še enkrat preveril identiteto aretiranih, je ukazal tudi Pajarjevima dvema:

»Tudi vidva gresta zraven!«

Naložili so jih v dva osebna avtomobila. Ženske so odpeljali v Kosovo graščino, moške pa h Kovarju. Fani od tistega večera ni nikdar več videla svojega moža, s sinom pa se je srečala spet šele poleti 1945. leta, ko se je vrnila iz Auschwitza. Ko so jo nekoč vodili po hodniku mimo bunkerja v Begunjah, je slišala ječanje, ki je prihajalo izra vrat tistega bunkerja, v katerem je bil njen mož. Kaj so nacisti z njim počeli, pa vesta oba, mati in sin le iz pripovedovanj drugih. Tepli in mučili so ga tako, da je imel poleg zunanjih tudi strašne notranje poškodbe. Očividci vedo povedati, da je v Begunjah ležal sredi bunkerja in se ni mogel niti premakniti niti sam jesti. Očividci iz Begunj povedo tudi, da so ga na kamion, s katerim so peljali talce na Belo polje, nesli in ga zadnjega vrgli mednje. Na Belem polju so ga ustrelili nazadnje. Obstaja domneva, da ga je ustrelil Druschke, ležečega na tleh.

Žena Fani je bila z drugimi ženami skupaj zaprta v Kosovi graščini. Ponoči so pripeljali še

zaradi debele odeje jo je dušilo. Udarci, ki so padali z dveh strani, iz česar je sklepala, da jo mlatita dva hkrati, pa so parali njeno kožo, po hrbtu in nogah. Skozi lahko poletno obleko, ki jo je imela na sebi, je že po prvih udarcih začutila kri. Bolelo je neznosno in ne ve, če je vpila ali ne. Tudi če je, njen glas ni prodril skozi odejo in je tisti, ki so mlatili, niso slišali. Bič s kovinskimi kroglicami jo je večkrat zarezal do kosti. Njegove sledove nosi še sedaj, saj ima na več mestih še danes potemnelo kožo, marsikje na zadnjem delu telesa pa udrine na mestih, kjer se ji je ognjilo mišičje do kosti in se ji ni pozneje več zaraslo.

Ne ve natanko, koliko časa so jo bili, preden so ji sneli odejo z glave in jo spet zavrnali.

Takrat je še lahko stala. Druschke jo je z neprikritim cinizmom vprašal: »No, bi zdaj že šlo, boste zdaj že znali kaj povedati?«

In Fani jim ni znala povedati ničesar. Ničesar se ni spomnila, nihče ni zahajal k njim, ničesar niso zbirali in dajali partizanom.

Potem so postopek ponovili. Ponovili so ga še tretjič in še četrtič. Bilo ji je slabo, dušilo jo je in neznosno bolelo. Pri zadnjem pretepanju je klecnila na tla in kljub temu da so jo suvali, ni mogla več vstati. Potem je zablodila, zavest jo je zapustila. Ne ve, kako se je končalo, in ne ve, kako so jo spravili v vozilo, s katerim so jo peljali nazaj v Kosovo graščino.

Na poti se ji je začelo spet rahlo svitati. Zdelo se ji je, da ji bo glavo

(Nadaljevanje na 14. strani)

Skupina gestapovcev, slikana okrog božiča 1941. Slika je bila vzeta iz arhiva jeseniškega fotografa Weisa. Na sliki od leve proti desni: Helmut Zobec-Kočevar, padel v borbi s partizani na Obirskem jeseni 1942, Filip Zwick, Avstrijec, v zaporu je napravil samomor. Adolf Maurer, Avstrijec, živi v pokrajini Salzburg, Maks Schiller, Avstrijec, umrl leta 1962, Clement Druschke, Nemec iz pruskega območja, Maks Grundeman, Nemec, iz Berlina (živi neznano kje), Heinz Linke, Avstrijec, živi v mestu Fungstadt v Nemčiji, Leopold Bruck, Avstrijec, umrl na Dunaju.

PREDLOG OBLIKOVANJA IN DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1977

(Nadaljevanje z 8. strani)

Glede vloge gradbenega odbora za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi, predlagamo, da se odloži. Odbor potrebuje za dokončanje vseh del še 5.124.000 din. Odboru se priporoča:

- da v projektu dograditve objektov na pokopališču opredeli, kaj je stvar odbora, oz. združenega dela, KS in občanov in kaj je stvar delovne organizacije, kateri je zaupano upravljanje žal in pokopališča (ograja, vodovod);
- da za manjkajoča sredstva izdela predlog sporazuma dodatnega združevanja sredstev, v katerega naj poleg delovnih organizacij vključi tudi KS tega območja.

Vlogo TOZD Smučarski center Kobla, Bohinjska Bistrica se zaradi omejenih sredstev odkloni.

5.1. Za sklad skupne porabe SZ	367.540
5.2. Min. rezerva za solid. akcije	300.000
5.3. Razne izravnave	75.460
Skupaj	743.000

OBRAZLOŽITEV:

5.1. Po sklepu DS Slovenskih železnar smo za potrebe formiranja SSP na tem nivoju po ključu dolžni združiti sredstva v višini 367.540 din za potrebe regresov po sindikalni listi za delavce v vodstvu SZ in skupnih akcij družbenopolitičnih organizacij SZ.

5.2. Minimalna rezervna sredstva v višini 300.000 din predlagamo za reševanje eventualnih nujnih solidarnostnih akcij.

5.3. Razne izravnave so namenjene izravnavi posameznih pozicij delitve, ki so v predlogu zaokrožene in nekatere ocenjene po predhodnih podatkih.

Predlog delitve SSP se daje v javno razpravo in sprejem. Spremembe posameznih predlogov delitve so možne le:

- v okviru meril, ki jih določa sindikalna lista za leto 1977,
- in v okviru globalnih sredstev, ki so bila sprejeta ob zaključnem računu.

STALIŠČA ODBORA ZA DELOVNE IN ŽIVLJENJSKE POGOJE K PREDLOGU OBLIKOVANJA IN DELITVE SSP

Odbor za delovne in življenjske pogoje je na svoji seji, dne 18. marca, razpravljal o PREDLOGU OBLIKOVANJA IN DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1977 in sprejel sledeče zaključke:

1. Odbor ugotavlja, da je predlog izdelan v skladu s sprejetimi izhodišči, ki jih je odbor sprejel 4. 2. 1977.
2. Odbor v celoti sprejema predloge in stališča družbenopolitičnih organizacij z dne 17. 3. 1977 in sicer:
 - Predlog oblikovanja in delitve SSP za leto 1977 spoštuje določila sindikalne liste za leto 1977 in aktualne širše potrebe.
 - Pri regresih za letni dopust se predlaga v sprejem I. varianta.
 - Iz namenjenih sredstev odbora za delovne in življenjske pogoje naj se dodeli za gradnjo in opremo onkološkega inštituta v Ljubljani prispevek v višini 100.000 din.
 - Družbenopolitične organizacije zahtevajo da se v interesu bolj smotrni naložb za širše potrebe le-te predhodno uskladijo v SIS, KS in družbenopolitični skupnosti. Pri tem je obvezno upoštevati srednjeročne programe in prioriteto naložb, ki naj predvsem vsebujejo večja investicijsko vzdrževalna dela in nove investicije. Za skupne naložbe je potrebno uveljaviti načelo enakosti sodelovanja celotnega združenega dela v občini.
 - Za razreševanje potreb otroškega varstva naj se skupnost pomembno bolj angažira za sovlaganje ostalih delovnih organizacij v občini. Prizadeva naj se, da se v letu 1976 dani krediti nekaterih delovnih organizacij (1,5 mio) spremenijo v dotacijo.
 - Oblikovani sklad skupne porabe Slovenskih železnar naj se izključno koristi za primarno regresiranje zaposlenih in za potrebe dejavnosti družbeno političnih organizacij SZ.
 - Ni sprejemljiva težnja delavcev vodstva SZ za nakup depandanse izven letovišč delovnih organizacij SZ.
 - Sprejemajo se predlagana stališča do financiranja potreb KS in priporočila odboru za izgradnjo mrliških vežic na Bl. Dobravi.
3. Javna razprava in sprejem predloga naj se zaključi najkasneje do 15. aprila 1977 s sprejemom ugotovljenih in usklajevalnih sklepov na DS TOZD in delovnih skupnosti.

Odbor za delovne in življenjske pogoje pri DS ŽJ

CVETKO ZAGORSKI POTOVANJE V TUMANJAN

LIRIČEN POTOPIS

11

Višek Tumanjanove ustvarjalnosti, izhajajoče iz ljudskega pripovedništva, kjer je pesnik predvsem oblikovalec, je v devetih pesnitvah, predvsem v eposu »David Sasunski«, velikem platnu, ki združuje v svojih 24 spevih vse bistvene elemente armenske zgodovine, nacionalnih, slovenskih in ljudskih idealov, značajev, krajin, situacij in folklorne.

Bil Mger je junak, ni videl ga svet:
Sasunu je vladal štirideset let.
Se ptič tuj, tako bil Mger je
strašan,
spustiti ni smel na tisto se stran.

Tak je začetek eposa. Sasun (pokrajina na jugu, kjer so 1894. leta Turki Armenijo skoraj iztrebili) pomeni Armenijo, Mger pooseblja njeno nacionalno neodvisnost; šteje 40 je najpriljubljenejših med številci in po navadi je vse kar po štiridesetkrat, posebno kadar je treba kaj poudariti.

Toda Mger nima potomca in vroče prosi nebo, naj mu ga da. Nebo ga usliši, vendar s pogojem, da bosta morala z ženo umreti. Mger privoli:

»Pa naj se zgodi!« knez reče
naglas,
»saj mi smo za smrt in smrt je
za nas.

Če žena potomca možu rodi,
za njiju več konca, smrti več ni.«

Ob rojstvu dajo otroku ime David, Mger ga izroči obenem z deželo v varstvo bratu Oganu, nakar z ženo umre. Za to pa izve cesar Misramelik iz dežele Msir – Turčija, ki napade in zavzame Sasun. Ogan je plačljiv mož, copata svoje žene, in privoli v poniževalne pogoje. Oganovi ženi je seveda na poti David; prepriča moža, da pošlje Davida v planino za pastirja. Toda deček prižene ob koncu paše domov obenem z živino tudi srne, volkove, medvede in tigra... Gala predstava na vasi! Ogan se komaj reši zverjadi, nakar pošlje Davida kot lovca v gore. Tam spozna David staro, ki v eposu nastopa še večkrat, je brez imena in pooseblja ljudstvo. Starica opomin Davida na zasužnjeno domovino in na njegovo poslanstvo. David znova sežida v planini porušeni tempelj-trdnjavo, simbol neodvisnosti dežele. Ko Misramelik to zve, ukaže svojim plemenom:

»Pri priči Sasun zravajte preklet,
izterjajte dačo sedmih mi let!
Ugrabite štirideset deklet,
da pridejo mlinske mi kamne vrtet,
zasužnjite štirideset mi žena,
nakladat velblode vsaka bo šla,
in štirideset za dom lepotic,
sasunskih devic, deklet krasotic!«

Starica v planini spet opomin Davida, kaj se godi, in ga pokara:
»Kaj buljiš v prazno? Da bi te vrug!
Naj to bi bil sin, očetu enak?
Ko puliš ti repo, trahiš svoj čas,
Kosbadi nam ropa polje in vas...«

David pohiti domov in zaloti Misramelikovega zaupnika Kosbadija, kako tehta naropano blago.

»Prenehaj, Kosbadi! Meril zaklad
očetni, državni, sám bi jaz rad!«

Kosbadov pogled je bil kakor led:
»Dolgujete davek sedmih že let!
Ne pojdem tod stran, zastavljam
brado,

Meliku naznamim, pride z vojsko,
Sasun bo porušil v prah in pepel,
ne vrt in ne plot ostal ne bo cel!«

»Kaj iščete tukaj? Ven, smirski
psi!

Spoznali armenske boste pesti!
Dokler bo Sasunecv le še kaj tod,
samo preko trupel bo prosta vam
pot!«

Betico je Msircu z mero razbil
in drobce je ogel hiši odbil,
še danes ta dan ta drobce leti...
Zmetali plenilci stran so reči,
bisage cekinov in vreče zlata,
pri priči zbežali z armenskih
gora...

Potem Misramelik pošlje silno
vojsko:

Tisočkrat tisoč – in vsak je bil
mlad,
tisočkrat tisoč – brez brkov in
brad,
tisočkrat tisoč – sam puh in sam
cvet,
tisočkrat tisto – najzornějšíh
let,
tisočkrat tisoč – s košato brado,
tisočkrat tisoč – s svojo glavo
tisočkrat tisoč trobent zadoni,
tisočkrat tisoč bobnov bobni,
kar zmore le meč, odide v boj,
naj zdaj se izkaže, kdor res je
heroj!

Brezimena starica pove Davidu,
kje je skrito očetovo orožje, kje konj,
in David je neusmiljen:

Dopolodne kosil je, teptal,
opoldne – glej, potok šumeč
vali se skoz dol ves krvav,
na tisoče trupel noseč...

Tedaj se opogumi in pride pred
Davida »star mož, izkušeno v svetu
okoc«, spet brezimni glas ljudstva, le
da tokrat msirskega; le-ta junaka
pregovarja:

»To ljudstvo je starčkov, otrok,
mladeničev rosnih, žena,
le koliko je že sirot,
očetov in mater brez sna.«

Starček prepriča Davida, da je
vsega kriv Misramelik, ki je nagnal
s svojimi hlapci ljudstvo v boj, za-
torej naj se spoprime David z
Misramelikom. Starček pokaže Da-
vidu tudi cesarski šotor, ki ga stra-
žita dva Arabca. Ni brez humorja
poglavje, kako na Davidovo zahtevo
Arabca budita svojega cesarja:
z žarečim kijem in lemežem ga
bijeta po podplatih, on pa:

»Miru ne dajo mi bolhe,
le kdaj bi se človek naspal!«

S tem hoče pesnik (oziroma ljud-
sko izročilo) povedati, kako močan
je bil Misramelik, in kako močan je
moral biti šele David, da je pre-
magal Misramelika! No, nazadnje
ga Arabca le zbudi, a ko ugleda
msirski cesar Davida, ga zvito po-
vabi k mizi, potem pa pahne v jamo,
ki jo je bil dal skopati sredi šotora,
in zvali nanj mlinsko kolo. Toda
David

»udari po kamnu s pestjo,
na tisoč ga kosov zdrobi,
da švignejo drobci v nebo:
še zdaj se drobnjav tam vrti.«

Misrameliku ne pomaga zdaj no-
bena zvijača več, mora se pomeriti
z Davidom. Po neusmiljenem dvo-
boju in po več zaletih, da se zemlja
strese in zadimi od udarcev, je Mis-
ramelik premagan in ne pomaga mu
ne štirideset kožuhov, s katerimi se
pokrije, ne štirideset skal, za katere
se skrije, niti ne prošnja njegove
matere in sestre – David ga sedem
lahti globoko v zemljo zabije...

(Kot mnogokrat sem se tudi zdaj
spomnil našega Martina Krpana in
njegovega boja z Brdavsom. Dosti je
podobnosti v tem duoboju, vendar so
tudi bistvene razlike, kakor sta raz-
lični zgodovinski usodi in značaja

Spomenik Davidu Sasunskemu pred
erevansko železniško postajo.

dveh narodov; naš Martin je dobro-
dušnejši, bolj zemeljski, kmečki, pre-
prostejši, tudi bolj šegav; on je rešil
cesarstvo in cesarja in se vrnil
domov, podložnik vesoljne monar-
hije, medtem ko je po Davidu ljud-
stvo samo monarh, Misramelik pa
poosebljenje zunanjega sovražnika.
Nič zato! Armenecem sem bil pa le
nevoščljiv njihovega mogočnega Da-
vida na konju pred železniško po-
stajo – oba sta kot eno bitje v vi-
harnem zaletu.

Posebno značilen tako za Armen-
ce kot za Tumanjana je konec
eposa, ko nagovori David prema-
gane Msirce:

»Orači! Pesti vas le glad,
življenje je vaše temno!
Živite brez upov, brez nad,
preganja nadlog vas več sto.
Zakaj ste zgrabili za lok
in v našo deželo prišli?
Kaj nimate svojih otrok,
žena in ognjišč in skrbij?
Oditite, kot ste prišli,
pri priči v rojstni svoj Msir,
a če vas spet dlan zasrbi,
pri nas zaželite si pir –
naj gora se name zvali,
naj David Sasunski se udre,
če meč moj vam spet odpusti,
če kazni ne najde vas vse.
Bog vé, koga čaka pogin,
če znova kdaj srečamo se:
ali nas – branilce planin,
ali vas – vsiljence zle!«

Ta konec pesnitve sem v slovenšči-
ni prebral (kot sem v slovenščini
tudi začel svoje skromno poročilo
o Armencih in Tumanjanu med
Slovenci) na skupnem plenumu
Zveze pisateljev Sovjetske zveze in
Zveze pisateljev Armenije, ki je bil
v počastitev stoletnice Tumanjano-
vega rojstva septembra 1969 v Ere-
vanu. Tako se je ob številnih jeziki-
h z vseh koncev sveta slišala tam tudi
naša beseda, ki so jo zborovalci
navdušeno pozdravili, slovansko go-
vorci pa tudi razumeli.

Tumanjan je končal epos »David
Sasunski« 1902. leta, potem ko se je
bil seznanil s 12 ljudskimi varian-
tami in sam napisal različne variante.
(Ob domnevni tisočletnici izročila
o Davidu Sasunskem je izšel 1939.
leta zbornik, v katerem je bilo ob-
javljenih kar 50 ljudskih variant!)

Kako, le kako so ga odkrili?

Samota jo je spet premagala in razorožila. Samo toliko moči je
še zmogla, da se je oblekla v črno in se potem prepustila mislim
na Aleša, na njegov sproščeni smeh in zaupanje v lepo življenje.
Preklinjala je gestapovskega odličnika, zmerjala pokvarjenega brata
in objokovala svojo samoto, svojo krivdo in slepoto...

Nikamor ni šla. Bila je brez moči. Edina tolažba ji je bila, da so
našli izdajalca, da se bo poslej vse razčistilo.

Vendar se je v njeno slabotno telo zajedala nemirna vest. Aleš
je kar naprej terjal povračilo. Kakor da ga sliši, kako jo preganja!-
Pa ni imela niti toliko moči, da bi mu kaj rekla, da bi mu vsaj
pritrjevala in ugovarjala, zdaj je imel Aleš prav.

Zadremala je kar oblečena.

Zbudili so jo kamioni! Zmešana, kakor da še vedno sanja, je
skočila k oknu. Iz kamionov so naglo skakali Nemci in se potem
razpršili po vasi ter trkali na vrata. Ljudje po večini še niso vstali,
kajti bilo je še zelo zgodaj. Zdaj se je spomnila vsega. Kako prav je
imel Golob, ko je odšel! Nje ne bodo iskali.

In tudi ko bi jo, kaj more!

Vseh, ki so jih iskali, niso dobili. Izginili so kakor Golob. Pobrali
so le počasneže, omahljivce in take, ki so vedno dvomili o vsem.
To noč se je spet več ljudi moralo odločiti, kakor se je pač kdo
mogel. Nekateri so še vedno upali na srečna naključja, drugi so bili
preslabotni, da bi pustili majhne otroke! Zdaj so jih morali...

Petrova Angela se je na prigovarjanje partizanov prejšnji dan
umaknila. Rozi pa je bilo kar prav, da je mož odšel. Ob njem je
imela preveč slabo vest. Kadarkoli ga je videla, kako tuhta, kako je
v skrbeh, ji je bilo nerodno. Ni bila rada sama z otroki, vendar se ji
je zdelo bolj znošno, da ni bil več doma.

Martina je kljub nemiru v vasi še vedno kakor omočena in brez
volje čakala, kdaj bo potrkalo tudi pri njej.

Nemci, ki so naglo opravili svoje delo in odpeljali dva kamiona
mož, žena in otrok, so jo tudi zdaj pustili v miru.

Kaj nisem vredna niti toliko, da bi se me spomnili gestapovci!
se je čutila skoraj ponižano. Mar ni tudi ona sodila med tiste, ki bi se
moral priključiti partizanom, ali pa da bi jo zgrabili policisti?

Čutila se je nekako prevarano. Begalo jo je, ker ni vedela ali jo
cenijo ali jo pa imajo za ničvrednico.

Z grozo je potem spoznala, da bo ta njena čudna svoboda spet
bodla v oči vso okolico. Partizani so vendar vedeli, kako vneto je
sodelovala z njimi. Zato je tudi prišel Golob. Saj ji je dal roko.
Aleševa aretacija in zdaj smrt je ne bi smela tako potreti. In Filip
še manj.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

92

Dotlej je vojna pregneta ljudi že tako, da so tudi manj priprav-
ljeni bili vajeni smrti!

Ne zato, ker ljudje niso bili več občutljivi, temveč zaradi hudih
bolečin, in solze so se posušile, še preden so privrele na dan.

To je bil vendar Alešev glas, se je zgodilo, ko se je skušala
iztrgati očitkom, ki so se oglašali tako močno, da se je vanjo zajedla
prav vsaka posameznost.

Na dnu zavesti je neprenehoma klujuvalo:

Če je Filip izdajal, bo tudi zdaj! Spregovoril bo tudi o tebi!

Oglašal se je strah.

Vendar je bilo to v njej še vse prešibko, da bi storila, kar je
hotela že davno.

In še nekaj jo je vznemirjalo:

Nemci so prišli po ljudi kmalu po Filipovi aretaciji. Odpeljali so
same partizanske ljudi. Kako se je moglo tako hitro zgoditi? Je pa
morda le še kdo, ki pomaga Filipu?

Martino je tako uganjanje zbegalo še bolj. Filip ni mogel več
poročati gestapu. Nje nihče ničesar ne vpraša. O kakem tretjem
ji ni nič znanega. Kako to, da zdaj nikomur več ni potrebna.

XIV

Aleš je mrtev!

Peter je mrtev!

In še toliko drugih...

Partizani so pomagali prizadetim in ogroženim ljudem v dolini,
da so se umaknili. Ali k njim ali kam drugam.

Jesenovi fantje so se pod vtisom komaj ubitih talcev lotili
zasliševanja. Od umazanca bodo skušali zvedeti čimveč.

Jesen je strmo gledal Filipa, ki je ugal, če partizani res vedo
vse, kar je počel? Saj to ni bilo mogoče. A kako so ga potem sploh
prijeli? Ni jih imel preveč za bistré, zato bo tajil in jim do zadnjega
tvežal. Vendar se je bal. Skrbel ga je tudi denar, ki ga je toliko vzel
s seboj. Hotel je plačati mizarju.

Vsi so zrl vanj in ga ubijali s pogledi. Jesen je spet zahteval:

– Po vrsti! Kaj si delal v zaporih?

Od nekod se je tedaj prikazal še Gorski. Filipu je zdaj odleglo.
Kmalu bi se izdal. A Gorski je bled in zaskrbljen sedel na štor.
Vsi so bili ob Filipu vznemirjeni in napeti.

– Saj pravim, da sem bil zaprt samo lani, ko so nas spustili.
To je znano! Navzočnost Gorskega mu je počasi vračala zaupanje.

– Ne to. Govori o zadnjem obisku, ko si bil obvezan in si
govoril s Petrom!

Ob tako natančni obveščeniosti je spremenil barvo in se rahlo
stresel. Nič ni pomagalo, da si je že med potjo dopovedoval, kako se
mora krotiti, lagati in biti pripravljen na različna vprašanja. Nazad-
nje se mu je posrečilo, da se je spet zbral, a že nekoliko prepozno

(nadaljevanje)

LUDVIK AMBROŽIČ

2

SPOMINI IZ NOB

SMRT MLADEGA KOMUNISTA, AKTIVISTA IN PARTIZANA

Sekretar
Božo ga je tam sprejel tudi v komunistično partijo, kar je
smatral kot veliko priznanje in čast, kar je njegovo zavzetost
za delo le še povečalo in okrepilo. Dobil je tudi ilegalno ime Špik
v spomin na mesto, kjer je postal član KPJ.

Takoj se je lotil povezovanja mladine, ki je bila zaradi are-
tacij in terorja v letu 1942 oslabiljena. Organiziral je aktiv
SKOJ in mladine, ustanavljal je manjše grupe in si pridobil
širok krog sodelavcev na Dobravi in okoliških zaselkih in vaseh.
Vzgajal in učil je nove tovariše in jih vključeval v organizirani
boj in delo. Znana so imena, kot Milan Kalan- Klek, Štefica
Mikulič, Adolf Sodja, Tončka Jensko in mnogi drugi, kasnejši
borci NOV in zavedni aktivisti, takrat še mladinci.

10

ŽELEZAR

Sredi januarja 1944 ga je okrajni komite KPS poslal v partijsko šolo v Cerkljo. Odpeljal se je z vlakom v Škofjo Loko, naprej pa z vprego na dom svojega dekleta v Železniki. Skupaj z njo je odšel v Farji potok na javko v Sturmu, kjer je bila Marija poznana. Le s težavo sta premagovala strma pobočja v visokem snegu, on še vedno bolan, ona pa je nosila njegovega otroka. Čakala sta na določeno zvezo in pozno zvečer so se res pojavili borci Krtinove čete iz komande Gorenjskega vojnega področja, mrkih obrazov in zaskrbljeni, še vsi pod vtisom zverinskega pokola gojencev partijske šole v Cerklju, za kar Špik še ni vedel. Do zgodnjih jutranjih ur so govorili o izdajstvu v Cerklju, katerega posledica je bilo preko 40 padlih tečajnikov. Prenehala je delovati tudi partijska šola, ki je dala idejno in marksistično osnovo marsikateremu našemu borcu in funkcionarju političnih in partijskih organov. Torej šole ni več, sporočili so mu, naj se vrne in stvar pojasni svojemu komiteju.

Z Marijo sta se vrnila v Železnike. Ona je od tam odšla na Dobravo k njegovim staršem poizvedovat, če se med tem ni kaj dogodilo, če slučajno njegova pot ni izdala. Vse je bilo še v redu in naslednji dan je bil Špik spet med svojimi mladinci na Dobravi. Nihče ni posumil o vzroku njegove nekajdnene odsotnosti. Z Marijo sta se sestala še zadnjič konec februarja 1944 v Kranju, kjer ji je zaupal, da bo odšel v partizane, v ilegalo, ker ga gestapo nadzoruje in da že tako ne spi in se ne zadržuje doma. Prenočeval je pri vaščanih, aktivistih OF. Doma so mu gestapovci pretaknili stanovanje, toda previdni Špik ni za seboj puščal sledov – našli niso ničesar. Da je bilo njegovo delo jeseniškemu gestapu znano, je dokaz v tem, da se je hišne preiskave desetega marca 1944 udeležil sam Clement Druschke; ker je bila preiskava neuspešna in tudi Špika ni bilo doma, je odvedel njegovega očeta in ga poslal v Dachau, kjer je bil do konca vojne.

PREDSEDSTVO OK SZDL O ZDRAVSTVENI IN ŠTIPENDIJSKI POLITIKI

Preteklo sredo, 16. marca, je predsednik Zdravko Črv sklical redno sejo predsedstva občinske konference SZDL Jesenice in v razpravo predlagal: poročilo in sprejetje sklepov problematike konference o zdravstvu, poročilo skupne komisije o štipendiranju iz združenih sredstev in pristop k samoupravnemu sporazumu o osnovah srednjeročnega plana časopisnega podjetja Glas Kranj in sprejem akta o ustanovitvi izdajateljskega sveta kot družbenega organa pri ČP Glas.

Že v uvodu je poročevalec o poteku in oblikovanju zaključnih na problematski konferenci o zdravstvu Janko Burnik poudaril, da kljub temu, da zdravstvo zajema širok interes delovnih ljudi in občanov, so se konference udeležili le trije delegati od enajstih krajevnih skupnosti, medtem ko je bila udeležba iz organizacij združenega dela boljša. Dejal je, da je svet za zdravstvo in zdravstveno politiko verificiral predstavljeni predložitveni ugotovitve in sklepe s pripombo, da so premalo konkretni, in jih predlaga v sprejem tudi predsedstvu.

V razpravi, ki je sledila, je bilo rečeno, da so ugotovitve, oziroma sklepi premalo konkretni in da so premalo objektivizirane ocene o rezultatih zdravstvenega varstva, ki se povezujejo tudi s prizadevanji združenega dela za izboljšanje tehnologije, pogojev dela, delovnega okolja, življenjskih pogojev in podobno. Poudarjeno je bilo tudi, da bi moral v gradivu biti večji poudarek na uresničevanju ustavnih družbeno-ekonomskih odnosov v zdravstvu, ugotovljeno pa je bilo tudi, da je iz gradiva povsem izpadla poudarjena zdravstvena skrb za borbe narodnoosvobodilne borbe.

S temi pripombami in ugotovitvami so potrdili dokument, oblikovan na problematski konferenci o zdravstvu v občini, ki bo osnova za nadaljnje delovanje občinske zdravstvene skupnosti, kakor tudi zdravstvenih organizacij.

O težavah pri štipendiranju iz združenih sredstev in o sprejetih stališčih in sklepih problematike konference o izvajanju štipendijske politike v občini je uvodoma spregovoril predsednik skupne komisije podpisnik samoupravnega sporazuma za štipendiranje študentov in učencev v občini Jesenice Viktor Brun. Celotno gradivo pa so delegati predsedstva prejeli tudi v pisni obliki. Govornik je med drugim poudaril, da je bila na področju solidarnostnega štipendiranja iz sredstev, ki jih v solidarnostni sklad občine prispevajo organizacije združenega dela, v preteklosti vrsta težav, ki so štipendiranje pripeljale v zelo težek položaj, oziroma do ukinjanja in neizplačevanja štipendij v času šolanja. To so povzročili preohlapljivi cenzi za pridobivanje solidarnostnih štipendij, kar je v nekaterih občinah doseglo velik razmah, ob solidarnostnem prelivanju sredstev med občinami. Omenjal je tudi liberalizem na področju štipendiranja, to je, neupoštevanje resničnih kadrovskih interesov in potreb družbe, pomanjkanje selektivnega mehanizma pri dodeljevanju solidarnostnih štipendij, vprašanja poklicnega prosvetljenja in usmerjanja.

V razpravi je bilo rečeno, da je štipendijska politika dobro in jasno opredeljena, vprašanje je le, kako se izvaja. Poudarjeno je bilo, da štipendijska politika mora biti instrument kadrovske politike in da bodo potrebni na področju poklicnega usmerjanja večji napori, da se bodo interesi učencev, oziroma študentov mladine in združenega dela bolj pokrivali. Omenjali so tudi vprašanje uresničevanja delitve osebnega dohodka po delu in rezultatih dela, ne pa, da je formalna izobrazba eden

najpomembnejših elementov pri višini osebnega dohodka, kar nima ločnat vpliva na poklicno odločanje.

Pripomnimo naj, da po januarjskih podatkih prejema v jeseniški občini štipendije iz solidarnostnega sklada 454 učencev, oziroma dijakov in študentov na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah. Ko bi k temu pristeli še kadrovske štipendije v občini, samo v železarni Jesenice jih je v zadnjem šolskem letu 411, potem po grobi oceni okrog 70 % mladih v občini pri svojem nadaljnjem šolanju prejema štipendije.

Na seji so obravnavali tudi predlog samoupravnega sporazuma o osnovah srednjeročnega plana časopisnega podjetja Glas Kranj in sklenili, da na teh osnovah ne morejo pristopiti kot soustanovitelji Glasa k podpisu. Sporazum je namreč zelo konkreten v obveznostih ustanoviteljev do Glasa, manj, oziroma veliko manj pa do samega sebe, oziroma v obvezah do posameznih občin podpisnic sporazuma. Poleg tega se v sporazumu Glas pojavlja kot delegatskih informacij v nesprejemljivem tržnem odnosu, to je, še z dodatnim plačevanjem teh informacij, čeprav je danes povsem jasno, kar opredeljuje tudi ustava in zakon o združenem delu, da delegatske informacije morajo biti sestavina temeljne vsebinske zasnove glasila.

Sprejeli pa so akt o ustanovitvi izdajateljskega sveta kot družbenega organa pri ČP Glas in pooblastili izvršni odbor predsedstva, da pripravi predlog kandidata za delegata jeseniške občine v tem svetu.

LETNA SKUPŠČINA ZB NOV V PLANINI POD GOLICO

Skoraj tri četrtine članstva so napolnile dvorano v domu pod Golico, ob letni skupščini ZB NOV, v naši obmejni krajevni skupnosti. Pregledali in kritično so ocenili kar precej bogato boro preteklega leta, le delegacija v krajevni skupnosti v konferenci SZDL bo v bodoče morala biti bolj aktivna pri uresničevanju politike KS. Osrednja akcija v preteklem letu je bilo srečanje koroskih partizanov in odkritje spominske plošče Ivanu Čeru, padlemu rojaku z avstrijske Koroske, na Suhem sedlu pod Golico. Za novi prapor ZB NOV so člani in krajevni prispevali 4.500 din, poleg tega pa so za spomenik v Dražgošah prav vsi darovali po 20 din. Udeležili so se proslav v Dražgošah Bohinju, v Železarni in drugje, obiskali pa so tudi graničarje ob njihovem prazniku in dnevu JLA.

V programu dela za letos so se obvezali, da bodo s krajevno konferenco SZDL organizirali množični pohod na Pristavo, kjer bo osrednja občinska proslava letošnjih jubilejev ZK in tov. Tita. Pohod bo po znani partizanski poti. Svojo proslavo bodo imeli ob praznovanju krajevnega praznika, v Planini. Z mladinskimi aktivom bodo imeli sestanek in obrazložili vlogo in pomen dela in

organiziranja v enotah in organih odbora za LO in DS ter v civilni zaščiti. V SLO bodo vključili več žena in mladink in jim pojasnili prispevek žena v NOB. Za odlikovanje bodo predlagali še tiste zaslužne člane, ki doslej še niso bili odlikovani, ter pomagali pri reševanju vlog za priznanje posebne delovne dobe z dvojnimi štetjem. Še naprej bodo tesno sodelovali s svetom KS in konferenco SZDL, mladino ter graničarsko enoto na njihovem obmejnem področju.

Jože Klinar-Budnar je obsodil ravnanje gestapovca Druschkeja in pojasnil, kako ga je osebno pretepal kot osumljenega sodelavca OF na Gestapu oktobra 1944. leta. Skupščina se je pridružila zahtevi drugih organizacij ZB NOV, da pride ta vojni zločinec pred sodišče in da ga kaznujejo. Ne obsojajo pa le zločinca, ampak nacizem kot največje zlo v drugi svetovni vojni, ki še danes v drugih oblikah počenja zločine, je rečeno, poleg drugega, v pismu.

Borčevski organizaciji bo predsedoval Oto Smolej, ki je že doslej v njej prizadevno sodeloval. AL

POŽARNA VARNOST – POMEMBEN DEL DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Po uspeli in dobro obiskani letni skupščini gasilskega društva na Blejski Dobravi je na novo izvoljeni odbor že pričel delati pri uresničevanju sklepov in delovnega načrta za letošnje leto. Na prvi seji so razdelili dolžnosti in programirali delo za prvo polletje. Že ta teden bodo namestili štiri nove gasilske omare s pripadajočimi cevmi in ročniki v Lipcah in novem naselju, s tem bo tudi na tem območju poskrbljeno za prvo silo. Skupaj je nameščenih v krajevni skupnosti že 12 takih omar, ki jih bodo tudi prekontrolirali in opremili s potrebnim inventarjem.

Požarna varnost postaja pomemben del naše družbene samozaščite. Uredili bodo tudi tri nove nastavke za hidrante. Čakajo jih tudi naloge pri ureditvi doma, ker so se obvezali, da bodo prepletkali stolp za sušenje cevi in okna ter vrata, ob nastrešku pa bodo prizidali sejno sobo, ki bo primerna za sestanke društvenih organov in delovne sestanke enot civilne zaščite, ki ima tudi tam svoje prostore.

Najobsežnejša naloga društva pa bo v tem, da v mesecu aprilu in maju pripravi tečaj za izprašane gasilce,

člane, mladince in pionirje ter žensko deseterino. Pričakujejo, da se ga bo udeležilo vsaj trideset slušateljev. Tu so zajeti tudi člani gasilske enote CZ, ki še nimajo izpitov. Učni program bodo vodili gasilski častniki in obsega predavanja iz organizacije gasilstva, praktično delo, osnove iz prve medicinske pomoči, poznavanje in rokovanje z gasilskimi aparati in stroji ter naloge civilne zaščite po novem zakonu o LO in DS.

Pri svojem delu se bori s finančnimi problemi, ker ni zadosti sredstev za nabavo manjkajočih kvalitetnih cevi in orodja za reševalno enoto ter gašenje gozdnih požarov. Dobravski gasilci so aktivno vključeni v dogajanja v krajevni skupnosti, s katero tesno sodelujejo, posebno pa sta opazna njihov delež in prizadevnost v enotah civilne zaščite. Dohodek lanskega srečevala so v celoti namenili za ureditev doma, nabavo oblek za pionirsko deseterino in nakup motorke za pionirje. Poleg tega pa redno vse akcije izvajajo udarniško, tako pri lanskem ureditvi cistern kot pri vzdrževanju osnovnih sredstev in inventarja. AL

Na 15. seji izvršnega sveta OS Radovljica, 15. marca, so obravnavali srednjeročni program razvoja kemične tovarne Podnart, informacijo o gibanju gospodarstva v občini na podlagi zaključnih računov delovnih organizacij za 1976. leto, predlog družbenega dogovora o usklajevanju davčne politike občin v SRS, dopolnitve odloka o posebnem občinskem prometnem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve, predlog o režimu prometa na gozdnih cestah GG Bled, informacijo o izlivu nafte v kanalizacijo na Bledu, predlog soglasja k izkoriščanju kamnoloma v Kamni gorici in soglasja za zaposlitev 5 do 7 delavcev pri zasebnih obrtnikih.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je v sodelovanju z občinskim odborom ZRVS 14. marca organiziralo posvetovanje o aktivnosti mladih v pripravi na SLO, o nalogah v zvezi z dejavnostjo ZSMS v študentskem učnem centru na Pokljuki ter o izvajanju akcijskega programa OK ZSMS na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite v 1977. letu.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL Radovljica je na 41. seji, 11. marca, ocenil delo občinske zveze organizacij za tehnično kulturo. Najbolj pereče je vprašanje financiranja zlasti radio amaterskih krožkov in ALC Lesce, zato bodo sklicali posvet radioamaterjev s predstavniki sveta za LO, varnost in družbeno samozaščito ter telesnokulturno in izobraževalno skupnostjo, da bi se dogovorili za enotno akcijo usposabljanja in financiranja. ALC Lesce bi zaradi širšega družbenega pomena za Gorenjsko morale sofinancirati tudi druge gorenjske občine, o čemer bi podpisali poseben družbeni dogovor.

Komisija za idejnopolično dejavnost pri predsedstvu OK ZSMS Radovljica je 17. marca na sestanku z mentorji OO ZSMS v osnovnih šolah razpravljala o tekočih nalogah mentorjev. Dogovorili so se tudi o pripravi za sprejem letošnje zvezne štafete mladosti in o prireditvah ob rojstnem dnevu predsednika Tita.

Lanskoletni izvoz delovnih organizacij radovljajske občine je bil realiziran v višini 27 milijonov dolarjev, kar je 30 % nad izvoznimi rezultati leta 1975. Tudi plan izvoza za lani je prezežen za 13 %. V strukturi izvoza so dosegli največji delež v Elanu Begunje s 25,4 % celotnega izvoza v občini, v Plamenu Kropa 18,9 %, v Verigi Lesce 18,7 % prav toliko pa tudi v LIP Bled. Izvozne delovne organizacije so usmerile na konvertibilno tržišče 71,8 % vsega izvoza, pri čemer ima največji delež Elan, ki izvažata na to območje kar 95 % izdelkov.

Koordinacijski odbor za odnose z zamejskimi Slovenci, zdomci, in drugimi jugoslovanskimi narodi pri OK SZDL Radovljica je v petek, 18. marca, organiziral v veliki sejni dvorani občinske skupščine širši posvet o pomenu oimskih sporazumov in o položaju Slovencev v Italiji. O tem sta govorila predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze iz Trsta Boris Race ter predstavnik slovenske mladine v Italiji.

V I. tromesečju 1977, bodo iz občinskega proračuna prejele, glede na zakon o začasnem financiranju splošne porabe, KS naslednje dotacije: Begunje 49.850 din, Bled 160.881, Boh. Bistrica 116.458, Boh. Bel. 26.038, Brezje 34.825, Gorje 93.072, Kamna gorica 15.298, Koprivnik-Gorjue 17.451, Kropa 23.306, Lanoševci 40.719, Lesce 65.928, Ljubno 38.841, Močnje 14.282, Podnart 32.983, Radovljica 129.946, Ribno 48.813, Stara Fužina 36.564, Srednja vas 31.578, Srednja Dobrava 26.869 in Zasip 14.127 din.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 14. seji, 10. marca, izreklo soglasje, da se namesto dosedanjega sekretarja občinske skupščine Juleta Vobica, ki odhaja v pokoj, na njegovo mesto imenuje Anton Toman z Brezij, ki je zaposlen v zemljiški knjigi. Za kandidata novega predsednika OK SZDL pa je predsedstvo sklenilo opraviti širše evidentiranje po vseh KO SZDL v občini.

Na predlog TD Pokljuka, s katerim soglasja svet KS Koprivnik-Gorjue, bo izvršni svet OS Radovljica na prihodnji seji vseh zbora občinske skupščine predlagal v potrditev odlok o imenovanju ceste od vasi Koprivnik do grobišča NOB na Goreljeku, po kateri so hodili borci 3. bataljona Prešernove brigade v noči od 14. na 15. december 1943. Cesta bi dobila naziv Pot 3. bataljona Prešernove brigade.

Komisija za vzdrževanje občinskih stavb pri izvršnem svetu SO Radovljica v 1977. letu načrtuje njuna vzdrževalna dela na krajevni uradih Bled, Podnart in Bohinjska Bistrica za kar je predvidenih skupaj 55.000 din. Na Bledu bodo uredili tudi poročno sobo.

Izvršni odbor Izobraževalne skupnosti Radovljica je za 1977. leto v okviru srednjeročnega programa izgradnje vzgojno izobraževalnih objektov sklenil obnoviti šolsko zgradbo v Ljubnem. Za obnovo so se zavzele vse krajevne organizacije in KS, ki bodo zagotovile udeležbo vseh krajanov s samopripravo, prostovoljnimi delom in materialom. Od skupne naložbe v višini 1.100.000 din bo izobraževalna skupnost iz sredstev združene amortizacije osnovne šole Radovljica namenila za obnovo 830.000 din, manjkajoča sredstva pa bodo prispevali krajevni Ljubnega sami.

Na 5. seji KK SZDL Bohinjska Bela, 10. marca, ki so se je udeležili tudi predstavniki občinskih DPO, skupščine, izvršnega sveta, stanovanjske in izobraževalne skupnosti ter vodstvo osnovne šole Bled, je bila osrednja točka dnevnega reda obnova ob lanskem potresu poškodovane podružnične šole na Bohinjski Beli. Sklenili so, da bodo takoj začeli s sanacijo temeljev in zidov objekta, naker bodo nadaljevali s obnovitvenimi deli, pri čemer bodo razen učnih prostorov pridobili tudi dve stanovanji za učitelje.

V občinski organizaciji ZB NOV Radovljica, ki šteje 3.400 članov, od teh jih ima 1.036 status borca pred 9. 9. 1943, so kljub razmeroma uspešnem reševanju stanovanjskih vprašanj še vedno pred problemom, kako zagotoviti primerna stanovanja še za 15 borcev. Računajo, da bodo najmanj 11 stanovanj zagotovili do konca 1978. leta, ostala pa v 1979. letu.

Svet KS Kropa si je v 1977. letu po programu zadal nalogo, da bo za pretvornik II. TV programa namenil 57.787,60 din, za asfaltiranje ceste Lipnica-Brezovica 100.000, za projekt in zemeljska dela na športnem igrišču 50.000, za ureditev razsvetljave na Stočju 20.000, za nadaljevanje gradbenih del pri poslovnih vežici 100.000, za redna komunalna dela 80.000 in za nabavo sredstev za civilno zaščito 30.000 din.

V skladu z zakonom o ljudski obrambi, varnosti in družbeni samozaščiti je izvršni svet OS Radovljica ustanovil občinski štab civilne zaščite, ki šteje 6 članov in prav toliko namestnikov. Za poveljnika štaba je imenovan Jule Vobit, za namestnika pa Bojan Lavrh.

Prihodnji teden bodo zasedale skupščine vseh SIS družbenih dejavnosti radovljajske občine. Razpravljale in potrjevale bodo poslovna in finančna poročila za 1976. leto in smernice o začasnem financiranju polletnih programov za 1977. leto. Delegati bodo spregovorili tudi o novih izhodiščih za samoupravne sporazume temeljev srednjeročnih načrtov razvoja SIS in o minimalnih standardih.

Od 17. do 19. marca se je v Radovljici začel prvi del uvodnega seminarja za nove člane in kandidate ZK, ki ga v sodelovanju s komitejem OK ZK organizira delavska univerza Radovljica. Drugi del seminarja se nadaljuje od 31. marca in bo sklenjen 2. aprila, zanj pa se je prijavilo nad 50 slušateljev.

Nazvalje potresnim poškodbam, ki so močno prizadele dejavnost KUD Triglav Srednja vas v Bohinju, so prizadevni amaterji, zlasti folklorna, dramska in pevska sekcija, v 1978. letu pokazali izredne uspehe. Takšno oceno so izrekli na občnem zboru društva v soboto, 12. marca, na katerem so izvolili nov upravn in nadzorni odbor ter sprejeli letošnji program dela. Razveseljivo je zlasti dejstvo, da večino članstva predstavlja mladina.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive je gostovalo žepno gledališče Poldeta Bibića v petek, 18. marca, v Bohinjski Bistrici, v soboto, 19. marca, na Bohinjski Beli in v nedeljo, 20. marca, v Kropi. Znan gledališki umetnik je predstavil Jureta Kislingerja monokomedijo Debele zgodbe Petra Fuleža, s katero je navdušil številne gledalce.

Po podatkih muzejev radovljajske občine je v 1976. letu obisk v vseh muzejih in stalnih zbirkah močno porasel. Skupaj so zabeležili 71.330 obiskovalcev, od teh v Muzeju talcev Begunje 40.012, v Kovskem muzeju Kropa 14.915, v Čebelarstvu muzeju in Linhartovi spominski sobi Radovljica 7.577, v Sivčevi hiši 9.229 in v Muzeju planšarstva v Stari Fužini 1.500 obiskovalcev.

Dramska skupina DPD Svoboda Podnart je pod vodstvom režiserja Ivana Ertena v okviru kulturne akcije za delovne kolektive v nedeljo, 13. marca, popoldne gostovala v Ljubnem. Kljub lepemu nedeljskemu popoldnevju si je igra Boeing-boeing ogledalo okoli 80 domaćinov. Zvečer pa so gostovali v Bohinjski Češnjici, in to v nabito polni dvorani.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

S SKUPNIMI MOČMI DO AKADEMIJE NA VISOKI UMETNIŠKI RAVNI

V sredo, 16. marca, se je prvič sestal pripravljalni odbor za izvedbo proslave ob štirideseti obletnici ustanovitve KPS, ki so ga imenovali na osmi seji sveta zveze komunistov v krajevni skupnosti Lesce, sestavljajo pa ga predstavniki sveta ZK v krajevni skupnosti, osnovnih organizacij ZKS, KK SZDL, OO ZSMS in KO ZB NOV.

Proslava naj bi bila predvidoma 26. aprila ob 19. uri v avli osnovne šole F. S. Finžgarja v Lescah, imela naj bi obliko akademije in trajala približno uro in pol. Vsi prisotni so bili enotnega mnenja, da mora biti akademija, ki bo posvečena vsem pomembnim dnevom v aprilu in maju (40. obletnica ustanovitve KPS, ustanovitve OF, praznik dela, dan zmage in dan mladosti), na visoki umetniški ravni in da bo zato treba angažirati vse kulturne delavce v krajevni skupnosti, tako člane DPD Svoboda – godbo na pihala in pevski zbor, dramske sekcije pri OO ZSMS Lesce, osnovnošolski pevski zbor in KUD Veriga. Posebna skupina je zadolžena, da sestavi scenarij in režisersko uskladi sestavne dele akademije, sceno pa bodo uredili aranžerji TP Murka.

V slavnostnem govoru, ki ga bo imel najstarejši član ZKS v Lescah, pa bodo poudarili zgodovinski pomen predvojnega delavskega gibanja v Lescah in delo skojcevcev pred revolucijo in med njo. Gradiva je dovolj, saj so bile Lesce pred vojno močno delavsko središče, o gibanju samem pa zbira podatke in bodo izdali tudi knjigo.

Čeprav se zdi, da je časa še dovolj, se člani pripravljalnega odbora zavedajo, da bodo morali v tem mesecu dni trdo delati, da bo akademija zares uspela. To pa bo hkrati pomemben prispevek h kulturnemu življenju v Lescah in dokaz, da takega delovanja tudi pomanjkanje ustreznega prostora ne more zavreti.

M. V.

GORENJSKI MUZEJ REVOLUCIJE NAJ BI BIL V BEGUNJAH

Pokrajinski odbor OF za Gorenjsko je na seji, 26. avgusta 1976, sklenil, da prevzame vse dosedanje poudarje in predloge za ustanovitev muzeja revolucije na Gorenjskem. Vdilo za ta sklep je bila ugotovitev, da je Gorenjska dolžna zaradi svoje bogate zgodovine in še posebej revolucionarne preteklosti celovito prikazati predvojno napredno delavsko gibanje, narodnoosvobodilni boj, kakor tudi povojno obdobje, in sicer na način, ki bo strokovno, oblikovno dognano in najširšim ljudskim množicam privlačno ter trajno predstavljati ta čas.

Zato na Gorenjskem obstaja misljenje, da je treba združiti vsa prizadevanja na področju zgodovinskega in prikazovanja naše revolucije in jih uskladiti v enoten koncept. Sedanji Gorenjski muzej in oddelki NOB pri drugih muzejih v sedanji organiziranosti niso mogli v celoti ovrednotiti vloge partije, revolucionarnosti delavskega razreda in

našega oboroženega boja na Gorenjskem ter v vsej možni širini prispevati svoj delež k ohranjanju in razvijanju revolucionarnih tradicij ter ugotovitvi našega samoupravnega socializma.

Osnova pomanjkljivosti muzejskih prikazov deleža revoluciji na Gorenjskem je, da niso kompleksni. Častna izjema je ureditev celic na smrt obsojenih v stranskem pritličju zaporov v Begunjah in nekatere zbirke in diapozitivi v muzeju v Kranju. Vendar pa večina sedanjega prikaza NOB in delavskega gibanja bolj spominja na stalno razstavo fotografij in dokumentov kot pa na muzejski prikaz.

Vse to je vplivalo, da na Gorenjskem tačas v okviru družbenopolitičnih organizacij razpravljajo o ustanovitvi tega muzeja. Smatralo, da bi bili za to najbolj primerni prostori nekdanjega gradu v Begunjah, kjer je bila med okupacijo gestapovska mučilnica na Gorenjskem.

B.

AVSTRIJSKI LOVSKI APARAT D 3 PRISTAL NA PLAVŠKEM TRAVNIKU

Tako bi se verjetno glasila novičarska vest pred šestdesetimi leti, ko je jeseni leta 1917 na plavškem travniku na Jesenicah zaradi okvare motorja zasilno pristalo avstrijsko lovsko letalo tipa D 3.

Mnogi Jeseničani se atraktivnega dogodka še dobro spominjajo. Poleg objavljene fotografije letala obstajajo v privatni lasti še štiri fotografije.

Nenavaden in za Jesenice enkraten dogodek, saj je pristanelek letala edini znani primer, da je v jeseniški dolini pristalo letalo, nas spodbuja k oživitvi dogodka, ki bi ga lahko opisali mnogi Jeseničani. Na fotografiji, ki jo je po Jožu Bertonclju tehniškemu muzeju železarne Jesenice posredoval Janez Pristov, so prepoznani Janez Pristov, tedaj član telovadne vrste Sokola in član olimpijske telovadne vrste, Slavko Smolej z Murove, Rudi Peklar, rudarski inženir, Polde Korošec z Jesenic in Miklavčič, trafikant na Jesenicah. S pomočjo občanov bi lahko prepoznali še več ljudi s fotografije in zbrali še več spominov.

Lovsko letalo D 3, imenovano lovski aparat, je bil lesen enosred z 9 do 10 metriskim razponom kril in prevlečen s celoniranim platnom. Hitrost letala je bila čez 200 km na uro, povzpelo pa se je lahko sedem do osem tisoč metrov visoko. Letalo je bilo enomotorno in oboroženo z mitraljezom Schwarzlose, ki je bil fiksiran v kljunu letala. Posebna tehnična zanimivost je bila regulacijska naprava, ki je sprožila strel, ko se je propeler zavrtel mimo mitralješke cevi, kar pa se vedno ni dobro izteklo.

Letalo je upravljal avstrijski oficir. Po pristanku ga je zastražil Konrad Ažman, tedaj orožnik na Jesenicah.

Ko je letalo pristalo, se je pilot oficir izgovoril na okvaro in sam pričel popravljati motor. Z izgovorom na poizkusni let je pognal letalo po plavškem travniku, se dvignil in osuplim Jeseničanom izginil izpred oči. Spomin na letalo je ostal in ga lahko označimo kot krajevno zgodovinsko zanimivost.

Janez Zurec

Avstrijsko letalo na plavškem travniku

BEREŠ PESMI: DA – NE!

Tole z naslovom mislim popolnoma resno. Vsakdanje izkušnje nam kažejo, da beremo v knjižnicah in v knjigarnah le redko zaidejo med police s pesniškimi deli (da sem o tem, kako malo beremo, to pot previdno tiho). Še tisti del srednješolske mladine, ki resnično prebere knjige za obvezno čtivo (drugi jih prepišejo iz druge ali iz tretje roke), se pesmim ali verzificiranim oblikam izogne, če se le da. — Kje je pravzaprav vzrok, da je večini pesniška oblika tako odvratna? Ne vem. Verjetno je vzrokov toliko, kolikor je bralcev, ki pesmi odklanjajo. Meni pa, ki mi branje pomeni toliko kot branje dobre knjige (kolikor zaradi poklicnega zanimanja ali ubijanja dolgega časa ne sežem po trivialni literaturi), so pesmi še vedno pri srcu. Mogoče se bo kdo izmed vas odločil in jih bral z mano na nov način, tako da nama ne bo šlo le za tisto vrhno plast, ki jo literarnoteoretsko poimenujemo fabula, ampak za jezik, za stil, za variante, za vse tisto, kar s čustvi gradimo na podlagi golega besedišča. Tistega, ki noče brati, ne vabim za sabo Naj kar zdaj neha brati in pozabi na vse skupaj.

SLOVANSKA MEHKOKA

Za začetek si vzemimo kaj lažjega, Josipa Murna, na primer. O njem že veliko vemo, poznamo več izborov njegovih pesmi, zbrano delo, resne, znanstvene študije... Skratka, vse, kar o njem že vemo, je obremenilo našo voljo in sposobnost, da bi ga samostojno brali. Ob znanih pesmih nam z levega ramena v uho speče vražiček tisto, kar smo že slišali o njih ali brali: biografski podatki (oh, jej, Alma Souvanova), sodbe, začeni s Prijateljevim esejem — tja do Zbranega dela, ki ga je uredil Dušan Pirjevec. Dobro je, da sicer o tem nekaj vemo, še bolj pa, da poskusimo odriniti ves ta literarnozgodovinski balast v ozadje in stopimo k pesmi čim bolj »čisti«. Zato se na to, kar je o pesniku zapisano, ne bomo ozirali, ampak bomo poskusili, dokler bo šlo (drugače si bomo le pomagali s spoznanji literarne zgodovine), pesmi samo brati. Da nam bo to opravilo še lažje, bomo vzeli kar se da dostopen izbor Murnovih pesmi — Topol samujoč, ki je izšel l. 1967 pri Mladinski knjigi v Ljubljani kot 97. zvezek zbirke Kondor, uredil pa ga je Dušan Pirjevec, čigar so tudi spremena beseda in opombe.

Denimo, da se nam knjiga odpre na deseti strani, kjer sta dve pesmi: Srpan in Mislil sem na prošle dni. Preberimo si ju!

SRPAN

*Že dan za gorami se svita,
in veje že jutranji hlad,
v meglo že dežela zavita,
in sanja še stari grad.*

*Na daljnem, zbledelem tam vzhodu
iz noči mladi dan krvavi,
po ranem, po vetrnem svodu
oblaček vesel se podi.*

*Ah, kdaj šele, mila, iz pernic
izvabi te zlati dan
in tja mimo nun svetovnic,
kjer beli blešči samostan?*

*Kdaj v srcu mi šele zbudi se
tak dolgo že mrtva radost?
Kdaj mi sonce vzgori, razžari se
in ljubezen in up in mladost?*

MISLIL SEM NA PROŠLE DNI

*Mislil sem na prošle dni,
mislil na sedanje,
sreč po vejah mi blešči,
palo ivje nanje.*

*Slana že in mraz pekoč,
prišli so vetrovi,
prešla je Mihelska noč,
tu so zimski dnovi!*

*Tu, ah, zima je sopeč
v cokolah in s kožuhom,
in napuh moj ves je preč,
saj ni nič z napuhom...*

*Mislil, poročim se ž njo,
pa vas vabim v svate —;
plesal z ženko bom svoj
do vse zore zlato!*

Pustimo enkrat za spremembo v nemar vse, kar o nastanku pesmi vemo, ne zanima nas, kdaj in zakaj jo je Murn napisal, figo nas briga, kaj drugi mislijo o teh dveh pesmih.

Že na prvi pogled ugotovimo med njima bistveno razliko in ta razlika nas hkrati vodi v podobnost: Obe pesmi, vsaj zdi se tako, govorita o nekem dogajanju v dveh letnih časih, pozimi in poleti. Pri prvi že iz naslova razberemo, da gre za julij, druga se zdi po naslovu bolj refleksivna, saj govori o preteklih dneh. Pa še po nečem sta si pesmi podobni: obe sta kratki, imata po štiri štirivrstične kitice, s skrajno preprostinimi rimami (a, b, a, b/ c, d, c, d/ e, f, e, f/ g, h, g, h) in s skrajno preprostim besediščem: sem pa tja je

že zamenjan vrstni red in pogojno (ko bi jih na vsak način hoteli najti, drugače jih niti ni) trije enjamementi.

Skratka, pesem nam je domača, mogoče po svoji preprostosti spominja na ljudsko pesem, vendar je, kot bomo kasneje videli, prav ta navidezna preprostost skrajno prefinjena in namenska — in prav zato tudi skrajno učinkovita.

Kaj hoče pesnik z opisom dveh letnih časov, bi se lahko vprašali. Pa se raje vprašajmo: Ali gre tu sploh za letni čas ali hoče pesnik nekaj drugega? Mogoče refleksijo, kot bi lahko povzeli po naslovu druge pesmi? Zdaj je čas, da začnemo brati vsako pesem posebej, in prebrali jo bomo večkrat, ker ji bomo lahko »pokukali pod kožo« šele po večkratnem branju.

V prvi kitici prve pesmi gre resnično za opis poletnega jutra, svitanja. Pred nami vstaja pokrajina: gore so, jutranja sivina, hlad, ki je ravno pritisnil, megleno je in iz megle se luči (antropomorfiziran, ker sanja) grad. Kje je taka pokrajina? Ker smo še vedno pod vplivom tega, kar vemo o Murnu, bomo hitro rekli, da gre za Ljubljano, in si v misli priklicamo tisto razglednično Ljubljano v kičastih barvah in po možnosti še kakšnega nemarno pobarvanega zmaja zraven. Mogoče si je Murn, ko je pesem pisal, resnično predstavljaj Ljubljano. Nas pa to resnično figo briga. Murn je mrtve že celo večnost in nihče ne more priklicati v življenje tistega, kar je on pred tolikimi leti mislil, pa čeprav bi bil Murn še živ. Običajno si na podlagi svojih izkušenj in predstav naslikamo drugačen grad, ki vstaja zgodnjega julijskega jutra iz megle. Nekako vstane iz nas, ko pesem beremo in mehko in toplo nam je »pri duši«. Druga kitica naše kreiranje sveta iz naše zavesti še nadaljuje. Noč se je že zgubila v blede sivino in na vzhodu zakrvali dan (in presune nas spomin na tako jutro, ki smo ga doživeli že bogve kdaj — podoba pa je prelepa in ustreza tudi bolečini in žalosti, ki jo, čeprav ne vemo zakaj, občutimo ob toliki lepoti). Nebo je svod, ne samo zaradi rime, svod zategadelj, ker je tako čvrst in trden, ko se izvije iz sivine in ko mu veter prepodi megle. Zdaj se na modrečem nebu že podi en sam oblček, veselo podi. Sivine, megle in turbosti je konec, rodil se je vesel dan, kot je vesel oblček, ki si ga naslikamo na nebo, rodil se je, kot pravi pesnik kasneje, zlat dan.

S tem pa je podoba iz narave ali prispodob, kot bi učenjaško rekli tisti, ki se z literaturo poklicno ukvarjajo, konec. (Kakšne podobe ali prispodob iz narave, se upre tisto, kar je bil branju v nas nastalo. Ko pa je bil grad še pravkar tu ves siv in mahovnat in meglen. Ko je še vedno nekje blizu krvavega nebu. Ko so naša čustva še tako živa.) V tretji kitici stopi na plan mila, kot jo pesnik imenuje. Postavljena je v neko naravno okolje, ki je lahko v zvezi s prejšnjim ali pa tudi ne. Vendar se narava umakne v ozadje in prepusti prostor človeku. Tudi samostan je samo zato tu, ker gre ona mimo njega (tiste nune svetovnice so samo drugo poimenovanje za samostan). Dan je ohranjen le še posredno, je zlat in od njega se belo blešče zidovi samostana. Skratka, narava je svoje opravila, ko je vanjo stopil človek, vse čustvovanje in lepota, ki nam ju je zbudil nastajajoči dan, se prenese na človeka. (Če smo čisto natančni, tudi prej narave brez človeka ni bilo, saj jo gledamo s človekovimi — z našimi očmi).

Oboje, svitanje in mila pa sta pesniku le za povod v razmišljanje o sebi. (Pravimo pesniku — zaradi lažjega razumevanja, čeprav bi pravilno morali reči pripovedovalcu.) Kdaj se bo ponovno, tako kot vsako jutro vstane dan, zbudila v njem radost, ki je že dolgo mrtva? Kdaj bo njemu vstalo sonce, se pravi — ljubezen, up in mladost? Vse podobe iz narave so kontrast tiste, kar so priklicale v življenje — ugasli ljubezni (ona mu je samo še »mila«), brezupu in mladosti, ki je že prešla. Zakaj pa je še nam tako mehko pri srcu, čeprav gre za čisto tujega človeka, ki se razgalja pred nami in bi se mu, ko bi to dejansko storil pred nami, posmehovali? Gre preprosto za to, da se s tistim, o komer beremo, poistovetimo (identificiramo). Da so njegove tegobe naše tegobe in da — če preidemo kar k Murnu — mi objokujemo izgubljene mladost, ljubezen in upanje. Seveda pa moramo, ko je pesmi konec, s poistovetenjem prenehati (po Aristotelovu mora priti do katarze). Kajti pesem je, kot smo že prej, pri gradu, namignili na to, lepa laž, neresnica, izmišljotina. Skratka, stvari, ki v pesmi so, nikoli ni bilo v resnici, bile so samo v naši domišljiji, tudi če se je kdaj kaj podobnega zgodilo, si mi

tega nikoli tako ne moremo poklicati v spomin, da bi dogajanje obnovili.

Zdaj nam je tudi dostop do druge pesmi lažji. Za razliko od prve pesmi se ta začne z mislijo, če hočete, s človekom. Tudi ves ton je v primerjavi s prejšnjo pesmijo veselejši, bolj razigran, bolj ljudski. Kakšne so pretekle misli, ne vemo. Zvemo le, da je takoj po preteklosti pomislil na sedanost, ki je tesno povezana z zimo. Domnevamo, da je to zima; vsaj vse zunanje znake zime ima: srež, ivje; prešli so že časi prve slane, mraza, prešlo je Mihelovo, skratka, tudi na koledarju je zima. Prisopla je zima (ki je spet antropomorfizirana, kar kaže le, kako blizu je človeku vsa ta narava, jemlje jo kot sebi enako), v cokolah in s kožuhom (tudi v tem je podobna človeku). Zgodilo pa se je še nekaj, kar je za pesem še kako pomembno: z njegove, s pesnikovim, napuhom je konec. Zakaj — ne vemo. Ne vemo niti, od kod ta napuh. To, da je napuha konec, ima usodne posledice. Pesnik se bo z »njo« (očitno se obrača na določen krog ljudi, ki jim je znano, zakaj napuh in kdo je ona) poročil, nas vse pa vabi v svate, na ples, kjer bo plesal z ženo do zore.

Pesem je že ritmično veliko bolj razgibana kot Srpan, spominja na plesni ritem. Vse je lahkotno, vse se dviga od zemlje, predpust je, ko vsi plešejo, verjetno še tista zima v cokolah in s kožuhom. Zakaj ne bi potem plesal še verz? Se pravi, izkazalo se je nasprotno, kot smo v začetku mislili. Lahkotni Srpan, ki se je v začetku zdel tako čist in bel, je preko težko ritmičnih verzov prešel v resignirano, melanholično razmišljanje o »prošlih dneh«. Nasprotno pa na prvi pogled razmišljajoča pesem preide iz preteklosti v veselo, ohcetno sedanost.

Rekli smo že, da stilno pesem ni zahtevna. Sledi preprosti »metrični« shemi. (Za primer prva kitica Srpana:)

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

Presenetljivo so vsa iktična (mesta z naglasom) mesta strogo simetrična, vsa so realizirana, že pri prvi kitici lahko ugotovimo, da gre za strogo zaporedje, za strogo postavljena kompozicijska načela in da je ta preprostost sheme samo navidezna, ker je pač v skladu z vsebinsko in kompozicijsko zamisljivo pesmi. Tudi rime so na prvi pogled preproste, celo preveč običajne za današnjega bralca (dan — samostan, radost — mladost, sopeč — preč, njo — svojó). Nekaj je celo takih, ki so rime samo za slovenska ušesa, za druga pa asonance, ker nimajo skupnega opornega soglasnika (dni — blešči, na primer). Pa se kljub temu v celoti vklapljajo v strukturo pesmi, ne da bi nas motilo, da so preveč vsakdanje, skoraj že albumske. Verjetno so take prav zaradi hotene preprostosti pesmi. In tako je tudi celotno besedišče — preprosto, pregledno, jasno — in prav zaradi tega učinkovito.

Če sklenemo naše branje naključno izbranih Murnovih pesmi: Kaj nam te pesmi povedo? Vsaka od obeh pesmi je podoba človekovega sveta. Človekova je narava, zaradi človeka in po njem je narava in ves čas je gledana z njegovimi očmi. Prav zato je lahko podoba in kontrast človeku samemu, pa naj gre za tiho resignacijo, ki najde odmev in potrditev v rojevanju nekega poletnega dne, ali pa za igrivo, hkrati pa skrajno resno odločitev o poroki, ki je spet nasprotje zimi (kot nosilki neke negacije življenja, hkrati pa nosilki novega rojstva). Skratka, vsaka pesmica, pa najsi je na prvi pogled še tako preprosta, je mikrokosmos. Je pa vsa in v celoti Murnova, mehka, preprosta, igriva, melanholična na čase. Tako, da bi jo imenovali slovansko mehka, pa če verjamemo v narodni duh (dušo) ali ne. Tu pa bi že prešli meje navadnega, naključnega branja, ki bi ga lahko primerjali z opazovanjem, v interpretacijo. To pa ni naš namen. Kajti v začetku smo hoteli samo brati pesem.

In če vam je prav, bi v prihodnje, ko smo že spoznali delec alfabeta, z branjem nadaljevali.

M. V.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

KULTURNA IZKAZNICA OBČANA JESENIC

V. TELEVIZIJA OSTER KONKURENT

GREMO NA PRIREDITEV ALI PRED TELEVIZORJE?

Pogosto slišimo tezo, da televizija (in radio) konkurira »živim« oblikam kulturnega življenja. Ljudje se raje odločajo za udobno spremljanje programa pred ekrani kot za neposredno obiskovanje prireditev. Poleg tega televizija s svojimi elitnimi izvedbami dviguje zahtevnost in izbirljivost ljudi; domače ali bolj amaterske izvedbe jim sploh niso več všeč in podobno. To stališče smo želeli vsaj delno preveriti z dvema vprašanjema v anketi:

— Kaj vas najbolj ovira pri obiskovanju gledaliških predstav? (Med predloženimi odgovori so morali anketiranci izbrati dva, med odgovori je bil vključen tudi tale: gledališke predstave si ogledam po televiziji.)

— Kje raje gledate, na primer, gledališko predstav ali poslušate koncerte? (Med predloženimi odgovori so morali anketiranci izbrati enega, med njimi lahko tudi TV, radio, samo prireditev itd.)

Izkazalo se je, da med vsemi ovrhami pri obiskovanju gledaliških predstav najbolj izstopajo prenosi na televiziji. Bolj natančno:

— gledališke predstave si ogledam po televiziji	29,2 %
— nimam časa	23,2 %
— predalet stanujem	11,3 %
— ne opazim reklam, ne vem za predstave	7,5 %
— vstopnice so predrage	5,6 %

— Videti je torej, da se teza o konkurenčnosti televizije potrjuje.

Mogoče je, da so občani izbrali televizijo in pomanjkanje časa kot poglavitna krivca tudi zato, ker je to navsezadnje še najlepši in socialno najbolj sprejemljiv izgovor.

Toda televizija je očitno močan konkurent tudi po preverjanju na naslednje vprašanje. V celoti kar 41,3 % vseh občanov raje spremlja predstave na TV ekranih kot na samih prireditvah; ti občani predstavljajo domala enako močan »protitabor« onim, ki imajo raje neposredno udeležbo na prireditvah (43,4 %). Nazorno so razmerja prikazana na sliki 5.

KDO RAJE SEDI PRED TELEVIZORJEM?

Zanimiva ni le ugotovitev o obstoju »protiskupin«, ampak tudi o seštevju: kdo raje sedi pred televizorjem in kdo raje obiskuje prireditev? Naši smo pomembne razlike med poklici. Največ zagovornikov TV prenosov je pri gospodinjah (53,1 %) ter pri kmetovalcih in obrtnikih (53,6 %), najmanj pa med dijaki in študenti (25,3 %), ki imajo med vsemi poklicnimi skupinami veliko raje neposredno udeležbo na samih prireditvah (63,7 %).

Osebe z višjimi stopnjami šolske izobrazbe raje spremljajo prireditev v živo kakor pred ekrani, medtem ko je pri občanah z nižjimi stopnjami izobrazbe razmerje obrnjeno: raje sedijo pred televizorji ali radijskimi sprejemniki kot na prireditvah.

Prednost spremljanja TV in radijskih prenosov pred udeležbo na prireditvah se pomembno krepi s starostjo. Samo primer: med občani, ki imajo 15 do 24 let, jih je le 27,7 % za TV in radijske prenose, 58,7 % pa za udeležbo na prireditvah, medtem ko je 13,6 % neopredeljenih; med občani, ki imajo 45 do 54 let, so ta razmerja skoraj obrnjena: 50,3 % občanov te starosti daje prednost TV in radijskim prenosom, 29,3 % udeležbi

na prireditvah, 14,3 % je neopredeljenih. Natančno je razporeditev odgovorov razvidna na tabeli 7.

ZVEZA MED IZBOROM MESTA ALI NAČINA SPREMLJANJA KULTURNIH DOGODKOV IN STAROSTJO

Pogostost (v %)	televizija	radio	prireditev	vseeno + ne vem
15 do 24 let	27,2	0,5	58,7	13,6
25 do 34 let	42,2	0,5	43,2	14,1
35 do 44 let	46,4	3,0	61,1	9,5
45 do 54 let	50,3	6,0	29,3	14,3
55 do 64 let	46,2	6,6	38,7	8,5

Ljubitelji TV prenosov na eni strani in živih predstav na drugi strani se ne razlikujejo pomembno po spolu, med moškimi in ženskami torej ni razlik.

SREDSTVA MNOŽIČNEGA OBVEŠČANJA V MEDSEBOJNI PRIMERJAVI

Sedaj lahko potegnemo črto pod tri najpomembnejša sredstva množičnega obveščanja: časopise in revije, radio in televizijo. Pri tem pa se moramo vseskozi zavedati, da smo v raziskavi zajeli edino pogostost (frekvenco) uporabljanja teh občil. Izpustili pa smo druge atribute, ki so pri razlagi lahko odločilni, na primer, čas uporabljanja občil, vsebino ali program ipd. Naš pogled je zožen, a kljub temu pomenljiv.

Ako torej vzamemo kot kazalec »moči« za sredstva množičnega obveščanja pogostost pri njihovi uporabi, potem je na prvem mestu radio, saj ga redno poslušajo kar 65,9 % občanov, sledi TV s 56,5 % ter časopisi in revije s 46,6 %.

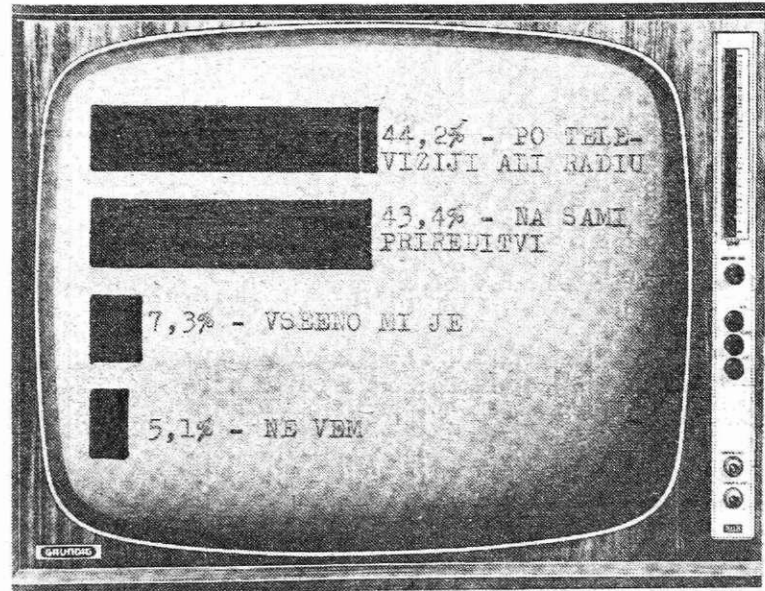
Prikazano prednost radia lahko morda pripišemo njegovi neodvisnosti od poklicne, izobrazbene, starostne in krajevne sestave prebivalstva. Videti je, da je radio skoraj univerzalno sredstvo za večino ljudi.

Televizija je očitno že izgubila značaj tehničnega čudeža, vendar je njen magnet kljub temu močan. Najbolj zveste gledalce ima med gospodinjami in osebami s 4 do 8 let šolanja ter med starejšimi občani. Več jo gledajo mestni prebivalci, manj ljudje z dežele. Mlajši, dijaki in študentje ter osebe z višjimi stopnjami šolske izobrazbe ne gledajo televizije toliko redno, iz navade ali zaradi življenjskega stila, ki se vrti okrog doma in družine, ampak povečini pogosto — večkrat tedensko, k čemur verjetno prispeva mnogo načrtnosti izbora programa.

Dokazano je, da je televizija pomemben konkurent živim oblikam obiskovanja kulturnih prireditev, zlasti še med skupino prebivalstva, ki se že sicer nagiba k sedenju pred televizorjem. Ne vemo pa, ali je ugotovljeno razmerje še nenačeto z novim gibanjem, ki se odraža v povratku ljudi na prireditev. Ta razveseljiva sprememba je namreč še sveža in vprašamo se lahko, ali je v teh anketnih rezultatih vračunana ali ne.

Časopisi in revije so najpogostejši med administrativnimi delavci in gospodinjami ter starejšimi občani. Najmanj berejo kmetje in obrtniki, medtem ko dijaki in študentje berejo bolj izbirljivo. Časopisi in revije so zelo odvisni od nivoja šolske izobrazbe, saj število bralcev močno narašča skladno z naraščanjem šolske izobrazbe občanov.

Franc Belčič in sodelavci

Slika 5: Kje raje gledate na primer gledališko predstav ali poslušate koncerte?

NOVICE NA POLICAH JESENISKE KNJIŽNICE

Nevil SHUTE: Čarobni piskač. Prešernova družba 1976.

Pred nami je eden najbolj nena-
vaden romanov na temo druge svet-
ovne vojne. Avtor je Anglež, po po-
ključu je bil letalski inženir in usta-
novitelj letalske tovarne. In vendar
je v prvih letih vojne našel čas za to,
da je napisal knjigo, s katero se je
odzval grožnji nacizma. Zanimivo je,
da ta knjiga ne govori o letalskih
bitkah, ne o junaštvu na fronti ali
na morju. Junak tega vojnega roma-
na je starček, ki ga je usoda posta-
vila v vlogo pestunje, čeprav je vse
prej kot primeren za kaj takega.
Stari mož se znajde ob polomu fran-
coske armade leta 1940 v Franciji in
se skuša prebiti domov. Spotoma se
mu pridruži cel trop otrok — oziro-
ma mu jih naprtijo starši. Tako nas
zgodba spominja po svoje na tisto o
pravljicnem srednjeveškem piščal-
karju, za katerim je šla množica
podgan. Sicer pa starček ni znal
piskati, pač pa je znal izdelovati pi-
ščalke, da bi potolažil svoje varo-
vance.

Vzdušje tistih dni je podano zelo
prepričljivo. Preseneča nas lahko-
vost starčka, pa tudi lahkovost
predstave mater, ki so mu napravile
malčke, ne da bi pomislile, kaj bo iz
tega. Vemo, da so enako lahkovost
pokazali skoraj vsi evropski
državniki, ko še niso prav poznali
Hitlerja in ne njegovih metod. Ven-
dar le-ti niso pokazali takega čuta
odgovornosti za usodo svojih ljud-
stev, kakor stari Howard do »svojih«
otrok.

Kot rečeno, zgodba nas osvoji
predvsem s svojo avtentičnostjo.
Avtorju so bila vsekakor dostopna
pričevanja mnogih beguncev, ki so v
tistih dneh tako ali drugače prišli
čez Kanal; vendar presenečata mir
in zbranost, s katero je znal Shute
urediti množico svežih podatkov in
iz njih ustvariti knjigo, ki je jasna,
napisana z distanco do snovi, do zgo-
dovine, ki se je takrat šele začela
odvijati. (Roman je izšel že 1942.
leta!) Še bolj preseneča optimizem,

ki preveva to knjigo. Ker je zgodba
okvirna, vemo že na začetku, da se
bo srečno končala. In vendar ni za-
radi tega nič manj napeta. Napetost
se stopnjuje vse do zadnjih strani,
ko pride nenavadna družina v
krempelj gestapu. Verjetno ga ni
bralca, ki bi znal uginiti, kakšen bo
razplet.

To torej ni starčevska zgodba, s
kakršnimi si v naših dneh skušamo
malo po sili zbuditi človeški odnos
do starih ljudi (te le na videz kritizi-
rajo alienacijo, zraven pa so same
zvrhane polne prave mrliške aliena-
cije). Stari piščalkar ni odtujen: mo-
žakar je vzel v svoje roke lastno
usodo in zraven še usodo drugih
ljudskih bitij. Namesto z mlahavo
otožnostjo se srečamo s trdnostjo in
vedrino.

Mate DOLENC: Potopljeni
otok. Založba Obzorja 1976.

Če ima pripovednik nekaj čez tri-
deset let, lahko rečemo, da je še raz-
meroma mlad. Dolenc je že prej zbu-
dil pozornost z dvema zbirkama
kratke proze pa z romanom Peto
nadstropje trinadstropne hiše, ki
ga je napisal v koprodukciji z
D. Ruplom. Dolenc največji dom-
et pa ni v igrivem fantazijskem
fabuliranju, ki ga je izživil v tej
knjigi in še v nekaterih humoreskah.
To je bil pač davek modnemu ludiz-
mu. Res je, Peto nadstropje je bila
nekaj časa precej iskana knjiga: tudi
to je bil bržkone davek modi, brali so
jo predvsem mladi ljudje, ki so bili
od vrstnikov obveščeni, da je to »fi-
na« knjiga. Dolenc pa ima nekaj
lastnosti, zavoljo katerih je lahko
zanimiv tudi tistim, ki ne sodijo v
njegovo generacijo. Vseskozi čutiš,
da ga zanima živo in sočno življenje,
sredi katerega se je znašel — bolj
udeleženec kot pa zgolj opazovalec.
In da je o stvarih na tekočem, kar je
tudi precej pomembno.

Ne da bi bil na tekočem o najno-
vejših teorijah, pač pa o tem, kar se
dogaja v ljudeh ne neki bolj osnovni
doživljajski ravni. Tudi mnogi iz sta-
rejših rodov bi radi zvedeli, kaj se
dogaja, oziroma, kaj se je dogajalo z
mladimi v polpreteklem času. Mnogi
so bili zaskrbljeni zaradi nihilizma,
narkomanije, uživanja...

Dolenc je pristni pripadnik rodu,
ki so mu očitali te in podobne pre-
grehe. O tem tudi govori v svojih
zgodbah, se pravi, o pregrehah, ne o
očitkih. Pri tem se ne trudi, da bi
nam bil nerazumljiv, niti da bi nas
šokiral z nesposobnostmi in bogo-
kletstvi. Brez večjih zadržkov govori
o alkoholizmu, o narkomaniji; o
telesni ljubezni govori brez dlake na
jeziku. Pri tem pa je stalno prisotna
nekakšna tragika, hkrati z njo pa
veselje do življenja. Tudi mu ne
manjka čuta za stvarnost. Njegova
proza je torej precej uravnotežena
in iz ljudstva ves čas prestopa v
realizem, seveda bolj moderni reali-
zem, recimo, Hemingwayevega ko-
va.

Pa zdaj govorimo predvsem o tej
novi knjigi, o Potopljenem otoku.
Tu imamo štiri zgodbe, vse štiri so v
nekakšni zvezi z morjem, barkami,
podvodnim ribištvom. V vseh je pri-
mes tragike zavoljo nesrečne ljubez-
ni. Težišče ni v delu, ampak v uživa-

nju življenja, v počitnicah, v športu:
navadno — kakor pri Hemingwayu
— s pridihom pustolovske resnobe.
Lahko bi rekli: namesto da opisuje
človeka v produkciji, vidi le posa-
meznika v trošenju dobrin. Pa sploh
ni to tisto. Uživanje življenja, h
kateremu težijo Dolenčevi junaki, ni
potrošništvo, ampak vključuje po-
trebo po življenjski polnosti, po
celem človeku. Zato ima v teh zgo-
bah tako pomembno vlogo ženska in
morje.

Ljudje na splošno ne berejo radi
knjig, v katerih so kratke zgodbe:
kratke zgodbe berejo raje v časnikih
in magazinah. Zato smo spet prikraj-
šani za kazalo — na zunaj naj bi se
zdelo, da je to roman. Ni roman, pa
je vseeno vredno prebrati.

MAR RES PODPIRAMO KIČ?

Večkrat lahko zasledimo
žolčne razprave o pojavih
kiča ali lažne umetnosti v
naši družbi. To je tudi
predmet številnih naših
razgovorov. Toda, kako se
vendarle borimo proti ta-
kim pojavom?

Že dolgo časa so naši
kioski preplavljeni z litera-
turo, ki ne more biti v čast
naši socialistični skupno-
sti. V zadnjem času se po-
javlja toliko revij s kvazi-
erotično vsebino, da se ti
zdi, kot da smo nekje na
zahodu, kjer prevladuje iz-
ključno potrošniška mi-
selnost, ki iz vsega, tudi iz
človeških čustev, kuje lepe
zaslužke.

Pa ne gre le za seks-lite-
raturu! V modi so tudi
kičaste razglednice s primi-
tivnimi karikaturami, ki
imajo vse prej kot plemenit
namen — ponorčevati se iz
ljudi. Oslji z velikimi ušesi,
pijanec, ki se ob prihodu
domov pogovarja s svinjo,
žena s korobačem, ki ne-
usmiljeno udriha po svoji
»slabši« polovici, in druge
»umetnine«, se bohotijo na
najbolj vidnih mestih ki-
oskov. Da ne govorimo
posebej o »čudovitih« pod-
pisih k takim karikaturam.
Na žalost so te cvetke
plod iznajdljivih »umetni-
kov«, ki so jim deveta skrb
spoštovanje med ljudmi,
človeški ponos in dosto-
janstvo. Največkrat pa celo
uvožene.

Menim, da bi bilo dobro
pogledati po naših kioskih,
kako so založeni s »cvet-
kami«, ki ne krasijo socia-
listične humane miselnosti.
Prenekateri nič hudega
sluteči občan zardi, ko mu
poštar prinese spominček
takšne vrste, ne zardujejo
pa tisti, ki to »umetnost«
imenitno vnovečijo.
J. Žerdin

OTROŠKI PORTRETI SAVA SOVRETA

V soboto, 26. marca, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delav-
skega doma na Jesenicah odprli svojevrstno likovno razstavo
akademskega slikarja SAVA SOVRETA — portrete otrok. Krajši
kulturni program bo ob otvoritvi izvajal harmonikarski zbor
glasbene šole Jesenice.

Iz podatkov, ki so nam bili na voljo, razberemo, da je bil
Savo Sovre rojen 7. julija 1928 v Ormožu, da je študiral slikarstvo
na akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri profesorju
Gabrijelu Stupici in da je leta 1952 končal slikarsko specialko.
V tem času je študiral violino in končal srednjo glasbeno šolo.
V svoji dosednji slikarski karieri se je pretežno ukvarjal z ilu-
stracijo, knjižno opremo, slikarstvom in grafiko. Doslej je raz-
stavljaj na Švedskem, v Ljubljani in Celju, od leta 1965 do 1970
pa je sodeloval tudi na razstavah društva slovenskih likovnih
umetnikov v Ljubljani. Sedaj živi in dela v Podgori pri Ljubljani.

Ob eni njegovih razstav je likovni kritik Franc Zalar zapisal:
»Likovna tematika, kot so portreti otrok, v naši sodobni umet-
nostni produkciji ni tako pogosta, zato je razstava, ki jo je
pripravil Savo Sovre, toliko bolj privlačna. Umetnik, ki smo ga
doslej poznali bolj kot odličnega ilustratorja mladinskih knjig, se
je tokrat predstavil kot očičen portretist, mojster risbe in doku-
mentarno točnega podajanja sveta resničnosti. Sovre, ki že tako
v glavnem ustvarja samo za otroke, nam je še z odličnimi portreti
njih samih odkril, da pozna svet otroške psihe prav do po-
tankosti. Tako je umetnost Sava Sovreta, namesto v neke nove
programe, usmerjena v razvijanje žlahtne ikonografske zvrsti,
tiste, ki so ji že v prejšnjem stoletju, ob pojavu fotografije, pisali
slabo prihodnost. Savo Sovre nas s svojimi poduhovljenimi
portreti znova opozarja na to, da fotografija, pa če je še tako
tehnično dovršena, ne more dati vseh tistih najfinjših odtenkov
človekovega notranjega občutja, kot ga lahko daje likovna
umetnina.

Z izredno tehnično, lahko bi rekli obrtniško rutino, z osupljivi-
m naturalizmom beleži Sovre nežno in krhko lepoto otrok,
bitij, ki sicer še nimajo ostro oblikovanih individualnih potez,
a so njihove iskricke oči, nagajiv smeh, razorožujoči. Kaj je lepše
kot ujeti otroka v njegovi trenutni neposrednosti in ta trenutek
obdržati za zmerom?...

Razstava, ki jo organizira likovni klub DOLIK pri DPD Svo-
boda Tone Čufar Jesenice, bo odprta vsak dan od 9. do 12. in
od 16. ure do 19.30, razen nedelje, do vključno 6. aprila.

Savo Sovre: Portret otroka

TEČAJ ZA MLADINSKE GORSKE VODNIKE NA KOMNI

V času od 25. februarja do 6. marca je potekal na Komni, oziroma v koči pod Bogatinom in okolici, tečaj za mladinske gorske vodnike za zimске razmere. Namen tega tečaja je bil, da mladinski vodniki za letne razmere izpopolnijo znanje in spoznajo razmere pozimi, da bi bili sposobni voditi skupine tudi pozimi.

Tečaj se je udeležilo preko trideset tečajnikov iz slovenskih društev. Program tečaja je bil zelo obsežen, saj se člani mladinske komisije pri PZS dobro zavedajo, da je za varne izlete v gore in dobro počutje udeležencev potrebna, poleg pravilnega odnosa do udeležencev, tudi dobršna mera praktičnega in teoretičnega znanja, pa tudi izkušnje.

Po teh zahtevah je bil sestavljen tudi program. Velik poudarek je bil na turnem smučanju, gibanju v gorah v zimskih razmerah in na reševanju v gorah. Veliko je bilo predavanj, še več praktičnih prikazov in vaj. Predavanja so bila o gorski reševalni službi, plazovih, gibanju v zimskih razmerah, opremi planinca, hrani, improvizaciji, vodeni skupini, stiski s skupino, orientaciji, odgovornosti vodnika, spoznavanju gorstev in druga. Vse to pa smo izvedli ali vsaj poskušali izvesti tudi praktično. Tako smo praktično prikazali reševanje izpod plazov, prvo pomoč pri poškodbah, vožnjo z akcijsko, vožnjo v navezi itd.

V času tečaja je bila organizirana tudi smučarska šola, kjer smo se izpopolnjevali v smučarskem znanju, saj smo svoje smučarske sposobnosti kaj krepko preizkusili na treh turah, oziroma turnih smukih, ki smo jih izvedli. Prvi tak smuk je potekal z Lančevice, 2003 metre visokega vrha nad lepo Komno. Drugi smo se podali od koč pod Bogatinom preko planine Govnat na sedlo med Škrbino in Vrhom Konte. Od tu se nam je odprl pogled proti naši lepi Primorski in njenim vrhovom. S sedla smo se, po isti poti kot smo se povzpeli, spustili po neskončnih poljanah snega nazaj na planino Gavnat in dalje do koč.

Tretjič pa smo se odpravili preko lepe Komne v triglavski narodni park, v dolino Sedmerih Triglavskih jezer. Pot nas je vodila navkreber... Koča pri Sedmerih jezerih smo našli napol zasuto s snegom, pravilna pokrajina okoli nas pa nas je kljub utrujenosti navdajala s prešernim veseljem. Po kratkem postanku smo se vrnili nazaj v tabor. Bistvo teh tur je bilo v tem, da se mladi spoznajo s turnim smučanjem, ki pri nas v Sloveniji ne more in ne more zaživeti. Tečaj so vodili izkušeni inštruktorji planinske vzgoje, tabor pa je vodil Janez Pretnar iz Radovljice. DJ

Del mladih udeležencev nedeljskega jubilejnega smuka z Rožice ob 30-letnici AO Jesenice

POZIMI V FRDAMANIH POLICAH

Zadnji sončni žarki se rdečijo Martuljekovo skupino, ko hitimo v bivač pod Spikom. Vse naokoli je tiho, le naši koraki motijo to spokojnost. Brez svetilk se mučimo preko podrtih debel ter ležečih vej. To so posledice plazov, plaz, ki je na poti v dolino s svojimi strahovitimi močmi podiral vse, kar se mu je postavilo na poti. Velike snežne kepe leže naokoli. Le kaj je človek v primerjavi s to silo, to uničujočo gmo, pa vendar sila prav v njeno središče? Spotikajo se končno le prispemo do bivača. V dolini je že popolna tema, tu pa je še toliko svetlo, da se razgledamo naokoli. Bivač je skoraj ves pod snegom. Še dobro, da je nekdo pred nami vsaj vhod nekoliko odmetal. Čez nekaj časa v peči že veselo plapolajo. Skuhamo si čaj, nekoliko povečerjamo, nato pa se spravimo spat. Bogve kaj nas čaka jutri.

Že navsezgodaj hitimo pod steno. Postane strmo in zato si nataknemo dereze. Grapa na Srce je popolnoma zalita s snegom. Napredujemo hitro. Sneg čudovito drži, tako da prijemljata le sprednja zoba derez, za ravnotežje pa nam služi cepin. Kmalu smo na vrhu Srca. Nad nami se pne močnata Spikova piramida, mi pa stojimo v njeni sencvi vsi majhni in neboljani.

Iščemo možnosti za nadaljnje napredovanje. Ugotovimo, da naravnost navzgor ne bo šlo in da bo verjetno najbolje, da se spustimo v strm snežen žleb in od tam po snežišču v steno Frdamanih polic. Z Lojzom pripraviva vrvi za spust, Mitja in Slavko pa tačas pripravita nekaj za pod zob. Prvi se spusti Lojz, za njim pa Slavko, ki pripravi svoj fotoaparata, da bi malo postreljal naokoli. Kmalu smo vsi v žlebu. Strma grapa nas pripelje na snežišče pod Vršič (med Frdamanimi policami in Spikom).

Na vrhu snežišča se navežemo in Lojz začne prvi raztežati. To je strm kombiniran žleb, po katerem smo prišli na opek snežni raz. Tu je sneg že nekoliko mehkejši in udira se nam do kolena. Prispejemo do Lojza in Mitja in si pripravimo varovalnice, da lahko pride Slavko za menoj. Opazujemo obzorje. Do koder seže pogled, je sama jasnjina, nikjer nobenega oblaka, le snežni vršaci se dvigujejo v to nenagledano modrino. Odločimo se za stromo snežno vezino, v upanju, da bo sneg držal. Toda kakšno razočaranje. Po vsakem koraku se podirajo celi snežni balkoni in pokaže se gola skala, prekrita z ledom. Zapoje klavir. Lojz le počasi napreduje, saj so težave velike, midva z Mitjem pa ga varujemo. Od časa do časa tudi midva dobiva snežno pošiljko in kmalu sva tako kot dva snežena moža. Lojz si pribori še nekaj metrov in pride do stojišča. Sedaj smo mi na vrsti. Dereze škrtajo po ledu, nazadnje pa smo le čez.

Že smo na snežišču v zgornji tretjini stene. Mučimo se navkreber ter pogledujemo proti vrhu. Ni več daleč! Strm skalni odsek nas pripelje na razbit greben. Tu je skala kopna, zato snamemo dereze. Spet gre Lojz naprej. Vrv teče skozi roke, nato pa se ustavi. Spet si mora navezati dereze. Vrvi je konec in od zgoraj pride klic »Pojdi! Zlezem čez skalnati pik ter si ob vrvi pomagaj po strmem snežišču. Še malo in pri Lojzu sem. Na veliko veselje ugotovimo, da smo na vrhu. Kmalu sta tudi Mitja in Slavko pri nama. Pospravimo vrvi in železje ter se pod nekalo skalo nastavimo soncu. Pogled pa bega z ene strani na drugo. Za hip se ustavi na Razorju na pa Prisojniku in ostalih vršcih. Nekaj se pojemo, nato pa se odpravimo v dolino. V Krnico se pridružimo kar po zadnji plati. Kmalu bomo doma. D.M.

BOGATA BERA ZIMSKIH TEKMOVANJ V GORJAH

TVD Partizan Gorje je prav gotovo ena izmed najboljših in najbolj množičnih organizacij, takoj za planinskimi društvom Gorje, na območju krajevne skupnosti Gorje. Ne samo, da imajo izvrstne tekače pri članih in da so že v vseh povojnih letih v vrstah državne reprezentance, redno skrbijo tudi za svoj naraščaj. Društvena soba v domu Partizana v Gorjah je polna diplom in pokalov, ki jih je dobilo to društvo za prizadevanje in uspešno delo na področju športa, posamezni člani - tekmovalci, pa si hranijo odličja v vitrinah doma. Samo na letošnjem državnem prvenstvu v klasičnih disciplinah, ki je bilo izvedeno v Gorjah v organizaciji tega društva, so osvojili kar osem naslovov državnih prvakov in štiri republiške naslove.

V organizaciji tega društva, so bila to zimsko sezono izvedena s lastnim društvenim kadrom naslednja tekmovanja v smučarskih tehnikah: za mrtvi bataljon Prešernove brigade na Pokljuki (Goreljek), memorial Marjana Jakopiča v Gorjah, državno prvenstvo v klasičnih disciplinah v Gorjah (v Krnici), društveno pionirsko prvenstvo, sindikalno prvenstvo za občino Radovljica in splošno prvenstvo za to občino. Zadnja tri tekmovanja so bila izvedena na Pokljuki, na planini Kranjske doline, kjer ima TVD Partizan Gorje lično opremljen dom z jedilnico in kuhinjo in v katerem je moč tudi prenočevati. Dom ima tudi zajetje vode, električno napeljavno, sanitarije in kopalnico. Ker so zadnja leta zime v dolini s snegom bolj revne, nudi ta dom na Pokljuki, kjer je še sedaj snega dovolj, izredne možnosti za trening in izvedbo različnih tekmovanj.

Predsednik, vodja, trener in duša vsega tega je še vedno znani tekač - veteran Lovro Zemva.

Jože Ambrožič

MLADI SMUČARJI TEKAČI IZ KRANJSKE GORE

V zadnjih desetih letih se je začel med Slovenci množično razvijati smučarski tek. Iz leta v leto najdemo več pristajev tega zimskega športa. Nekateri se z njim ukvarjajo samo za rekreacijo, drugi pa se na tekmovanjih borijo za čimboljše rezultate.

Tudi na osnovni šoli v Kranjski gori je lansko jesen s treningom in s tekmovanji začela sekcija smučarskih tekačev. Že v začetku se je za ta šport navdušilo precej učencev, kasneje so nekateri trening opustili, tisti najbolj aktivni pa so še marljivo trenirali. Že v decembru so se pokazali prvi uspehi. Takrat so se namreč začela prva tekmovanja. Prvi njihov nastop je bilo tekmovanje za Rožičev memorial v Ratecah. Na tem tekmovanju so dosegli solidne rezultate. Tudi na tekmovanjih »po poteh partizanske Jelovice« in na tekmovanju v Žlebeh so se dobro odrezali. Še bolj so bili na republiškem prvenstvu v Ratecah, kjer so se uvrstili pod sam vrh. Z državnega prvenstva, ki je bilo v Mrkopalju v Bosni, pa so že prišli ovenčani z medaljami. Jana Mlakar je pri mlajših pionirskih postal državna prvakinja, prav tako je naslov državnega prvaka osvojila štafeta Kustec, Justin in Zvonik. Tudi pionirke so odlično tekale v štafeti. Štafeta Bronka Martinovič, Mirjana Martinovič in Jana Mlakar je dosegla drugo mesto. To so najboljši rezultati državnega prvenstva, ne gre pa podcenjevati tudi rezultatov ostalih.

V zadnjem tednu so pionirji tekači znova dokazali, da so vedno boljši. Na občinskem prvenstvu SSD so zasedli vsa najboljša mesta, to so naslednji dan tudi potrdili na občinskem klubskem prvenstvu.

Pionirji in pionirke skupaj s svojim trenerjem Janezom Mlakarjem svojimi trenirajo, da se bodo na prihodnjih tekmovanjih odrezali še bolje.

Dajana Makovec
Osnovna šola Kranjska gora

Šah

GORENJSKO HITROPOTEZNO PRVENSTVO

V Radovljici je bilo v organizaciji ŠK Radovljica prvo četletno hitropotezno prvenstvo Gorenjske. Sodelovalo je več kot 40 šahistov iz devetih klubov, med njimi tudi šest Jeseničanov. Na turnirju je zmagal Branko Zorko z Jesenice in s tem dokazal, da še vedno spada med najboljše slovenske igralce hitropoteznega šaha.

V zelo močni konkurenci se je zelo dobro uvrstil tudi Poljansek, ki je zasedel 6. do 7. mesto, sledi pa mu Krajnc, ki je bil osmi, Majtan je bil 14., Trante pa se je uvrstil na 18. mesto, medtem ko se je mladi Barič uvrstil nekoliko slabše, saj je bil 30.

EKIPNO PIONIRSKO PRVENSTVO JESENIC

Na ekipnem pionirskem prvenstvu Jesenice, ki je bilo v šahovskem domu na Jesenicah, je nastopilo 15 ekip iz petih osnovnih šol jeseniške občine. Iz neznanih vzrokov se prvenstva niso udeležili le pionirji osnovne šole Mojstrana. Ekipa so bile razdeljene po kategorijah na mlajše in starejše pionirke in pionirje. Prvovrščne ekipe so dobile pravico nastopa na prvenstvu Gorenjske, prve tri uvrščene ekipe pa so dobile tudi diplome.

VRSTNI RED:

Starejše pionirke: 1. OŠ Kranjska gora, 2. OŠ Prežihov Voranc Jesenice. Mlajše pionirke: 1. OŠ Prežihov Voranc Jesenice, 2. OŠ Kranjska gora. Mlajši pionirji: OŠ Prežihov Voranc Jesenice, 2. OŠ Zirovnica, 3. OŠ Kranjska gora. Starejši pionirji: 1. OŠ Prežihov Voranc Jesenice, 2. OŠ Zirovnica, 3. OŠ Tone Čufar Jesenice.

REDNI MESEČNI HITROPOTEZNI TURNIR

Mesečni hitropotezni turnirji za prvenstvo Jesenice postajajo vedno bolj popularni, saj se je marčevskega turnirja udeležilo kar 24 igralcev. Turnir je trajal polnih pet ur, tako da je o zmagovalcu na koncu odločala tudi kondicija. Turnir je bil zelo izenačen, saj so si prvo mesto razdelili kar trije igralci.

Vrstni red: 1.-3. Trante, Krajnc, Križar 19,5 točk, 4. Zeleznik 18,5 točk, 6. Vuković 18 točk, 6. Rodman 15,5 točk, 7.-8. Majtan, Rodman 18 točk, 9. Barič 14,5 točk, 10. Lužnik 14 točk itd.

INVALIDSKO PRVENSTVO GORENJSKE IN ZASAVJA

V Škofji Loki je bilo v nedeljo, 13. marca, invalidsko prvenstvo Gorenjske in Zasavja v šahu. Tekmovanja se je udeležilo pet ekip, ki so se pomerile med seboj. Igralec je hitropotezni, saj je imel vsak igralec na voljo deset minut časa za razmišljanje. Zmagala je ekipa DI Jesenice, ki je nastopila v postavi: Vinko Sterle, Pavel Poljansek in Martin Jan. Drugo mesto je osvojila ekipa DI Kranj, tretje pa DI Škofja Loka. Jeseničani so si s to zmago priborili pravico nastopa na prvenstvu Slovenije, ki bo 10. aprila v Kamniku. M. Jan

PIONIRSKO OBČINSKO PRVENSTVO ZA POSAMEZNIKE

Pionirska prvenstva se igrajo v štirih kategorijah, in to starejši pionirji in pionirke ter mlajši pionirji in pionirke. Prvenstvo občine v vseh štirih kategorijah je bilo 18. in 19. marca v šahovskem domu. V kategoriji starejših pionirjev je nastopilo deset igralcev, zmagal pa je tretjekategornik Robert Skočić iz OŠ Prežihov Voranc, sledijo pa Tavtar, Jakupović, Kosmač, Šabanovič itd. Na pionirsko prvenstvo Gorenjske sta se uvrstila Skočić in Tavtar.

Med starejšimi pionirskimi je nastopilo šest igralcev, prvo mesto pa je osvojila Lea Kadžić iz OŠ Zirovnica pred Danilovičev in Makovičev. Na prvenstvo Gorenjske se je uvrstila Kadžićeva.

Pri mlajših pionirjih je nastopilo osem igralcev, zmagal pa je Vinko Toman iz OŠ Zirovnica. Na drugo mesto sta se uvrstila Bešić in Djurič, ker pa se na gorenjsko prvenstvo uvrstila le dva igralca, sta odigrala dodatni dvoboji, kjer je zmagal Bešić in se poleg Tomanu uvrstil na gorenjsko prvenstvo.

Najzanimivejše je bilo pri mlajših pionirkah, kjer je nastopilo šest igralcev, prvo mesto pa so si razdelile kar tri igralke: Jekličeva iz OŠ Prežihov Voranc ter Pušarjeva in Jonketova, obe iz OŠ Kranjska gora. Tudi v tej kategoriji so morale odigrati dodatni troboji, kjer je odpadla Jekličeva, medtem ko sta ostali dve morali odigrati še dvoboji, ker sta zopet imeli enako število točk. Končno pa je zmagala Jonketova.

ČLANSKO PRVENSTVO GORENJSKE

Na prvenstvu Gorenjske za člane še vedno poteka vse v znaku jeseniških igralcev. Po sedmem kolu je zamenjan samo vrstni red vodečih, saj je v jeseniškem derbiju med Zeleznikom in Zorkom zmagal Zorko, ki je prevzel vodstvo na lestvici. Zeleznik, je kljub porazu obdržal drugo mesto. Tudi tretji Jeseničan Križar je v sedmem kolu zmagal, tako da si deli 6. do 8. mesto le s točko in pol zaostanka za vodečim Zorkom. Dve koli pred koncem ima tako Zorko velike možnosti, da kljub slabemu startu osvoji prvo mesto in postane prvak Gorenjske za leto 1977.

M. Jan

Dopisujte v Železjarja

Najmlajši člani jeseniškega alpinističnega odseka po nedeljskem jubilejnem smuku z Rožice

STRAHOTNO MUČENJE JOŽA IN FRANČIŠKE PAJAR

(Nadaljevanje z 9. strani)

razgnalo in vse jo je peklo. Skozi obleko ji je curljala kri. Potem so jo sneli z voza in jo porinili nazaj v celico k drugim. Tu je ležala na trebuhu in ječala.

K Stanovniku so vozili vse po vrsti in vse so se vračale njej podobne.

Podplutbe so ji otekle, razrezana koža je najprej pomoderla, nato pa porumenela, premakala se je skrajno težko in ni ji bilo niti do hrane, ki so jim jo dajali.

Tako je z drugimi prebila v Kosovi graščini 12 dni. 22. julija so jih vse skupaj naložili in jih odpeljali v Begunje. Iz tistih dni v Kosovi graščini se spominja, da je enkrat videla skozi okno svojega sina, na katerega je neprestano mislila. Zanj pa se je zanimal tudi tisti nemški zdravnik, ki je stanoval v njihovi hiši, vendar mu niso pustili, da bi govoril z njo.

V Begunjah so jo vrgli v bunker. Ne spomni se, katero številko je imel, ve le, da je bil bolj na koncu hodnika. Njen mož, katerega ječanje je slišala, ko je šla mimo, pa je bil nekje na začetku.

V bunkerju je ležala na trebuhu in si želela smrti, tako nezno so jo bolelo vse telo. Ne ve natanko, ali je bil drugi ali tretji dan, ko so jo prišli iskat. S podpiranjem in suvanjem so jo prignali v sobo, kjer so jo spet zasiljevali.

Spet so ponavljali ista vprašanja in spet jim je odgovarjala, da ničesar ne ve. In ker ni vedela, so jo bili. Naslonili so jo na podstavke, pripravljali za mučenje. Dva sta jo tolkla. In ker je bila le na pol pri zavesti, je čutila udarce kakor na pol v snu. Telo jo je skelelo, ker so jo tolkli po odprtih ranah. Misli, da je trajalo pretepanje v Begunjah manj časa kot na Jesenicah. Vendar ima od tepeža še danes težke posledice: vrtine, grobe zarasline, nabrekli, potemnelo kožo. Zaradi vsega tega ji je priznana tudi 70-odstotna invalidnost.

Potem je ležala v bunkerju še dva dni in nezno so jo trpela zaradi bolečin in odprtih ran po vsem telesu. Četrti dan je prosila ječarja, naj je vendar z njo naredi karkoli. Zdi se, da je bil eden tistih, ki je imel vendarle še nekaj človeškega sočutja, zato je poslal k njej eno tistih usmiljenih, ki so ostale v Begunjah še iz predvojnih dni.

Potožila ji je, kako jo vse boli in jo prosila, če more izposlovati, da bi jo premestili kam drugam, da ne bi bila sama. Sestra ji je dejala, da je ta dan sobota in da so odšli vsi na Bled. Zato pred ponedeljkom ni upanja za premestitev. Naj čaka ponedeljka, ji je dejala.

»Do ponedeljka bom jaz že umrla,« je rekla Fani s slabotnim glasom.

Vendarle so čez nekaj časa prišli. Najprej so jo opazovali skozi linco, potem pa so stopili v celico. Dvigovali so ji glavo in ude in si jo ogledovali. Potem so odredili, naj jo premestijo v bolniško sobo. Sem je prihajal tudi doktor Šarc iz Radovljice in je pomagal pretepenim bolnicam, kolikor je pač mogel.

Dvainšestdeseti dan po aretaciji in petdeseti dan po tistem, ko so jo pripeljali v Begunje, 12. septembra, so jih zbrali na dvorišču in jih naložili na kamion. Nekaj dni prej so jo iz bolniške sobe premestili v »Belegschafft« številka 16. Bilo ji je 22 in odpeljali so jih na postajo v Lesce, potem pa se je začelo njihovo 21 dni trajajoče potovanje v Auschwitz. S Hrušice so bile prav tako zdelane kot Fani tudi Marija Robič-Zvag-

nova, Marija Kobentar, Marija Krivc in Helena Marinič, z Jesenice Mara Sekardi. Vse žene s Hrušice, razen Fani Pajarjeve, so ostale v taborišču.

In ko so jih naložili na vlak, kakršnih je nič koliko načrtoval prevoznik smrti Eichmann, se je začelo njihovo romanje. Prenočevale so v Celovcu, na Dunaju, v Brnu... Vselej, kadar so jih nagnali čez noč v zapor, so jim dali tudi kaj malega jesti. Sicer pa so se vozile, vozile kar naprej proti severu.

Ko so prispele, je bil Auschwitz še na začetku svojega strahotnega razvoja. Na postaji jih je sicer pozdravil napis »Delo osvobaja,« ki ga je izumil peklenški sadizem, kakršnega je premogel samo nacistični uničevalni stroj, ni pa bilo drugih fars, ki so jih uprizarjali v poznejših letih. Dezinfekcija, striženje na golo, zebasto oblačilo in po ustaljenem vrstnem redu naprej.

Najdalj je bila v zunanji komandi Birkenau. Delali so od zore do mraka, kolikor so seveda uspeli delati spričo svojih izsušenih moči, pa da jih niso pobili esesovski priganjaci. Zjutraj so dobivali krop, ki so mu rekli čaj, in kos žagovinastega kruha, pod noč ko so se vračali z dela, pa oprano krompirjevo juho. Sprva krompir ni bil ne olupljen ne opran. Gradili so ceste, podirali dreve, izsuševali blatna jezera. V njih so nabirali bičevje. Ko so za silo izsušili posamezne komplekse, so po njih posipali človeški pepel iz krematorijev. Kdo ve, morda je Fani posipala tudi pepel tistih žena s Hrušice, ki jih je požrl kateri izmed krematorijev Auschwitz.

Približno šest tednov je bila v baraki, kjer so opravljali zdravniki na njih poskuse. Dajali so jim različne injekcije, po katerih jih je tresla mrzlica, kuhala vročina, bolelo vse telo in najbolj glava, po nekaterih so bruhalo in prebolevala bolezn, s katerimi so jih okužili, kakor je katera mogla in kolikor je kak organizem zdržal. Mnogi niso, vendar je organizem Frančiške Pajarjeve zdržal tudi to.

Kadar so razkuževali njihovo obleko, so stale na prostoru za apel tudi po ves dan, ne glede na to, ali je bila zima ali poletje. Tako je minilo leto 1942 in minilo je tudi 1943. Na jesen 1944. leta pa se je približala fronta. Takrat so kopale strelske järke. Nazadnje so jih začeli vlačiti proti zahodu. Fani pravi, da so jo naložili na zadnji transport. Zložili so jih v Plauumu, kjer so zasipale jame, ki so ostale po razdejanju bombnih napadov. Nekaj časa so delale tudi v neki tovarni, kjer so izdelovali avionske žarnice.

Pokonci sta jih držala odmevanje eksplozij zaveznških bomb in jek kanonade, ki ga je bilo vse glasneje slišati z vzhoda. In končno se je ta kanonada približala in skoraj triletnega trpljenja je bilo konec.

Fani je v taborišču zvedela, da je njen sin živ. Vedela je tudi, da je v nekem taborišču v Nemčiji, in nazadnje je dobila z njim celo pismeni stik. Zvedela je tudi, da za njenega moža ustreli na Belem polju. Upanje, da se bosta s sinom morda vendarle sešla in bosta preživela vse strahote, ji je bilo v velikansko moralno oporo. In nazadnje se je vrnila iz taborišča smrti. Še danes nosi na svojem telesu posledice Druschkejevega mučenja in krvnika se dobro spominja. Ko so se pri njej oglasili neki nemški novinarji in ji pokazali kopico fotografij, je med njimi takoj prepoznala tisto, na kateri je bil Druschke iz leta 1977.

Ko bi kdorkoli pred Druschkejem razgrnil kopico fotografij z njegovimi žrtvami, bi najbrž resnično težko katero izmed njih prepoznal. Bilo jih je preveč!

V de telovad centra strokov Prijavale po odvijale Za eno igralcev ki imaj je trajal Tekm tudi v v v in nju so p ekipe: 1 V zal prej igr času so in ga d igralci izenačil regular sledil igralca zbrani zultator V dr ekipi: 1 povedli

Konec ci strok bodo po termine dijaka Tone C medraz sta z ol odziv je vilo se i oddekl movanju Na tu stenu n igrals g Tekme i bila telo igral tri Po še ekipe, k bile ekip magala 1. m in 3. b; 4. n b; 5. i

Prva t dokaj ur cono do nejši eki ustrezal počasu ev 4. m pod koše čen in uvrstitve bil Janič vak in T.

V drug bil zmag tekme. I metom o so si pr nasprotn uspeša z tina. Nasled na vrsti f

V prvi za tretje blakha p boljšeg i v prvem s štirimi

Obrat aktivu lujemo dnevu ž Dijak goske Kreuzer nik, Ve nik.

Ob dr lujem bene pr denarn odsotno

Sindil nega ob za densa predvsei odbora em bile prav lep

Obžal njim i

Bel dor ner

MEDRAZREDNO TEKMOVANJE V MALEM NOGOMETU V ŽIC

V decembru lanskega leta se je v novi telovadnici železarskega inobrazovalnega centra pričelo medrazredno tekmovalno strokovnih šol ŽIC v malem nogometu. Prijavljenih je bilo 20 ekip, ki so tekmovali po sistemu izpadanja. Tekme so se odvijale po dolžini rokometnega igrišča. Za eno ekipo je bilo lahko na igrišču pet igralcev (brez vratarja). Igrali smo na gole, ki imajo mere 1,20 x 0,80 m. Vsak polčas je trajal po 20 minut.

Tekme so bile zelo zanimive, saj so bile tudi vedno dobro obiskane. Po zelo zanimivih in ogorčenih tekmah v predtekmovalni so prišle v polfinalne naslednje razredne ekipe: 1. h. 3. M, 2. c in 3. a.

V zaključnem delu tekmovalja sta najprej igrali ekipi 1. b : 3. M. V prvem polčaju so na igrišču prevladovali igralci 1. b in ga dobili s 3:0. V drugem delu pa so se igralci 3. M zbrali, dosegli tri gole in s tem izenačili na 3:3. S tem rezultatom se je po regularnem času tekma končala. Zato so sledili penali (streljali so jih s polovice igrišča na prazen gol). Pri tem so bili bolj zbrani igralci 3. M in srečanje dobili z rezultatom 7:6 in se uvrstili v finale.

V drugi polfinalni tekmi sta se srečali ekipi 3. a in 2. c. Po boljši igri so igralci 3. a povedli s 5:0, kar jim je zadostovalo za zmago. Igralci 2. c so rezultat nekoliko ublažili, v zadnjih minutah. Tekma se je končala s rezultatom 5:2 in dobili smo drugega polfinalista.

V finalni tekmi 8. februarja za naslov prvaka ŽIC v malem nogometu sta se pomerili ekipi 3. M in 3. a. V prvem polčaju so igralci 3. a po orečnem naključju dosegli prvi zadetek. Vse do konca polčasa igra ni bila zanimiva. V drugem polčaju pa se je vnel hud boj. V 8. minuti so igralci 3. a dosegli gol iz protinapada in povedli z 2:0. Igra je postala še bolj hitra, na trenutke tudi nervozna in v teh trenutkih so igralci 3. M zmanjšali rezultat na 2:1. Vsi igralci 3. M so prešli v napad, pri tem napravili napako, ki so jo igralci 3. a kronali z zadetkom v zadnji minuti. Tako smo dobili najboljšo ekipo v malem nogometu na ŽIC, in sicer ekipo 3. a razreda, za katerega so igrali: Bajerič, Konjevič, Hajrudinovič, Džaman in Kadič.

Najboljši strelci turnirja pa so bili: Zubanovič (15), Horozović (12), Razinger (10), Hajrudinovič (10).

V okviru šolskega športnega društva smo sklenili, da se bo tekmovalje ponovilo, vendar bomo igrali po drugem sistemu.

Brane Oslaj

Košarka

MEDRAZREDNO TEKMOVANJE V ŽIC

Konec lanskega leta so si nekateri učenci strokovnih šol ŽIC zadali nalogo, da bodo poskušali čim bolj izkoristiti proste termine v novi telovadnici. Tako sta se dijaka 3. letnika TSS Tontek Novak in Tone Čebulj odločila, da bosta organizirala medrazredno tekmovalje v košarki. O tem sta z okolico obvestila vse razrede in odziv je presegel vse pričakovanja. Prijavilo se je 20 razredov, oziroma vsi redni oddelki na našem centru. Tako je na tekmovalju sodelovalo okoli 160 učencev.

Na turnirju so igrali po turnirskem sistemu na izpadanje. Ekipa se v prvem kolu igrala glede na žreb in to 2 x 20 minut. Tekme so bile v sobotah dopoldan, ko je bila telovadnica prosta. Vsako soboto so igrali tri tekme.

Po šestnajstih tekmah so bile znane ekipe, ki so se uvrstile v polfinale. To so bile ekipe 3. m, ki je v predtekmovalju premagala 1. a in 2. s; 2. a, premagala je 3. a, 1. m in 2. m; 3. s, ki je premagala 1. s in 3. b; 4. m, premagala je 1. c in 1. b. V soboto, 5. marca, sta bili obe tekmi polfinala.

4. m : 3. m - 54:39 (21:21)

Prva tekma med 4. m in 3. m se je pričela dokaj umirjeno. Ekipa 3. m se je zaprtlo pono dobro upirala dosti višji in izkušenejši ekipi 4. m. Rezultat prvega polčasa je ostal izenačenosti obeh ekip. V drugem polčaju pa je prišla do izraza višina igralcev 4. m, ki so pobrali večino odbitih žog pod košema. Tako je bil zmagovalec odločen in igralci 4. m so slavili zmago in uvrstitev v finale. Najboljši igralec 4. m je bil Janić, pri 3. m pa Varl. Sodila sta T. Novak in T. Čebulj.

3. s : 2. a - 50:40 (21:12)

V drugi tekmi polfinala med 3. s in 2. a je bil zmagovalec znan že po prvem delu tekme. Igralci 3. s so se povezano igrali in metom odaleč razbili obrambo 2. a. Tako so si priborili odločilno prednost, ki jo nasprotna ekipa niti v drugem polčaju ni uspela zmanjšati. Sodila sta Janić in Čebulj.

Naslednjo soboto, 12. marca, pa sta bili na vrsti finalni tekmi:

3. m : 2. a - 39:46 (23:22)

V prvi tekmi sta ekipi 3. m in 2. a igrali v tretje mesto. Sprva je kazalo, da bo 3. m lahkejša prišla do zmage, čeprav brez najboljšega igralca Varla, ki je bil odsoten. V prvem polčaju je namreč 2. a igrala le s štirimi igralci, zato zmaga 3. m ne bi

smela biti vprašanje. Vendar pa je rezultat sredi prvega polčasa pokazal, da so se igralci 3. m brez centra Peternele, drugi center Dežman pa se sam ni mogel kositi z visokimi centri nasprotnih ekip. Tako se je tekma pričela s hitrim tempom, ki so ga nerekovale branilci 3. s, kajti a hitro igra so želeli nadoknaditi odstopnost visokih igralcev. Sprva jim je to uspelo in tako so z meti odaleč povedli s 6:4. Vendar se jih je po nekaj zgrešenih metih pričela loveti nervoza in tako je pobudo prevzela 4. m ter povedla s prednostjo osmih točk. Tri minute pred koncem so igralci 3. s s hitrimi protinapadi uspeli zmanjšati razliko le na dva koša. V preveliki želji, da bi dohiti nasprotnika, so naredili nekaj odločilnih napak in prvi polčas se je končal v korist 4. m.

V drugem delu tekme so pod košema zagospodarili centri 4. m in s tem je bil zmagovalec odločen.

Koše za 4. m so dali: Cetina 10, Janić 20, Andoljšek 12, Klančar 6 in Šušteršič 16. Dobro igro sta pokazala Janić in Šušteršič, ki ni imel pravega nasprotnika pod košema. Dobro pa so igrali tudi ostali igralci četrte metalurške. V tretji strojni pa so bili uspešni: Novak 19, Legat 8, Dežman 10 in Čebulj 8. Odlično je zaigral Novak, žal pa branilci par Legat-Čebulj ni našel pravega načina igre, s katerim bi se lahko enakovredno upirali izkušenejši ekipi. Sodila sta Litoč in Omanović.

Ekipa 4. m je tako osvojila prvo mesto in prehodni pokal, 3. s in 2. a pa diplomii za osvojeno drugo, oziroma tretje mesto na tekmovalju.

Organizacija tekmovalja je popolnoma uspela, organizatorji Novak in Čebulj pa si želita, da bi to tekmovalje postalo tradicionalno, kar jima bo ob pomoči namestnika ravnatelja in učitelja telesne vzgoje Joža Oblaka verjetno tudi uspelo. Buli

4. m : 3. s - 65:46 (32:24)

V tekmi za prvo in drugo mesto sta se srečali ekipi 4. m in 3. s. Ekipa 3. s je bila že pred tekmo pripravljena na poraz, kajti bili so brez centra Peternele, drugi center Dežman pa se sam ni mogel kositi z visokimi centri nasprotnih ekip. Tako se je tekma pričela s hitrim tempom, ki so ga nerekovale branilci 3. s, kajti a hitro igra so želeli nadoknaditi odstopnost visokih igralcev. Sprva jim je to uspelo in tako so z meti odaleč povedli s 6:4. Vendar se jih je po nekaj zgrešenih metih pričela loveti nervoza in tako je pobudo prevzela 4. m ter povedla s prednostjo osmih točk. Tri minute pred koncem so igralci 3. s s hitrimi protinapadi uspeli zmanjšati razliko le na dva koša. V preveliki želji, da bi dohiti nasprotnika, so naredili nekaj odločilnih napak in prvi polčas se je končal v korist 4. m.

V drugem delu tekme so pod košema zagospodarili centri 4. m in s tem je bil zmagovalec odločen.

Koše za 4. m so dali: Cetina 10, Janić 20, Andoljšek 12, Klančar 6 in Šušteršič 16. Dobro igro sta pokazala Janić in Šušteršič, ki ni imel pravega nasprotnika pod košema. Dobro pa so igrali tudi ostali igralci četrte metalurške. V tretji strojni pa so bili uspešni: Novak 19, Legat 8, Dežman 10 in Čebulj 8. Odlično je zaigral Novak, žal pa branilci par Legat-Čebulj ni našel pravega načina igre, s katerim bi se lahko enakovredno upirali izkušenejši ekipi. Sodila sta Litoč in Omanović.

Ekipa 4. m je tako osvojila prvo mesto in prehodni pokal, 3. s in 2. a pa diplomii za osvojeno drugo, oziroma tretje mesto na tekmovalju.

Organizacija tekmovalja je popolnoma uspela, organizatorji Novak in Čebulj pa si želita, da bi to tekmovalje postalo tradicionalno, kar jima bo ob pomoči namestnika ravnatelja in učitelja telesne vzgoje Joža Oblaka verjetno tudi uspelo. Buli

4. m : 3. m - 54:39 (21:21)

Prva tekma med 4. m in 3. m se je pričela dokaj umirjeno. Ekipa 3. m se je zaprtlo pono dobro upirala dosti višji in izkušenejši ekipi 4. m. Rezultat prvega polčasa je ostal izenačenosti obeh ekip. V drugem polčaju pa je prišla do izraza višina igralcev 4. m, ki so pobrali večino odbitih žog pod košema. Tako je bil zmagovalec odločen in igralci 4. m so slavili zmago in uvrstitev v finale. Najboljši igralec 4. m je bil Janić, pri 3. m pa Varl. Sodila sta T. Novak in T. Čebulj.

3. s : 2. a - 50:40 (21:12)

V drugi tekmi polfinala med 3. s in 2. a je bil zmagovalec znan že po prvem delu tekme. Igralci 3. s so se povezano igrali in metom odaleč razbili obrambo 2. a. Tako so si priborili odločilno prednost, ki jo nasprotna ekipa niti v drugem polčaju ni uspela zmanjšati. Sodila sta Janić in Čebulj.

Naslednjo soboto, 12. marca, pa sta bili na vrsti finalni tekmi:

3. m : 2. a - 39:46 (23:22)

V prvi tekmi sta ekipi 3. m in 2. a igrali v tretje mesto. Sprva je kazalo, da bo 3. m lahkejša prišla do zmage, čeprav brez najboljšega igralca Varla, ki je bil odsoten. V prvem polčaju je namreč 2. a igrala le s štirimi igralci, zato zmaga 3. m ne bi

ZAHVALA

Obratovodstvu in mladinskemu aktivu žebjarne se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob dnevu žena.

Dijakinje drugega letnika pedagoške gimnazije Jesenice: Maja Kreuzer, Alenka Franc, Sonja Lužnik, Vera Novak in Tatjana Palovšnik.

ZAHVALA

Ob dnevu žena se najlepše zahvaljujem sindikalnemu odboru družbene prehrane za sprejete čestitke in denarno pomoč v času bolezenske odsotnosti.

Karolina Markelj

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne obrata se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezn, predvsem pa se zahvaljujem članom odbora za obisk na domu. Vesela sem bila take pozornosti. Še enkrat prav lepa hvala vsem.

Matka Sušanj

PREKLIC

Obžalujem vse žaljive besede, ki jih izrekla družini Laharner.

Helena Perko,

V. Svetina 19

DELOVNA KONFERENCA DRUŠTVA UPOKOJENCEV NA JAVORNIKU

Vabimo vse člane društva upokojencev Javornik-Koroška Bela na delovno konferenco, ki bo v soboto, 26. marca ob 16. uri v domu upokojencev na Javorniku. Pogovorili se bomo o opravljenem delu in o bodočih nalogah društva.

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage žene, mamice in stare mame

MARIJE VISTER

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujem za ves trud Ivanu Korošču in pevcem za žalostinke.

ZALUJOČI: mož, hčerka Lidi-ja in sin Slavko z družinama

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage žene, mame, tašče, babice, sestre in tete

FRANČIŠKE ROŽIČEVE

se najlepše zahvaljujem vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam bili v tolažbo v težkih trenutkih.

Posebno zahvalo izrekamo družini Binder za vso pomoč, sestanovalec za podarjeni venec in denar, pevcem za žalostinke, govornikom ob odprtem grobu tov. Velikonjevi in tov. Divjaku ter organizaciji SZDL Plavž in sodelavcem podjetja Kovinar Jesenice.

Zahvaljujem se vsem za podarjeno cvetje in vence. Še enkrat vsem iskrena hvala za spremstvo na njeni zadnji poti.

ZALUJOČI: mož Vladimir, sin Vladimir ter hčerka Branka z družinama, sestre, brat in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

ANTONIJE TORKAR roj. Golob

se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, za izkazano sožalje in podarjeno cvetje. Še posebno se zahvaljujem sotrpnom taborišča Wernfels za pozornost in poslovljene besede Ivanu Martelaku. Iskreno se zahvaljujem strežnemu osebju, zdravnikom in vsem, ki so ji pomagali v času bolezn. Zahvalo pa izrekamo tudi pevskeemu zboru društva upokojencev in pihalnemu orkestru Jeseniški železarji.

Mož Miha, sinova Branko in Jaka z družinama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata temeljne organizacije združenega dela Plavž se zahvaljujem za prejeto darilo. Jožo Kokalju in Alojzu Bergantu pa za tovariški obisk.

upokojenec Emil Lah

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem delavcem v kazini za vabilo ob dnevu žena in za denarno pomoč. Posebno zahvalo izrekam Janezu Bohincu in Julki Krejč.

Zorka Keršič

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru osnovne organizacije sindikata DS za komercialne in finančne zadeve se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in pozornost v času bolezn.

Halina Seljak

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 26. marca, bo od 15. do 19. ure odprta trgovina SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ROŽCA NA PLAVŽU, JESENICE.

NAJDENA URA

Pošten najditelj je na uradništvo prinesel moško zapestno uro, ki jo je našel v ponedeljek, 21. marca, na jutranjem vlaku v zadnjem vagonu za nekadičce. Ura se dobi na uradništvu Železarja.

ZAMENJAN NAHRBTNIK

V nedeljo, 20. marca, je na avtobusni relaciji Kr. gora - Ljubljana, s postankom na Javorniku, ob 12.50 prišlo do zamenjave nahrbtnika (oranžne barve).

Osebi, ki ji je znana zamenjava, prosimo, naj to javi na uradništvo Železarja.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

26. marca amer.-franc. risani barvni film SREČNI TOM, ob 15. uri.

26. in 27. marca amer. barvni kavbojski film BIČ, režija John Sturges, v gl. vlogi Richard Widmark, ob 17. in 19. uri.

28. in 29. marca angl. barvni film - komedija VRNITEV PINK PANTERJA, režija Blake Edwards, v gl. vlogi Peter Sellers, ob 17. in 19.15.

30. marca španski italijanski barvni kavbojski film 4 DOLARJI ZA MASČEVANJE, režija Alfonso Balcazar, v gl. vlogi Robert Woods, ob 17. in 19. uri.

31. marca zaprto!

1. aprila italijanski barvni film - drama GRESNICA, režija Pier Lodovico Pavoni, v gl. vlogi Zeudi Araya, ob 17. in 19. uri.

2. in 3. aprila zap. nemški barvni film - kriminalka JIMMY SE PRI- BLIŽUJE MAVRICI, režija Alfred Vohrer, v gl. vlogi Alain Novry, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

26. in 27. marca angleški barvni film - komedija VRNITEV PINK PANTERJA, ob 18. in 20.15.

27. marca amer. franc. risani barvni film SREČNI TOM, ob 10. uri.

28. in 29. marca amer. barvni kavbojski film BIČ, ob 18. in 20. uri.

30. marca zaprto!

31. marca amer. barvni film QUENTIN DURWARD, ob 18. in 20. uri.

1. aprila špan. italij. barvni film 4 DOLARJI ZA MASČEVANJE, ob 18. in 20. uri.

2. in 3. aprila šved. barvni film NOVA ZEMLJA, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

26. marca italij. barvni film KDO STE, FANTOZZI?, ob 19. uri.

27. marca angl. barvni film TOMMY, ob 19. uri.

2. aprila angl. barvni film VRNITEV PINK PANTERJA, ob 19. uri.

3. aprila amer. barvni film BIČ, ob 19. uri.

Kino KRANJSKA GORA

26. marca angl. barvni film TOMMY, ob 20. uri.

27. marca amer. barvni film PLACILNI DAN, ob 20. uri.

30. marca angl. barvni film VRNITEV PINK PANTERJA, ob 20. uri.

2. aprila amer. barvni film BIČ, ob 20. uri.

3. aprila amer. barvni film QUENTIN DURWARD, ob 20. uri.

Gledališče

SREDA, 30. marca, ob 19.30 Tone Partljič: O, NE, ŠČUKE PA NE komedija - gostovanje v Bohinjski Bistrici.

ČETRTEK, 31. marca, ob 19.30 Tone Partljič: O, NE, ŠČUKE PA NE, za društvo upokojencev in za izven.

GOSTOVALI BODO NA LANCOVEM

DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica-Breznica vabi prebivalce Lancovega na ogled komedije v treh dejanjih Jovana Sterije Popovića JARA MEŠČANKA - v režiji Julke Dolžanove.

Predstava bo v soboto, 26. marca, ob 19.30 v dvorani združnega doma na Lancovem.

VABILO NA OBČNI ZBOR ZB NOV JAVORNIK - KOROŠKA BELA

Krajevni odbor ZB NOV Javornik-Koroška Bela vabi vse člane ZB NOV na redni letni občni zbor, ki bo jutri, v petek, 25. marca, ob 18. uri v domu upokojencev na Javorniku. Občnemu zboru bo sledil družabni večer.

PORAVNAJTE NAJEMNINO ZA VRTOVE

Ob pregledu dokumentacije plačevanja najemnine za vrtove na Javorniku in Koroški Beli ter za košnjo na Pristavi v Javornškem rovtu smo ugotovili, da najemnine še ni v celoti poravnana za leto 1976. Nekateri najemniki vrtnikov najemnine niso poravnali tudi za leto 1975. Vse krajanje, ki še niso izpolnili obveznosti, prosimo, da najemnino poravnajo v pisarni krajevne skupnosti, v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku vsak ponedeljek, torek ali četrtek od 17. do 19. ure.

Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela

OBVESTILO BORCEM NOV

Počitniški dom Zveze združenj borcev NOV Novigrad prične z obratovanjem 1. junija in bo obratoval do 19. septembra.

Za predsezono se šteje čas od 1. do 21. junija (dve izmeni) in posezono čas od 30. avgusta do 19. septembra (dve izmeni).

Prijave za letovanje bomo sprejemali v dneh 28., 29. in 30. marca ter 1. aprila na občinskem odboru ZB NOV Jesenice, C. m. Tita 86, od 10. do 12. ure, v sredo, 30. marca, pa tudi od 15. do 17. ure. Tam boste prejeli tudi ostale informacije.

Obenem vas obveščamo, da zavod za letovanje Kranj v prvomajskih praznikih organizira štiridnevno letovanje v počitniškem domu ZB NOV za vse, tudi za nečlane, vendar bo cena znana naknadno.

Občinski odbor ZB NOV JESENICE

OBVESTILO

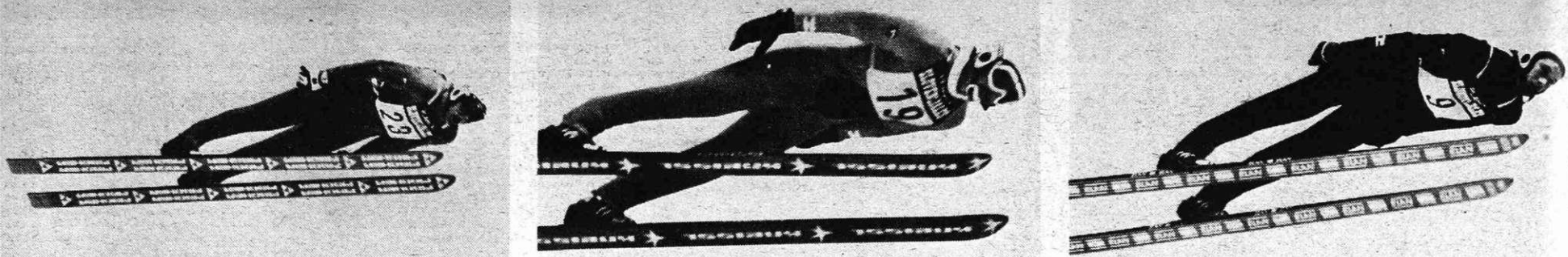
Klub za vzrejo športnih in službenih psov »Bled« obvešča vse ljubitelje psov, ki bi radi šolali svoje štirinožne prijatelje, da organizira tečaj v Lescah na vežbališču.

Vse potrebne informacije lahko dobite na sestanku, ki bo 2. aprila ob 16. uri v prostorih Družbenega centra v Lescah.

Tisti, ki še niste člani, boste imeli možnost včlanjenja v klub. Tečaj bo vodil usposobljeni inštruktor.

Vabi

upravni odbor kluba za vzrejo športnih in službenih psov

Reinhold Bachler prvi v Planici

Bogdan Norčič – jugoslovanski rekorder z letošnje Planice

Jože Demšar – drugi najdaljši Jugoslovian

Smučanje

BIBIJEV MEMORIAL IN JEŽKOV POKAL NA KRVAVCU

V soboto in nedeljo, 19. in 20. marca, je SK Novinar iz Ljubljane organiziral prav gotovo najmočnejši tekmovalni, ki sta v tej obliki že tradicionalni. V soboto je startalo 81 cicibank in kar 190 cicibanov. Pri cicibankah je zmaga Leskovškova – SK Novinar, s časom 53.50. Jeseniške tekmovalke pa so dosegle naslednje čase: Mojca Novak – 1:04,72, Radojka Berlišk – 1:07,81 in Mojca Pristov 1:08,78.

Pri cicibanih novi slovenski prvak Robert Žan, doma s Koroške Bele, tudi tokrat ni imel posebnih težav. S skoraj dvema sekundama prednosti je dosegel svojo osmo letošnjo zmago.

REZULTATI:
1. Robert Žan – Jesenice 50,79, 2. Matjaž Peneš – Triglav 52,85, 3. Primož Galjot – Kamnik 54,34. Jeseničana Igor Kliner in Bor Rojnik sta dosegla čas 1:01,49, oziroma 1:08,46.

Podrobnejši rezultati, oziroma uvrstitve niso znane, zato jih bomo objavili kasneje. V nedeljo so bili na vrsti pionirji. Na startu se je javilo 65 mlajših pionirk, 49 starejših pionirk, 138 mlajših in 144 starejših pionirjev. Skupaj torej 687 nastopajočih v dveh dneh.

Alpsko smučanje je vsekakor glede na številke nastopajočih na najrazličnejših tekmovaljih, resnično postalo nacionalni šport. Vrhunski dosežki Križaja, skoraj posvojenega Stenmarka, Strela in drugih so gibalo širokih množic, torej pobudnik rekreacije, ali še boljše telesne kulture, ki je osnovni pogoj za boljše zdravje in večjo fizično sposobnost.

Krvavec je tudi tokrat pokazal zobe. Megla, sneg in dež, na srečo brez vetra, so onemogočili veljavnost tekme. Glede na to, da vse tudi ni namenjeno športnemu dosežku, lahko ugotovimo, da je to bogata življenjska izkušnja, kajti premagovati naravo in vztrajati na tekmi kar najbolj

SLALOM NA ZELENICI

V soboto, 19. marca, je smučarski klub Tržič izvedel slalom za starejše pionirje in mlajše mladince, in sicer tiste, ki so v vrhunskem, oziroma pionirski v selekcijskem razredu. Tako je bilo na startu 42 deklet in 73 fantov. S številko 12 je pri fantih smučal svojo zadnjo tekmo mladinec Miran Ahčin, član SK Alpetourja iz Škofje Loke, ki je še isti večer preminil v prometni nesreči.

Proga je bila zelo slabo pripravljena, zlasti v zgornjem delu, kjer je bilo v največji strmini vse preveč kuceljev. Poleg tega je bil trasiran samo en tek, druga sem kot gost postavil po končanem prvem teku, več ali manj po isti tras, ker teren sploh ni bil primerno poravnat. Priraditelj je kljub vsemu kasiral (brez gramu) po sedem starih tisočakov na tekmovalca. Mislim, in tako je bilo splošno mnenje trenerjev in vodij ekip, da to ni v korist razvoju panoge. Tudi izbira terena ni bila posrečena. Strah pred plazovi je vsekakor umesten, toda istočasno je bila na planzu za planinsko kočjo tekma sindikalistov na gladkem snežišču, prostora pa še za tri, ne samo dva teka slaloma.

Na račun terena je padlo izredno veliko tekmovalcev. Namen tekme je bil, da starejši pionirji pridejo do točk, ki se v vrhunskem razredu (mlajši, starejši mladinci in člani) računajo posebej. Dobili naj bi jih torej od mladincev. Vse skupaj je zaradi neodgovornosti padlo v vodo in vprašanje je, če bo še dovolj priložnosti za normalno selekcijo mlajših mladincev za naslednjo sezono. Delegati smučarske zveze Slovenije nikakor niso kos nalogam, ki jih nalaga tako pomembna funkcija.

REZULTATI:
DEKLETA: 1. Peharc – SK Tržič – 88,69, 2. Lakota – Jesenice – 91,82, 3. Ravninar – SK Alpetour – 92,02, 7. Vesek – Jesenice – 94,58, 9. Kežar – Jesenice – 98,96 itd. Rakovčeva je odstopila.

FANTJE: 1. Ribnikar – SK Tržič – 84,69, 2. Šter – SK Alpetour – 84,94, 3. Horvat – SK Triglav – 85,09, 6. Kunc A. – Jesenice – 90,38 itd. Benedik, Šporn, Podrekar in Kavčič so odstopili.

Janez Šmitek

KONČANO PRVENSTVO ŠSD V SMUČANJU

S tekmovalcem v smučarskih tekih je bilo v petek, 11. marca, zaključeno občinsko prvenstvo osnovnih šol v smučanju. V veleslalomu in skokih so bila tekmovalca izvedena že prej. V organizaciji ZTKO in izvedbi ŠSD osnovne šole Kranjska gora je bilo tudi to tekmovalstvo vzorno izvedeno.

REZULTATI teki:
MLPE: 1. Jana Mlakar – OŠ Kr. gora 9:46,1, 2. Elica Špiger – OŠ Mojstrana 16:54,4;
MLPI: 1. Robi Kerštajn 9:19,2, 2. Dejan Mašovič 9:37,7, 3. Matjaž Čebulj 12:53,1 – vsi OŠ Kr. gora;
STPE: 1. Branka Martinovič 13:45,6, 2. Mirjana Martinovič 13:56,2, 3. Jasmina Maksimovič 21:17,6 – vse OŠ Kr. gora;
STPI: 1. Stefan Kustec 15:17,9, 2. Marko Gracer 16:33,4, 3. Roman Mlinar 16:48,8 – vsi OŠ Kr. gora;
MLMI: 1. Boris Kobentar – OŠ P. Vornica 15:44,7, 2. Franci Teraš – OŠ Mojstrana 16:21,7, 3. Kornelij Adamek – OŠ Mojstrana 17:05,4.

Odbojka

OK JESENICE : OK BRANIK (MOŠKI) 3:1

V drugem kolu spomladanskega dela enotne slovenske odbojarske lige so jeseniški odbojkarji slavili zaslužen zmago nad zadnjim uvrščeno ekipo Branika iz Maribora.

Za domačine so nastopili: Bergelj, Božič, Gasar, Divjak, Kravanja, Kos, Čučnik, Močnik in Bogataj. Tekma je bila dobra, borbena in lepa. Domačini so pričeli srečanje z veliko željo po zmagi in z boljše igre, predvsem ob mreži, tudi niso dovolili nasprotniku nobenega presenečenja. Vodili so ves prvi niz in ga zasluženoma osvojili.

V drugem nizu pa se je domačim masčevala lagodna igra. Prehitro so spoznali, da so boljši od gostov, in kljub naporom proti koncu niza niso mogli več osvojiti. Tretji in četrti niz sta potekala podobno prvemu, tako da končna zmaga res ni bila vprašljiva. Domači so igrali zanesljivo in borbena in bili mnogo boljši predvsem v igri ob mreži.

Osvojeni točki sta izredno pomembni v boju za izenačeno sredino na lestvici, saj imajo moštva od tretjega do šestega mesta isto število točk, le slabša razlika v nizih uvršča Jeseničane na šesto mesto. Upamo pa, da bodo z borbena in organizirano igro še prišli do potrebnih zmag, morda že v soboto, ko gostujejo v Sempetru pri istoimenski ekipi.

JESENICE : BRANIK (ŽENSKKE) 0:3

Domačinke so v drugem kolu 19. marca gostile ekipo Branika iz Maribora, ki je v prvi tekmi tega dela prvenstva dokaj gladko odpravila drugouvrščeno ekipo Ljubljane 3:0 (–13, –3, –13).

Tudi v srečanju z našimi igralkami so gostje dokazale, da se zasluženoma uvrščajo v gornji del prvenstvene lestvice, medtem ko naše igralke pustijo v zaključku seta, čeprav v začetku vodijo.

V prvem setu so domačinke pričele srečanje zelo dobro in povedle s 6:1. Gostje so se le zbrale in rezultat izenačile na 6:6. Naše so ponovno povedle z 9:6 in 10:7. Vendar se jim je tu ustavilo. Mariborčanke najprej izenačijo in z dobro igro v polju in na mreži ter kaznovanjem vsake napake naših povedle s 14:10. Kljub dobri igri pa jim uspe rezultat le zmanjšati na razliko.

Drugi set je bil le formalnost za gostje. Z odlično igro so popolnoma nadigrale domačinke, katerim je uspelo doseči v osmih minutah, kolikor je trajal ta set, le tri točke.

Z dobro igro so gostje nadaljevale tudi v tretjem setu, vendar so se jim domačinke uspešno upirale, kljub začetnemu vodstvu gostij s 4:1 in 9:7. Z nekaj lepimi akcijami v obrambi in napadu so Jeseničanke povedle z 12:9 in kazalo je, da jim bo le uspelo osvojiti set. Toda v nadaljevanju so napravile preveč napak pri sprejemu servisa, ki so jim onemogočile dobro podajo in s tem izvesti zaključek akcije z udarci. Tako je zaključek ponovno pripadel gostjam in

obenem druga zmaga v spomladanskem delu. Kljub porazu so domače igralke prikazale dobro igro, le večja zbranost in raznovrstna igra na mreži jim lahko prineseta večje uspehe, predvsem v zaključku setov. V tretjem kolu gostuje OK Jesenice na Ravnah na Koroškem, pri vodilni ekipi Fužinarja.

MLADINKE so v prvi tekmi nadaljevanja mladinske lige skupine B zabeležile še eno zmago, in sicer proti ekipi Partizana Gorje.

JESENICE : GORJE 3:0 (12, 3, 10)
Mlade igralke iz Gorij so se dokaj uspešno upirale domačinkam. V ekipi gostij predvsem lahko pohvalimo za dobro igro, tako v polju kot na mreži, Torkarjevo. Naše so predvsem prevladovala na mreži, medtem ko je bila igra v polju enakovredna.

S to zmago so se mladinke še bolj utrdile na prvem mestu v svoji skupini. Do konca tekmovalca sta ostali še dve tekmi, ki verjetno ne bosta pretrd oreh za naše mladinke do končnega uspeha.

Košarka

VRHNIKA : JESENICE (MOŠKI) 74:62 (44:36)

Logatec, 19. marca, prvenstvena tekma 18. kola v slovenski košarkarski ligi, gledalcev 50, sodila sta Ložič (Nova Gorica) in Strickberger (Ljubljana).

V slabi igri, z velikim številom napak na obeh straneh, so bili domačini nekoliko boljši in zasluženoma zmagali. Na začetku so povedli Jeseničani in nato zamudili priložnost, da bi z dobro igro premagali nerazpoložene domačine. Delali so preveč napak. Vrhničani so igrali cono, ki pa je Jeseničani zaradi slabih metov od daleč niso uspeli premagati. V drugem polčasu so gostje poskušali s konskim presingom prestrti čimveč žog, kar jim je tudi uspelo, vendar so jih z neprestanimi podajami tudi zapravili.

Nastopili so: Božič 23, Šmid, Mišič 4, Eržen 7, Vauhnik 14, Ažman 2, Smolej 4, Noč 8.

V naslednjih štirih kolih igrajo Jeseničani trikrat doma, in to proti Domžalam, Trnovu in Rudarju ter gostujejo na v Novem mestu proti selekciji Dolenjske.

Naslednja tekma doma bo v ponedeljek, 27. marca, ob 19. uri proti moštvo Domžal.

NI

JESENICE : KROJ (ŽENSKKE) 55:68 (27:26)

Jeseniške košarkarice so v nedeljo, 20. marca, odigrale prijateljsko srečanje z ekipo Kroja iz Škofje Loke – nekdanjim članom prve zvezne lige. Košarkarice Kroja so letos – v skladu z uvedbo novega tekmovalnega sistema, združene z močno ekipo Kladivarja iz Zirov.

Srečanje sodi v serijo priprav košarkaric pred pričetkom pomladanskega dela prve slovenske košarkarske lige, ki se bo predvidoma pričela v mesecu aprilu. Jeseničanke so doslej odigrale že pet prijateljskih srečanj in očitno je, da bo treba pred začetkom nastopov v najvišji republiški konkurenci še trdo trenirati.

Koške za naše so dosegli: Potočnik 9, Srpak 2, Malacko 16, Crnovič 5, Vrdojak 14, Korbar in Vavpotič 5.

OBČINSKA LIGA

V sredo, 18. marca, je bila na Jesenicah odigrana tekma tretjega kola pionirske občinske košarkarske lige med ekipama ŠSD Tone Čufar in ŠSD Koroška Bela. Ekipa s Koroške Bele je v zadnjem času pod vodstvom trenerja Mišiča precej napredovala, zato je bilo pričakovati trd obračun. Moštvi sta se vsi tekmovalci menjavali v vodstvu, toda v finišu so imeli gostje s Koroške Bele več sreče in so zmagali z rezultatom 29:26 (11:11).

Koške za ŠSD Koroška Bela so dosegli: Hočvar 12, Kampič 9 ter Janc in Mlakar po 4. Za ŠSD Tone Čufar pa so bili uspešni: Kosmač 12, Čarni 8, Mahmutović 4 ter Vidali 2.

V četrtak, 13. marca, pa sta se pomerili dekliški in fantovski ekipi ŠSD Tone Čufar s sovratniki ŠSD Prežihov Voranc. Najprej so igrali fantje in zmaga je pripadla ekipi ŠSD Prežihov Voranc z rezultatom 65:51 (38:20).

Koške za zmagovalce so prispevali: Rakovčič 22, Samardžija 11, Jakšič in Novak po 10, Pogačnik 5, Soklič 4, Bedič 2 ter Noč 1. Za ŠSD Tone Čufar pa so bili uspešni: Kosmač 23, Lončner 15, Vidali 1, Čarni 4 ter Mahmutović 2.

Za njimi so se pomerila še dekleta. Tudi tokrat so bile boljše predstavnice ŠSD Prežihov Voranc in so zmagale z rezultatom 41:26 (18:11).

Koške za boljše so dosegle: Potočnik 17, Crnovič 14, Bešič in Tufek po 4 ter Usnat 2. Za poraženke pa so bile uspešne: Vavpotič 13, Tkalec 8, Oberstar in Bajt po 2 ter Blagojevič 1.

P. Kosmač

Namizni tenis

JESENICE PRVAK

Pretekli teden so pospešeno nadaljevali s tekmovalcem v gorenjski namiznoteniški ligi, ki se počasi približuje koncu. Prejšnji četrtak so odigrali štirinajsto, to je, zadnje kolo. Ekipa Jesenic je v predzadnjem kolu gostovala v Kranju, kjer je odigrala odlični dvoboj za naslov prvaka proti ekipi SAVE, s katero je pred tem kolo delila prvo mesto z enakim številom točk. Tokrat so Jeseničani igrali resno in dvoboj odločili gladko v svojo korist z rezultatom 5:2. V tem dvoboju je zelo dobro zaigral Legat, ki ni izgubil dvoboja, poleg njega sta nastopila še Buh in Vidmar.

V zadnjem kolu, v četrtak pa so doma gostili mlado ekipo Triglava II, kateri so se dodobra oddolžili za poraz v prvem delu lige, ko so v Kranju nepričakovano izgubili s 5:4. Tokrat so dokazali, da med obema ekipama obstaja precejšnja kvaliteta razlika, in so dvoboj odločili v svojo korist z visokim rezultatom 5:1. Za domače so tokrat nastopili Buh, Vidmar in Jernej Korbar.

S to zmago v zadnjem kolu so igralci Jesenic potrdili, da so v letošnji sezoni najboljša ekipa Gorenjske, čeprav so med samim tekmovalcem imeli nekaj spodbujajev. V letošnji sezoni so dobili priložnost tudi nekateri mlajši igralci, predvsem Legat, ki je s svojo igro med tekmovalcem dokazal, da imamo na Jesenicah nekaj perspektivnih igralcev, ki bodo lahko v bližnji prihodnosti zamenjali starejše igralce.

MUROVA ČETRTRA

Igralci Murove so v predzadnjem kolu gorenjske lige gostovali v Kranju, kjer so se pomerili z ekipo Triglava II. Tokrat so igralci dvoboj pričeli zelo slabo, saj so domačini po petih dvajsetih minutah vodili že s 4:0, in pričakovati je bilo katastrofo Murove. Toda v nadaljevanju dvoboja so se igralci Murove zbrali in počasi rezultat zmanjševali, tako jim je z resno in precej dobro igro uspelo rezultat izenačiti na 4:4. V zadnji, odločilni partiji pa sta se pomerila Ravninar in Habjan, v kateri pa je imel boljše živce Ravninar in srečanje dobil

z 2:0. Tako je ekipa Murove na koncu slavila zmago s 5:4.

Ekipa Murove je nastopila v postavi Filipovič, Lavtižar in Ravninar.

V zadnjem kolu je ekipa Murove gostila v svoji dvorani na Murovi ekipi Križ, ki nastopa v drugem delu gorenjske lige izven konkurence. Dvoboj, ki je bil dokaj slab, so dobili domačini z rezultatom 5:0. Tokrat je po dolgem času v ekipi zaigral Sranc, ki se je vrnil iz vojske, poleg njega pa sta nastopala še Filipovič in Ravninar.

S to zmago so igralci Murove zaključili letošnje gorenjsko prvenstvo, v katerem so osvojili solidno četrto mesto. To lahko štejemo za uspeh, čeprav bi lahko osvojili še kakšno točko več, tako pa so kot ponavadi tudi tokrat v drugem delu prikazali precej boljše igro.

Lestvica po zaključnem tekmovalstvu:
1. JESENICE 14 12 2 68:26 24
2. SAVA 14 11 3 65:32 22
3. GUMAR 14 10 4 59:33 20
4. MUROVA 14 8 6 51:39 16
5. TRIGLAV II. 14 7 7 46:43 14
6. KONDOR 14 5 9 41:52 10
7. MOSNJE 14 3 11 21:57 6

Izven konkurence v drugem delu lige
8. KRIZE 7 0 7 5:30 0

MLADINCI PRVAKI GORENJSKE

V soboto, 12. marca, je bil na Jesenicah, v organizaciji domačega kluba, odigran drugi del prvenstvene gorenjske regije za mladince. Tokrat je nastopilo osem mladinskih ekip. Najštevilnejše zastopstvo je imel kranjski Triglav, ki je pripeljal na tekmovalce tri ekipe. Nastopili so tudi Jeseničani, ki so pred tekmovalcem računali na drugo mesto, toda tokrat so igralci Legat, Korbar in Babič prekosili sami sebe in v finalni tekmi premagali ekipo Triglava s tesnim rezultatom 5:4. Igralci Jesenic so dokazali, da znajo igrati dober namizni tenis. V tem dvoboju pa je najbolje zaigral Matjaž Korbar, ki se v odločilni partiji pri rezultatu 4:4 ni ustrašil in z napadalno igro ni dovolil, da bi gostje iz Kranja odšli z Jesenic kot prvaki.

Za oko sicer lep pogled na novo naselje Plavž, za urbaniste pa najbrž ne preveč prijeten

Turni smuk z Lončevica – 2003 m

TED

JESE

Železa
1. jan
SZ –
tisk, I

GI

I
uresi
namo
občij
opre
teria
potro
da so
razre

Za
ugoto
dence
giban

Klj
proizv
sežen
tere

v sm
razvo

Niz
godil
je v I

vseh
negos
v gos

enota
Zaskr
tako

v naš
nepro
le v
rasti.

plana
poveč
priras
torej
gov za
malo

delave

I

N
dat
slu
no:
pre
klj
me
rač
seč
pro
di:
pa
vo

V
org
del
me
gra
se

TO
pet
pre
ljar
pre
ljar
okl
seg
pro
del
lo

Ho
do
sre
val
me
ob
bo
ost
ZD
ods
obv
jar
seg
vid

Jek
gel
pro
ljar
me

TO
pre
pro
R

tan
mi
vili
vill